

SỬ KÝ

Thứ Nhì

Tác Giả

Theo truyền thuyết thì Tư Tế Ê-xơ-ra là người có công biên soạn bộ biên niên sử gồm hai tập này.

Viết Khi Nào

Khoảng 430 T.C., vào thời Hậu Lưu Đày

Các tài liệu lịch sử trong bộ Sử Ký tập I và tập II này vốn là một sách, nhưng vì quá dài nên đã bị chia hai để tiện việc sao chép và lưu trữ.

Mục Đích

Giúp người I-sơ-ra-ên hồi hương rút tỉa những kinh nghiệm lịch sử thành công hay thất bại của đất nước qua sự trị vì của các vua Giu-đa. Đề cao những cuộc phục hưng thuộc linh và đạo đức do các nhà lãnh đạo đất nước chủ xướng, đồng thời cũng phơi bày cho hậu thế những tội lỗi của các vua gian ác.

Câu Gốc

“Nếu dân Ta, tức dân được gọi bằng danh Ta, hạ mình xuống, cầu nguyện, tìm kiếm mặt Ta, và bỏ những con đường tà, thì Ta ở trên trời sẽ nghe, sẽ tha thứ tội của chúng và chữa lành đất nước của chúng.” (7:14)

Bố Cục

- Triều đại của Sa-lô-môn (1:1 – 9:31)
 - Sa-lô-môn cầu xin được khôn ngoan
 - Sa-lô-môn xây dựng đền thờ
 - Sa-lô-môn cung hiến đền thờ
 - Sự giàu sang và khôn ngoan của Sa-lô-môn
- Vương quốc Giu-đa (10:1 – 36:23)
 - Các chi tộc miền bắc phản loạn
 - Lịch sử của sự bội đạo và những cuộc phục hưng
 - Dân Giu-đa bị lưu đày qua Ba-by-lôn

Các Nhân Vật Chính

Sa-lô-môn, Nữ Hoàng của Sê-ba, Rê-hô-bô-am, A-sa, Giê-hô-sa-phát, Giê-hô-ram, Giô-ách, U-xi-a (A-xa-ri-a), A-kha, ê-xê-chia, Ma-na-se, Giô-si-a

Sa-lô-môn Xin Sự Khôn Ngoan

1 ¹Sa-lô-môn con của Đa-vít củng cố vương quyền trong vương quốc của ông. **CHÚA**, Đức Chúa Trời của ông, ở với ông; Ngài làm cho ông rất được tôn trọng. ²Sa-lô-môn triệu tập tất cả những người lãnh đạo trong dân I-sơ-ra-ên, gồm các chỉ huy trưởng hàng ngàn quân, các chỉ huy trưởng hàng trăm quân, các quan tư pháp, các quan hành pháp trong khắp nước I-sơ-ra-ên, và các vị trưởng tộc. ³Sa-lô-môn và toàn thể hội chúng I-sơ-ra-ên đi với ông đến một nơi cao ở Ghi-bê-ôn, vì tại đó có Lều Hội Kiến của Đức Chúa Trời mà Môi-se đã làm khi còn trong đồng hoang. ⁴Nhưng Rường của Đức Chúa Trời thì Đa-vít đã đem từ Ki-ri-át Giê-a-rim đến chỗ ông đã chuẩn bị cho Rường Thánh, vì ông đã dựng một cái lều đặc biệt cho Rường Thánh tại Giê-ru-sa-lem. ⁵Ngoài ra nơi cao đó còn có bàn thờ bằng đồng mà Bê-xa-lên con của U-ri, cháu của Hu-rô, đã làm và đặt tại đó, trước sân Lều của **CHÚA**. Đó là nơi Sa-lô-môn và hội chúng cầu vấn Ngài.

⁶Sa-lô-môn đi lên đó, đến bàn thờ bằng đồng ở trước mặt **CHÚA**, tức bàn thờ bằng đồng trước sân Lều Hội Kiến, và dâng một ngàn của lễ thiêu trên bàn thờ ấy. ⁷Đêm đó Đức Chúa Trời đã hiện ra với Sa-lô-môn và phán với ông, “Hãy cầu xin điều người muốn Ta làm cho người.”

⁸Sa-lô-môn thưa với Đức Chúa Trời, “Ngài đã bày tỏ tình thương lớn lao đối với Đa-vít cha con và đã lập con làm vua kế vị cho người. ⁹Bây giờ lạy **CHÚA** Đức Chúa Trời, ^(a) cầu xin Ngài làm cho lời hứa của Ngài đối với Đa-vít được vững lập, vì Ngài đã lập con làm vua trị vì một dân đông như bụi đất. ¹⁰Bây giờ xin Ngài ban cho con khôn ngoan và tri thức để con lãnh đạo dân này, ^(b) vì ai có đủ khả năng để trị vì dân lớn lao đông đúc này của Ngài được?”

¹¹Bấy giờ Đức Chúa Trời phán với Sa-lô-môn, “Bởi vì đó là điều trong lòng người; người không xin giàu sang, phú quý, tôn trọng, và mạng sống của kẻ thù; người cũng không xin được cao niên trường thọ, nhưng chỉ xin được khôn ngoan và tri thức để có thể lãnh đạo dân Ta, dân mà Ta đã lập người làm vua. ¹²Vì thế người sẽ được ban cho khôn ngoan và tri thức. Ngoài ra Ta sẽ ban cho người giàu sang, phú quý, và tôn trọng, mà không vua nào trước người đã có và không vua nào sau người sẽ được như vậy.”

¹³Vậy Sa-lô-môn từ trước Lều Hội Kiến ở nơi cao tại Ghi-bê-ôn trở về Giê-ru-sa-lem và trị vì dân I-sơ-ra-ên.

Quyền Thế của Sa-lô-môn

¹⁴Sa-lô-môn tập trung các xe chiến mã và các kỵ binh lại. Ông có một ngàn bốn trăm xe chiến mã và mười hai ngàn kỵ binh. Ông chia họ ra trú đóng trong các thành và một đơn vị đóng ở Giê-ru-sa-lem, gần bên vua. ¹⁵Vua làm cho bạc và vàng ở Giê-ru-sa-lem ra tầm thường như sỏi đá, và gỗ bá hương nhiều như gỗ sung, một thứ cây mọc ở đồng bằng. ¹⁶Sa-lô-môn mua nhiều ngựa nhập cảng từ Ai-cập và Cư-ê. ^(c)

(a) **1:9** nt: Yahweh Elohim

(b) **1:10** nt: đi ra và đi vô trước mặt dân này

(c) **1:16** ctd: Ci-li-ci-a

Các thương gia của triều đình đến tận Cư-ê mua chúng theo thời giá đem về. ¹⁷Họ đặt mua các xe chiến mã tại Ai-cập, mỗi chiếc xe giá sáu trăm miếng^(a) bạc; còn một con ngựa giá một trăm năm mươi miếng^(b) bạc. Sau đó họ đem ra bán lại cho các vua dân Hít-ti và các vua dân A-ram.

Chuẩn Bị Xây Cát Đền Thờ

2 ¹Sa-lô-môn truyền lệnh xây cất một Đền Thờ cho danh CHÚA và một cung điện cho ông. ²Sa-lô-môn lập một đội ngũ nhân công, gồm bảy mươi ngàn người đảm trách việc khuân vác, tám mươi ngàn người lo việc đục đá trên các sườn núi, và ba ngàn sáu trăm^(c) đốc công để điều động họ.

Giao Kèo với Vua Hu-ram

³Sa-lô-môn sai sứ giả đến gặp Hu-ram^(d) vua Ty-rơ, tâu rằng, “Kính xin ngài cung cấp gỗ bá hương cho tôi như ngài đã làm cho Đa-vít cha tôi, cung cấp gỗ cho cha tôi xây nhà để ở. ⁴Tâu vua, tôi dự tính sẽ xây một ngôi nhà cho danh CHÚA, Đức Chúa Trời của tôi, hiến dâng ngôi nhà ấy cho Ngài, để dâng các hương thơm lên trước thánh nhan Ngài, dâng các Bánh Hằng Hiến, dâng các của lễ thiêu vào mỗi buổi sáng và mỗi buổi chiều, những ngày Sa-bát, những ngày trăng mới, và những ngày lễ trọng thể để tôn thờ CHÚA, Đức Chúa Trời của chúng tôi, vì đó là luật định đời đời cho dân I-sơ-ra-ên. ⁵Ngôi nhà mà tôi sắp xây sẽ rất nguy nga tráng lệ, vì Đức Chúa Trời của chúng tôi vĩ đại hơn tất cả các thần. ⁶Nhưng thật ra ai có thể xây cho Ngài một ngôi nhà? Vì trời cao vô tận kia, tức trời của các tầng trời, mà còn chưa thể chứa được Ngài thay. Thế thì tôi là ai mà có thể xây cho Ngài một ngôi nhà? Bất quá chỉ là có chỗ để dâng hương lên Ngài thôi. ⁷Vậy bây giờ kính xin ngài biệt phái cho tôi một người chuyên môn chế tạo các đồ vật bằng vàng, bạc, đồng, và sắt. Người ấy cũng phải giỏi về việc sử dụng vải tím, vải đỏ, và vải xanh dương. Ngoài ra người ấy cũng chuyên môn về kỹ thuật chạm khắc, để có thể làm việc với các chuyên viên của tôi tại Giu-đa và Giê-ru-sa-lem, những người Đa-vít cha tôi đã chuẩn bị sẵn. ⁸Xin ngài cũng gởi cho tôi gỗ bá hương, gỗ trắc, và gỗ đàn hương ở Li-băng, vì tôi biết các tôi tớ ngài rất thành thạo trong việc đốn gỗ ở Li-băng. Các tôi tớ tôi sẽ làm việc với các tôi tớ ngài. ⁹Kính xin ngài cung cấp cho tôi thật nhiều gỗ, vì Đền Thờ tôi sắp xây cất sẽ rất to lớn và nguy nga. ¹⁰Tâu vua, tôi sẽ cung cấp cho các tôi tớ ngài, tức các thợ đốn gỗ của ngài, bốn ngàn bốn trăm tấn lúa mì,^(e) bốn ngàn bốn trăm tấn lúa mạch, bốn trăm bốn mươi ngàn lít^(f) rượu, và bốn trăm bốn mươi ngàn lít dầu.”

¹¹Bấy giờ Hu-ram vua Ty-rơ viết một thư phúc đáp và gởi đến Sa-lô-môn; nội dung như sau, “Bởi vì CHÚA đã yêu thương dân Ngài, nên Ngài đã lập ngài làm vua cai trị

(a) **1:17** nt: 600 *sê-ken*, khoảng 7 *ký-lô*

(b) **1:17** nt: 150 *sê-ken*, khoảng 1,7 *ký-lô*

(c) **2:2** 1 Vua 5:16 ghi 3.300 đốc công

(d) **2:3** Hu-ram, một dạng khác của chữ Hi-ram

(e) **2:10** nt: 20.000 *cô-rơ*

(f) **2:10** nt: 20.000 *bát* (1 Vua 5:11 chép)

họ.” ¹²Hu-ram viết tiếp, “Chúc tụng CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, Đấng dựng nên trời và đất, Đấng đã ban cho Vua Đa-vít một con trai khôn ngoan, được phú cho thông minh và khôn sáng, để xây cất một Đền Thờ cho CHÚA và một cung điện cho mình. ¹³Nay tôi phải đến ngài một chuyên gia đại tài tên là Hu-ram A-bi; ông ấy là một người rất thông sáng. ¹⁴Mẹ ông là người của chi tộc Đan, còn cha ông là người Ty-rơ. Ông là người rất giỏi việc chế tạo các vật dụng bằng vàng, bạc, đồng, sắt, đá, gỗ, vải tím, vải xanh dương, vải gai mịn, và vải đỏ. Ông ấy lại rất khéo trong kỹ thuật chạm khắc mọi vật, và có thể chế tạo bất cứ món hàng mỹ nghệ nào người ta đặt. Ngài có thể bổ nhiệm ông làm việc chung với các tôi tớ ngài và các tôi tớ của chúa thượng của tôi là Vua Đa-vít, thân phụ ngài. ¹⁵Vậy bây giờ, về lúa mì, lúa mạch, dầu, và rượu mà chúa thượng của tôi đã hứa, xin ngài xúc tiến việc gởi chúng đến các tôi tớ ngài. ¹⁶Chúng tôi sẽ đốn gỗ ở Li-băng cho ngài theo số lượng ngài cần. Chúng tôi sẽ đóng bè thả xuống Gióp-pa cho ngài, và ngài sẽ chịu trách nhiệm mang chúng lên Giê-ru-sa-lem.”

¹⁷Sa-lô-môn cho kiểm kê tất cả kiều dân đang tạm trú trong nước I-sơ-ra-ên, sau cuộc thống kê Đa-vít cha ông đã thực hiện trước kia, và họ tìm thấy một trăm năm mươi ba ngàn sáu trăm kiều dân. ¹⁸Từ trong số những người ấy ông lập một đội ngũ nhân công gồm bảy mươi ngàn người đảm trách việc khuân vác, tám mươi ngàn người lo việc đục đá trên các sườn núi, và ba ngàn sáu trăm đốc công để điều động họ.

Sa-lô-môn Xây Cất Đền Thờ

(1 Vua 6:1-38)

3 ¹Bấy giờ Sa-lô-môn cho khởi công xây cất Đền Thờ CHÚA ở Giê-ru-sa-lem, trên Núi Mô-ri-a, nơi CHÚA đã hiện ra với Đa-vít cha ông, ở chỗ mà Đa-vít đã chọn sẵn, trong sân đập lúa của Ọt-nan người Giê-bu-si. ²Ông cho khởi công xây cất vào ngày mồng hai, tháng thứ hai, năm thứ tư của triều đại ông.

³Đây là kích thước của cái nền mà Sa-lô-môn đã đặt để xây Đền Thờ Đức Chúa Trời. Chiều dài ba mươi mét và chiều rộng mười mét, ^(a) tính theo thước cũ. ⁴Tiền đình ở phía trước Đền Thờ dài mười mét, ^(b) nằm dọc theo chiều rộng của Đền Thờ. Chiều cao sáu mươi mét. ^(c) Toàn thể mặt trong đều được dát bằng vàng ròng. ⁵Ông dùng gỗ trắc lát mặt trong của phòng chính Đền Thờ. Sau đó ông dùng vàng thượng hạng dát lên trên, và cho khắc hình các cây chà là và các dây xích trên mặt tường. ⁶Ông trang trí Đền Thờ bằng những đá quý. Loại vàng ông dùng là vàng Pạc-va-im. ⁷Ông dát vàng khắp Đền Thờ, gồm các đà ngang của trần nhà, các khung cửa, các vách tường, và các cánh cửa; trên các vách tường ông chạm hình các chê-ru-bim.

⁸Ông xây Nơi Chí Thánh. Chiều dọc của phòng ấy dài bằng chiều rộng của Đền Thờ, tức mười mét, và chiều ngang của phòng ấy cũng mười mét. Ông dùng hai mươi ngàn bốn trăm ký ^(d) vàng thượng hạng để dát toàn thể mặt trong của phòng ấy. ⁹Ông

(a) 3:3 nt: dài 60 cubits và rộng 20 cubits

(b) 3:4 nt: 20 cubits (Heb. ammah)

(c) 3:4 nt: 120 cubits

(d) 3:8 nt: 50 sê-ken

dùng các đỉnh nặng năm trăm bảy mươi lăm gờ-ram^(a) một cái. Ông dát vàng các phòng nhỏ ở tầng trên.

¹⁰Trong Nơi Chí Thánh, ông làm hai tượng chê-ru-bim^(b) và dát vàng chúng; đó là một tác phẩm của nghệ thuật điêu khắc. ¹¹Các cánh của hai chê-ru-bim dang ra dài mười mét. Một cánh của chê-rúp này dài hai mét rưỡi^(c) dang ra chạm vào tường Đền Thờ, còn cánh kia cũng dài hai mét rưỡi và dang ra chạm vào chóp của cánh chê-rúp kia. ¹²Tương tự một cánh của chê-rúp kia dài hai mét rưỡi dang ra chạm vào tường bên kia của Đền Thờ, còn cánh khác cũng dài hai mét rưỡi dang ra chạm vào chóp của cánh chê-rúp này. ¹³Các cánh của hai chê-ru-bim dang ra dài cả thảy mười mét. Hai chê-ru-bim đó đứng trên chân mình, và mặt nhìn vào Nơi Thánh. ¹⁴Ông làm một bức màn bằng chỉ xanh dương, chỉ tím, chỉ đỏ thắm, và vải gai mịn, rồi thêu hình các chê-ru-bim lên màn đó.

¹⁵Phía trước Đền Thờ, ông dựng hai cây trụ, mỗi trụ cao mười bảy mét rưỡi,^(d) trên đỉnh mỗi trụ có một cái đầu trụ cao hai mét rưỡi. ¹⁶Ông làm các dây chuyền và treo chúng quanh hai đầu trụ ấy. Ông làm một trăm trái lựu và treo chúng vào các dây chuyền ấy. ¹⁷Ông dựng hai trụ ở trước Đền Thờ, một trụ bên phải và một trụ bên trái. Ông đặt tên cho trụ bên phải là Gia-kin và trụ bên trái là Bô-a.

Các Vật Dụng trong Đền Thờ

4 ¹Ông làm một bàn thờ bằng đồng, chiều dọc mười mét, chiều ngang mười mét, và chiều cao năm mét.^(e)

²Ông đúc một bể nước tròn bằng đồng, đường kính của miệng bể năm mét, bể cao hai mét rưỡi, chu vi mười lăm mét^(f) nếu đo bằng thước dây. ³Bên dưới gờ quanh miệng bể là hai hàng hình các con bò đúc nổi trên thân bể. Chúng được đúc cùng một lượt với bể, cứ khoảng nửa mét mười con. ⁴Bể được đặt trên lưng mười hai con bò. Ba con quay về hướng bắc, ba con quay về hướng tây, ba con quay về hướng nam, và ba con quay về hướng đông. Bể đồng ấy được đặt trên lưng mười hai con bò đúc, thân sau của chúng đều quay vào trong. ⁵Thành bể dày bằng bề ngang của bàn tay. Miệng bể được đúc như miệng chén hình hoa huệ. Bể ấy có thể chứa đến sáu mươi sáu ngàn lít^(g) nước.

⁶Ông cũng làm mười cái bồn nước để rửa. Ông đặt năm cái bên phải và năm cái bên trái. Người ta dùng các bồn nước ấy để rửa các cửa lễ sẽ đem thiêu. Còn cái bể đồng thì chỉ để cho các tư tế dùng.

⁷Ông làm mười cây đèn bằng vàng như đã chỉ bảo, rồi đặt chúng trong Đền Thờ, năm cái ở phía nam và năm cái ở phía bắc.

⁸Ông làm mười cái bàn và đặt chúng trong Đền Thờ, năm cái bên phải và năm cái bên trái. Ông làm một trăm cái chậu bằng vàng.

(a) 3:9 nt: 600 ta-lăng

(b) 3:10 nt: *chê-ru-bim* là số nhiều của *chê-rúp*

(c) 3:11 nt: 5 cubits

(d) 3:15 nt: 35 cubits

(e) 4:1 nt: dọc 20 cubits, ngang 20 cubits, và cao 10 cubits

(f) 4:2 nt: đường kính 10 cubits, cao 5 cubits, chu vi 30 cubits

(g) 4:5 nt: 3.000 baths (1 Vua 7:26 ghi 2.000 baths)

⁹Ông xây một sân dành cho các tư tế, và một sân lớn, cùng làm các cửa cho sân. Ông dát đồng các cửa ấy. ¹⁰Ông đặt bể nước ở góc đông nam của Đền Thờ.

¹¹Hu-ram làm các nồi, các xẻng, và các bình rảy. Vậy Hu-ram hoàn tất công tác chế tạo các vật dụng cho Đền Thờ Đức Chúa Trời theo như Vua Sa-lô-môn đã chỉ thị: ¹²hai cây trụ, hai bầu trên đầu hai trụ, hai bộ lưới trang trí quanh bầu trên đầu hai trụ, ¹³bốn trăm trái lựu gắn vào hai bộ lưới. Mỗi bộ lưới được gắn hai hàng trái lựu, để trang trí hai bầu trên đầu hai trụ. ¹⁴Ông làm mười chiếc xe và các bồn nước đặt trên các xe ấy, ¹⁵một cái bể và mười hai con bò đỡ bên dưới bể ấy, ¹⁶các nồi, các xẻng, các chảo thịt, và các dụng cụ liên hệ. Hu-ram A-bi chế tạo tất cả các vật dụng đó cho Đền Thờ CHÚA bằng đồng đánh bóng, theo như chỉ thị của Vua Sa-lô-môn. ¹⁷Vua cho dùng đất sét làm khuôn để đúc chúng trong Đồng Bằng Giô-đanh, giữa Su-cốt và Xê-rê-đa. ¹⁸Vua Sa-lô-môn cho làm rất nhiều các món ấy, và số lượng đồng dùng để chế tạo chúng rất nhiều, không sao cân xuể. ¹⁹Sa-lô-môn làm tất cả các đồ vật trong Đền Thờ Đức Chúa Trời: bàn thờ bằng vàng, các bàn để các Bánh Hằng Hiến, ²⁰các cây đèn và các ngọn đèn đều bằng vàng ròng, để thắp sáng phía trước Nơi Chí Thánh như đã quy định. ²¹Các hoa, các đèn, và các kẹp gấp đều bằng vàng ròng; ²²các kéo cắt tim đèn, các chậu, các bát dâng hương, và các khay than đều bằng vàng ròng. Về các lối ra vào trong Đền Thờ, tức các cửa bên trong để ra vào Nơi Chí Thánh và các cửa ra vào Nơi Thánh đều được dát vàng.

5 ¹Khi mọi việc Sa-lô-môn làm cho Đền Thờ CHÚA hoàn tất, Sa-lô-môn mang vào Đền Thờ những vật mà Đa-vít cha ông đã dâng hiến, tức tất cả các đồ vật bằng bạc và bằng vàng, cùng mọi món đồ khác. Ông để chúng trong các kho của Đền Thờ Đức Chúa Trời.

Rước Rương Giao Ước vào Đền Thờ

(1 Vua 8:1-9)

²Bấy giờ Sa-lô-môn triệu tập các vị trưởng lão của I-sơ-ra-ên, tất cả các vị thủ lãnh của các chi tộc, và các vị lãnh đạo của các gia tộc I-sơ-ra-ên về Giê-ru-sa-lem để rước Rương Giao Ước của CHÚA từ Si-ôn, tức Thành Đa-vít, lên. ³Vậy toàn thể dân I-sơ-ra-ên về tụ họp quanh vua trong kỳ đại lễ thường niên vào tháng thứ bảy. ^(a) ⁴Sau khi các vị trưởng lão của I-sơ-ra-ên đến, các tư tế người Lê-vi khiêng Rương đi lên. ⁵Họ khiêng Rương, Lều Hội Kiến, và mọi vật dụng thánh trong lều ấy đem lên. Các tư tế và những người Lê-vi đã khiêng tất cả những vật ấy và đem lên.

⁶Vua Sa-lô-môn và toàn thể hội chúng I-sơ-ra-ên đã tụ họp quanh ông sát tế chiên và bò, nhiều vô số, không thể kể hoặc đếm được, ở trước Rương. ⁷Sau đó các tư tế khiêng Rương Giao Ước của CHÚA đặt vào chỗ của Rương ở phòng trong cùng của Đền Thờ, tức Nơi Chí Thánh, bên dưới các cánh cửa của chê-ru-bim. ⁸Các chê-ru-bim dang cánh ra bên trên nơi đặt Rương, che trên Rương và hai đòn khiêng. ⁹Các đòn khiêng ấy khá dài, đến nỗi lôi các đầu ra khỏi Rương, khiến ai đứng ở trước Nơi Chí Thánh

(a) **5:3** Tức Lễ Lều Tạm

đều có thể trông thấy, nhưng ai đứng ở ngoài thì không thấy được. Hai đòn khiêng ấy vẫn còn ở đó cho đến ngày nay. ¹⁰Trong Rương đó không có gì ngoài hai bảng đá mà Môi-se đã đặt vào trong đó lúc ở Hô-rếp, nơi CHÚA đã lập giao ước với dân I-sơ-ra-ên khi họ vừa ra khỏi Ai-cập.

Vinh Quang của CHÚA Ngự Xuống Đền Thờ

(1 Vua 8:11-13)

¹¹Kể đó các tư tế ra khỏi Nơi Thánh. Số là tất cả các tư tế hiện diện đều đã thánh hóa chính họ, bất kể phẩm trật của họ như thế nào. ¹²Tất cả người Lê-vi trong ban thánh nhạc, gồm A-sáp, Hê-man, Giê-đu-thun, các con cháu của họ, và bà con dòng họ của họ đều mặc áo lễ bằng vải gai mịn, đứng ở phía đông bàn thờ, sử dụng các phèng la, hạc cầm, và đàn lia, hòa với ban kèn gồm một trăm hai mươi tư tế mà trời nhạc. ¹³Kể đó ban kèn và ca đoàn đồng thanh trỗi tiếng vang lừng ca ngợi và cảm tạ CHÚA. Họ cất tiếng hòa cùng tiếng kèn, tiếng phèng la, và tiếng các nhạc khí chúc tụng CHÚA rằng,

“Ngài thật tốt,
Vì tình thương của Ngài còn đến đời đời.”

Bấy giờ mây mù bao phủ ngôi đền, tức Đền Thờ CHÚA, ¹⁴đến nỗi các tư tế không thể đứng để tiếp tục thi hành chức vụ, vì mây mù bao phủ mặt mừng, bởi vinh quang của CHÚA tràn ngập cả Đền Thờ Đức Chúa Trời.

Cung Hiến Đền Thờ

6 ¹Bấy giờ Sa-lô-môn nói, “CHÚA đã phán rằng, Ngài ngự giữa mây mù đen mịt, ²và con thật được vinh dự xây cho Ngài một Đền Thờ tráng lệ, làm một nơi để Ngài ngự đời đời.”

Sa-lô-môn Hiệu Triệu Dân

³Kể đó vua quay lại và chúc phước cho toàn thể hội chúng I-sơ-ra-ên, trong khi cả hội chúng I-sơ-ra-ên đang đứng. ⁴Ông nói, “Chúc tụng CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, Đấng đã dùng tay Ngài làm trọn mọi điều miệng Ngài đã hứa với Đa-vít cha tôi rằng, ⁵“Từ ngày Ta đem dân Ta ra khỏi Ai-cập, Ta đã không chọn thành nào của bất cứ chi tộc nào trong dân I-sơ-ra-ên để xây một Đền Thờ, hầu danh Ta có thể ngự tại đó, và Ta cũng đã không chọn ai để làm người lãnh đạo dân I-sơ-ra-ên Ta. ⁶Nhưng Ta đã chọn Giê-ru-sa-lem để danh Ta ngự tại đó, và đã chọn Đa-vít làm người lãnh đạo dân I-sơ-ra-ên Ta.’

⁷Lúc ấy Đa-vít cha tôi có ý xây một Đền Thờ cho danh CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, ⁸nhưng CHÚA đã phán với Đa-vít cha tôi rằng, ‘Người quả có ý tốt, khi lòng người muốn xây một Đền Thờ cho danh Ta. ⁹Tuy nhiên người sẽ không xây Đền Thờ ấy cho Ta đâu, nhưng con trai người, kẻ do người sinh ra, sẽ xây Đền Thờ ấy cho danh Ta.’

¹⁰CHÚA đã làm thành những lời Ngài đã phán. Tôi đã được nhắc lên kế vị của Đa-vít cha tôi và được ngồi trên ngai của I-sơ-ra-ên như CHÚA đã phán, và tôi cũng đã xây một Đền Thờ cho danh CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên. ¹¹Đây này tôi đã làm một chỗ để đặt Rương Giao Ước, trong đó có đựng giao ước CHÚA đã lập với dân I-sơ-ra-ên.”

Sa-lô-môn Cầu Nguyện Cung Hiến Đền Thờ

(1 Vua 8:22-53)

¹²Bấy giờ ông đứng trước bàn thờ CHÚA, trước mặt toàn thể hội chúng I-sơ-ra-ên, và đưa hai tay lên trời. ¹³Số là Sa-lô-môn đã làm một bực bằng đồng, chiều ngang hai mét rưỡi, chiều dọc hai mét rưỡi, và chiều cao bảy tấc rưỡi, và đặt bực đó ở giữa sân. Ông đứng trên bực ấy; rồi trước mặt toàn thể hội chúng I-sơ-ra-ên ông quỳ xuống, đưa hai tay lên trời, ¹⁴và cầu nguyện rằng:

“Lạy CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, chẳng có thần nào giống như Ngài ở trên trời cao kia hay ở dưới đất thấp này. Ngài giữ giao ước và bày tỏ tình thương đối với các tôi tớ Ngài, những người hết lòng bước đi trước mặt Ngài. ¹⁵Ngài đã giữ những lời Ngài đã phán với tôi tớ Ngài là Đa-vít cha con. Điều miệng Ngài đã phán thì ngày nay chính tay Ngài đã thực hiện. ¹⁶Vậy bây giờ, lạy CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, xin Ngài tiếp tục giữ những gì Ngài đã hứa với Đa-vít cha con rằng, ‘Người sẽ không bao giờ thiếu một kẻ kế vị để ngồi trên ngai của I-sơ-ra-ên trước mặt Ta, nếu con cháu người biết cẩn thận trong đường lối chúng, bước đi trước mặt Ta như người đã bước đi trước mặt Ta.’ ¹⁷Vì vậy, lạy CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, cầu xin Ngài thực hiện những lời Ngài đã hứa với Đa-vít tôi tớ Ngài.

¹⁸Nhưng Đức Chúa Trời có ở với người phạm trên đất chăng? Ngay cả trời của các tầng trời còn chưa thể chứa được Ngài thay, huống chi Đền Thờ con xây cất cho Ngài đây. ¹⁹Lạy CHÚA, Đức Chúa Trời của con, xin đoái đến lời cầu nguyện và nài xin của tôi tớ Ngài; xin lắng nghe lời cầu xin và khẩn nguyện tôi tớ Ngài dâng lên trước thánh nhan Ngài. ²⁰Nguyện mắt Ngài ngày đêm đoái xem Đền Thờ này, nơi Ngài phán, ‘Danh Ta sẽ ngự tại đó,’ để nghe lời cầu nguyện của tôi tớ Ngài hướng về nơi đây mà cầu nguyện. ²¹Cầu xin Ngài lắng nghe lời cầu nguyện của tôi tớ Ngài và của I-sơ-ra-ên dân Ngài, mỗi khi họ hướng về nơi này mà cầu nguyện. Từ thiên đàng, nơi Ngài ngự, xin Ngài đủ nghe, nhậm lời, và tha thứ cho.

²²Khi có ai phạm tội đối với người khác, và người ta bắt kẻ ấy phải thề, nếu kẻ ấy đến và thề trước bàn thờ Ngài trong Đền Thờ này, ²³thì từ thiên đàng xin Ngài lắng nghe, hành động, và xét xử các tôi tớ Ngài. Xin Ngài kết án kẻ có tội và bắt nó phải cúi đầu nhận lấy hậu quả tội lỗi của nó, và xin Ngài minh oan cho người ngay lành và ban thưởng cho người ấy vì sự ngay lành của người ấy.

²⁴Khi dân I-sơ-ra-ên của Ngài phạm tội đối với Ngài và bị đánh bại trước mặt quân thù, nhưng nếu họ biết quay về với Ngài, xưng nhận danh Ngài, cầu nguyện, và van xin Ngài trong Đền Thờ này, ²⁵thì từ thiên đàng, xin Ngài đủ nghe, xin Ngài tha thứ tội của dân I-sơ-ra-ên Ngài, và đem họ trở về xứ sở Ngài đã ban cho họ và cho tổ tiên họ.

²⁶Khi trời đóng lại và không mưa xuống đất, vì họ phạm tội đối với Ngài, nhưng sau đó họ biết hướng về nơi này mà cầu nguyện, xưng nhận danh Ngài, lìa bỏ tội lỗi của họ, vì Ngài đã sửa phạt họ, ²⁷thì từ thiên đàng, xin Ngài đủ nghe, xin tha thứ tội lỗi của các tôi tớ Ngài, tức dân I-sơ-ra-ên của Ngài, xin chỉ dạy họ con đường tốt họ phải đi, và xin ban mưa xuống xứ sở Ngài ban cho dân Ngài làm sản nghiệp.

²⁸Khi trong xứ gặp nạn đói, khi họ gặp phải ôn dịch, hạn hán, nấm mốc, cào cào, hay sâu bọ, nếu quân thù đến vây hãm thành nào của họ, bất cứ họ bị ôn dịch nào, bất cứ họ bị chứng bệnh gì, ²⁹nhưng có cá nhân nào hay toàn dân I-sơ-ra-ên của Ngài hết lòng nhận biết nỗi đau đớn của họ, đưa tay ra hướng về Đền Thờ này mà cầu nguyện và nài xin, ³⁰thì từ thiên đàng, nơi Ngài ngự, xin Ngài đủ nghe, tha thứ, và báo trả mỗi người tùy theo điều Ngài biết nơi lòng họ, và tùy theo các đường lối của họ –vì chỉ một mình Ngài biết rõ mọi sự trong lòng người– ³¹hầu họ sẽ kính sợ Ngài và bước đi trong đường lối Ngài trọn đời của họ, trong xứ Ngài đã ban cho tổ tiên chúng con.

³²Ngoài ra khi có người ngoại quốc nào, không phải là dân I-sơ-ra-ên của Ngài, từ một xứ xa xăm đến đây vì đã được nghe về đại danh của Ngài, về tay quyền năng của Ngài, và về cánh tay Ngài đã đưa ra, khi họ đến và hướng về Đền Thờ này mà cầu nguyện, ³³thì từ thiên đàng, nơi Ngài ngự, xin Ngài đủ nghe và đoái nhậm mọi điều người ngoại quốc đó cầu xin với Ngài, hầu mọi dân trên đất sẽ biết đến danh Ngài và kính sợ Ngài, giống như dân I-sơ-ra-ên của Ngài đã làm, và thiên hạ sẽ biết rằng Đền Thờ này mà con đã xây được gọi bằng danh Ngài.

³⁴Khi dân Ngài phải ra chiến trận đối phó với quân thù ở bất cứ nơi nào Ngài sai họ đến, khi họ hướng về thành này, thành Ngài đã chọn, và Đền Thờ con đã xây cho danh Ngài mà cầu nguyện, ³⁵thì từ thiên đàng, nơi Ngài ngự, xin Ngài đủ nghe lời cầu nguyện và nài xin của họ mà binh vực duyên cớ họ.

³⁶Khi họ phạm tội đối với Ngài –vì chẳng ai là không phạm tội– khiến Ngài giận họ và phó họ cho quân thù; chúng bắt họ đem đi lưu đầy biệt xứ, bất kể xa hay gần; ³⁷nhưng nếu đang lúc ở trong xứ lưu đầy, họ biết tỉnh ngộ, ăn năn, và kêu cầu với Ngài trong xứ họ bị lưu đầy, mà rằng, ‘Chúng con đã phạm tội, chúng con đã sai lầm, chúng con đã làm việc gian tà,’ ³⁸nếu họ hết lòng và hết linh hồn ăn năn quay về với Ngài trong xứ họ bị lưu đầy, và từ nơi họ bị đem đi lưu đầy, họ hướng về xứ Ngài đã ban cho tổ tiên họ, về thành Ngài đã chọn, và về Đền Thờ con đã xây cho danh Ngài mà cầu nguyện, ³⁹thì từ thiên đàng, nơi Ngài ngự, xin Ngài đủ nghe lời cầu nguyện và nài xin của họ mà binh vực duyên cớ của họ, và xin Ngài tha thứ cho dân Ngài, những người đã phạm tội đối với Ngài.

⁴⁰Bây giờ, lạy Đức Chúa Trời của con, cầu xin Ngài luôn để mắt nhìn và để tai nghe những lời cầu nguyện dâng lên từ nơi này.

⁴¹ Vạy bây giờ, lạy CHÚA Hằng Hữu, ^(a) xin trỗi dậy và ngự đến nơi nghỉ ngơi của Ngài,
Xin Ngài và Rường quyền năng của Ngài.

Lạy CHÚA Hằng Hữu, nguyện các tư tế của Ngài mặc lấy ơn cứu rỗi,
 Nguyện những người trung tín tin thờ Ngài được vui vẻ vì phước hạnh
 Ngài ban.

⁴² Lạy CHÚA Hằng Hữu, xin đừng loại bỏ người được xúc dầu của Ngài,
 Xin nhớ lại tình thương vô đối Ngài dành cho Đa-vít đầy tớ Ngài.”

Tế Lễ Cung Hiến Đền Thờ

(1 Vua 8:62-66)

7 ¹Khi Sa-lô-môn cầu nguyện xong, lửa từ trời giáng xuống thiêu rụi các cửa lễ thiêu và các lễ vật hiến tế, và vinh quang của CHÚA tràn ngập cả Đền Thờ. ²Các tư tế không thể vào Đền Thờ CHÚA được, vì vinh quang của CHÚA tràn ngập cả Đền Thờ CHÚA. ³Khi toàn dân I-sơ-ra-ên thấy lửa từ trời giáng xuống và vinh quang của CHÚA ngự xuống Đền Thờ, họ sắp mình xuống và úp mặt sát đất, để thờ phượng và chúc tụng CHÚA, “vì Ngài thật tốt, vì tình thương của Ngài còn đến đời đời.”

⁴Sau đó vua và toàn dân dâng hiến các lễ vật trước thánh nhan CHÚA. ⁵Vua Sa-lô-môn sát tế hai mươi hai ngàn con bò và một trăm hai mươi ngàn con chiên. Như vậy vua và toàn dân cung hiến Đền Thờ lên Đức Chúa Trời.

⁶Các tư tế đứng tại vị trí đã chỉ định cho họ, trong khi những người Lê-vi sử dụng các nhạc khí do Vua Đa-vít chế ra để ca ngợi CHÚA trỗi vang tôn ngợi CHÚA, “vì tình thương của Ngài còn đến đời đời.” Họ hát các bài thánh ca do Đa-vít đã soạn cho ban thờ phượng. Ban kèn của các tư tế đứng đối diện trỗi nhạc vang lừng, trong khi toàn dân I-sơ-ra-ên đứng đó hòa lòng thờ phượng.

⁷Sa-lô-môn biệt riêng khu vực ở giữa sân phía trước Đền Thờ CHÚA cho việc dâng các cửa lễ. Tại đó ông dâng các cửa lễ thiêu và mỡ cho các cửa lễ cầu an, vì bàn thờ bằng đồng Sa-lô-môn đã làm không đủ chỗ để dâng các cửa lễ thiêu, các cửa lễ chay, và các phần mỡ phải thiêu dâng.

⁸Khi ấy Sa-lô-môn cử hành lễ như thế liên tục bảy ngày. Toàn dân I-sơ-ra-ên hiệp chung với ông, một đoàn dân rất đông đảo; họ đã đến từ Ai Ha-mát ở miền bắc cho đến Suối Ai-cập ở miền nam. ⁹Vào ngày thứ tám họ có một lễ bế mạc rất trọng thể, bởi vì họ đã dự lễ cung hiến bàn thờ bảy ngày và Lễ Lều Tạm bảy ngày nữa. ¹⁰Vào ngày hai mươi ba tháng thứ bảy, vua tiễn chào dân, để ai về nhà nấy. Mọi người ra về với lòng vui mừng và phấn khởi, vì phước hạnh của CHÚA đã ban cho Đa-vít, cho Sa-lô-môn, và cho dân I-sơ-ra-ên của Ngài.

¹¹Như vậy Sa-lô-môn đã hoàn tất công cuộc xây dựng Đền Thờ CHÚA và cung điện của vua. Tất cả những gì Sa-lô-môn dự tính sẽ làm cho Đền Thờ CHÚA và cho cung điện của ông, ông đã hoàn tất một cách thành công mỹ mãn.

CHÚA Hiện Ra với Sa-lô-môn Lần Thứ Nhì

(1 Vua 9:1-9)

¹²Sau đó CHÚA đã hiện ra với Sa-lô-môn trong ban đêm và phán với ông, “Ta đã nghe lời cầu nguyện của ngươi và đã chọn nơi này làm một nơi để các ngươi dâng các cửa lễ lên Ta. ¹³Rồi đây nếu Ta đóng các tầng trời không cho mưa xuống đất, hoặc nếu

Ta truyền cho cào cào đến cắn phá cỏ cây trong xứ, hoặc nếu Ta sai ôn dịch đến giữa dân Ta; ¹⁴nếu dân Ta, tức dân được gọi bằng danh Ta, hạ mình xuống, cầu nguyện, tìm kiếm mặt Ta, và bỏ những con đường tà, thì Ta ở trên trời sẽ nghe, sẽ tha thứ tội của chúng và chữa lành đất nước của chúng. ¹⁵Từ nay mắt Ta sẽ đoái nhìn và tai Ta sẽ lắng nghe những lời cầu nguyện dâng lên ở nơi này. ¹⁶Vì bây giờ Ta đã chọn và biệt Đền Thờ này ra thánh, để danh Ta có thể ngự tại đó đời đời. Mắt Ta và lòng Ta sẽ ở đó luôn luôn. ¹⁷Còn phần người, nếu người bước đi trước mặt Ta như Đa-vít cha người đã đi, làm theo mọi điều Ta đã truyền cho người, vâng giữ các luật lệ và mạng lệnh Ta, ¹⁸thì Ta sẽ lập ngôi nước người vững vàng, như Ta đã lập giao ước với Đa-vít cha người rằng, ‘Người sẽ chẳng hề thiếu người kế vị để trị vì trên I-sơ-ra-ên.’

¹⁹Nhưng nếu các người quay đi và lìa bỏ Ta, không giữ các luật lệ và các điều răn Ta đã đặt trước mặt các người, rồi phục vụ các thần khác và thờ phượng chúng, ²⁰thì Ta sẽ nhổ các người bật gốc khỏi xứ Ta đã ban cho các người, Ta sẽ loại khỏi mặt Ta Đền Thờ này mà Ta đã biệt riêng ra thánh cho danh Ta, và Ta sẽ biến nó thành một câu tục ngữ và đầu đề bị giễu cợt giữa các dân. ²¹Về Đền Thờ này, dù ngày nay được cao trọng đến đâu, cũng sẽ làm cho những ai đi qua đó phải lấy làm lạ mà hỏi rằng, ‘Tại sao CHÚA đã làm điều ấy cho xứ này và cho dân này như thế?’ ²²Bấy giờ người ta sẽ đáp rằng, ‘Bởi vì họ đã lìa bỏ CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ, Đấng đã đem tổ tiên họ ra khỏi xứ Ai-cập; bây giờ họ theo các thần khác, thờ phượng các thần ấy, và phục vụ chúng, vì thế Ngài đã khiến tai vạ này đến trên họ.’”

Các Hoạt Động Khác của Sa-lô-môn

(1 Vua 9:10-28)

8 ¹Đến cuối hai mươi năm, sau khi Sa-lô-môn đã xây xong Đền Thờ CHÚA và cung điện cho ông, ²Sa-lô-môn tái thiết các thành Vua Hu-ram đã tặng ông, và đem dân I-sơ-ra-ên vào định cư trong các thành ấy. ³Sa-lô-môn tiến đánh Ha-mát Xô-ba và chiếm được miền ấy. ⁴Ông cũng xây lại Thành Tác-mô trong đồng hoang và xây lại các thành trong vùng Ha-mát để làm các kho dự trữ lương thực. ⁵Ông xây lại Thành Bết Hô-rôn Thượng và Thành Bết Hô-rôn Hạ và biến chúng thành những thành trì kiên cố với tường cao, cổng khóa, và rào cản. ⁶Sa-lô-môn cũng xây lại Thành Ba-a-lát và tất cả các thành làm kho dự trữ lương thực của ông, các thành cho các đạo quân sử dụng các xe chiến mã, các thành cho các đạo kỵ binh, và tất cả những gì Sa-lô-môn muốn xây cất ở Giê-ru-sa-lem, ở Li-băng, và ở mọi miền trong vương quốc của ông.

⁷Tất cả những người còn lại của các dân Hít-ti, A-mô-ri, Pê-ri-xi, Hí-vi, và Giê-bu-si sống trong xứ, tức những người không phải dân I-sơ-ra-ên ⁸–họ là con cháu của những người mà dân I-sơ-ra-ên đã không thể tận diệt và hiện còn sống trong xứ– Sa-lô-môn bắt những người ấy phải đóng thuế nặng dưới hình thức cưỡng bách lao động như đã thấy ngày nay. ⁹Nhưng Sa-lô-môn không bắt người I-sơ-ra-ên nào làm nô lệ cho các công trình xây cất của ông, nhưng họ là chiến sĩ, tướng tá, và sĩ quan chỉ huy các đơn vị có xe chiến mã và các đơn vị kỵ binh của ông.

¹⁰Đây là con số các quan chức cao cấp của Vua Sa-lô-môn: hai trăm năm mươi người. Họ là những người trực tiếp cai quản dân.

¹¹Sa-lô-môn đem con gái của Pha-ra-ôn ra khỏi Thành Đa-vít và đưa vào ở trong cung điện ông đã xây riêng cho nàng, vì ông nói, “Vợ tôi sẽ không ở trong cung điện của Đa-vít vua I-sơ-ra-ên, vì nơi nào Rường của CHÚA đã ngự vào, nơi đó đã trở thành thánh địa.”

¹²Sau đó Sa-lô-môn dâng các cửa lễ thiêu lên CHÚA trên bàn thờ CHÚA mà ông đã xây trước tiền đình, ¹³theo như luật lệ Môi-se đã quy định phải dâng hiến hằng ngày, những ngày Sa-bát, những ngày trăng mới, và ba ngày đại lễ hằng năm: Lễ Bánh Không Men, Lễ Các Tuần, và Lễ Lều Tạm.^(a) ¹⁴Để duy trì mệnh lệnh về sự thờ phượng mà Đa-vít cha ông đã lập, ông bổ nhiệm các tư tế vào các ban ngành để thực hiện các nhiệm vụ của họ. Ông bổ nhiệm những người Lê-vi vào các chức vụ để lo việc ca hát và vào các ban ngành để phụ giúp các tư tế thi hành chức vụ hằng ngày. Ông cũng bổ nhiệm những người giữ cửa vào các toán, để thay phiên nhau canh gác tại các cửa, theo như Đa-vít người của Đức Chúa Trời đã truyền. ¹⁵Không ai vi phạm bất cứ mạng lệnh nào của tiên vương liên quan đến chức vụ của các tư tế và chức vụ của những người Lê-vi, kể cả việc quản lý các kho báu của Đền Thờ. ¹⁶Vậy tất cả những việc Sa-lô-môn dự tính làm, từ lúc khởi công xây móng Đền Thờ CHÚA cho đến khi Đền Thờ hoàn tất, đều được thực hiện. Thế là công trình xây cất Đền Thờ CHÚA đã hoàn thành cách mỹ mãn.

¹⁷Sau đó Sa-lô-môn đến kinh lý Ê-xi-ôn Ghê-be và Ê-lốt, trên bờ biển thuộc lãnh thổ của Ê-đôm. ¹⁸Khi ấy Hu-ram sai các tôi tớ của ông, những người thông thạo việc đi biển, đem tàu thủy tới. Họ dẫn các tôi tớ của Sa-lô-môn đến xứ Ô-phia và lấy hơn mười lăm tấn^(b) vàng đem về cho Vua Sa-lô-môn.

Nữ Hoàng Sê-ba Đến Thăm Sa-lô-môn

(1 Vua 10:1-13)

9 ¹Khi nữ hoàng của Sê-ba nghe đồn về danh tiếng của Sa-lô-môn, bà đến thăm Giê-ru-sa-lem, để có dịp thử Sa-lô-môn bằng những câu hỏi hóc búa, hầu xem thực hư thế nào. Bà đến với một đoàn tùy tùng rất đông, dẫn theo một đoàn lạc đà chở các thứ hương liệu, rất nhiều vàng, và các loại ngọc thạch. Khi gặp Sa-lô-môn, bà nói cho ông nghe tất cả những gì bà đã suy nghĩ trong lòng. ²Sa-lô-môn giải đáp tất cả các câu hỏi của bà. Chẳng có điều gì là quá bí ẩn mà Sa-lô-môn không thể giải nghĩa cho bà được. ³Khi nữ hoàng của Sê-ba đã chứng kiến sự khôn ngoan của Sa-lô-môn, cung điện ông đã xây, ⁴thức ăn trên bàn ông, cách tổ chức làm việc của quần thần ông, cung cách phục vụ và triều phục họ mặc, các quan dâng thức uống cho ông và y phục họ mặc, và các cửa lễ thiêu ông dâng trong Đền Thờ CHÚA, thì bà kinh hồn. ⁵Bà nói với vua, “Những gì tôi đã nghe nói trong nước tôi về các thành quả và sự khôn ngoan của ngài đều là thật, ⁶nhưng tôi không tin những điều ấy cho đến khi tôi đến đây và trông thấy tận mắt. Tuy nhiên người ta chưa nói cho tôi nghe được phân nửa sự khôn ngoan vượt bậc của ngài. Ngài thật vượt xa danh tiếng tôi đã nghe nói về ngài.

(a) 8:13 ctd: Lễ Vượt Qua, Lễ Mùa Gặt (Lễ Ngũ Tuần), và Lễ Lều Tạm

(b) 8:18 nt: 450 ta-lâng (1 Vua 9:28 ghi 420 ta-lâng)

⁷Phước hạnh thay cho những người của ngài! Phước hạnh thay cho bầy tôi của ngài, những người thường xuyên châu chực trước mặt ngài và được nghe sự khôn ngoan của ngài! ⁸Chúc tụng CHÚA, Đức Chúa Trời của ngài, Đấng đã lấy làm hài lòng về ngài và đặt ngài trên ngai để làm vua cho CHÚA, Đức Chúa Trời của ngài! Vì Đức Chúa Trời của ngài yêu thương dân I-sơ-ra-ên và muốn thiết lập họ vững chãi mãi mãi, nên đã lập ngài làm vua trên họ, hầu thi hành công lý và lẽ công chính.”

⁹Sau đó bà tặng vua hơn bốn tấn^(a) vàng, rất nhiều hương liệu, và ngọc thạch. Chưa bao giờ có ai đem hương liệu đến nhiều như số hương liệu nữ hoàng của Sê-ba tặng Vua Sa-lô-môn.

¹⁰Ngoài ra các tôi tớ của Hu-ram và các tôi tớ của Sa-lô-môn đã đem vàng từ Ô-phia về; họ cũng chở theo gỗ đàn hương và ngọc thạch. ¹¹Vua lấy các gỗ đàn hương đó làm bậc cấp cho Đền Thờ CHÚA, cho hoàng cung, và làm đàn lia và hạc cầm cho các nhạc sĩ. Trước đó chưa ai thấy gỗ đàn hương được dùng vào những việc như thế trong đất Giu-đa bao giờ.

¹²Vua Sa-lô-môn tặng cho nữ hoàng của Sê-ba bất cứ món gì bà thích và bất cứ thứ gì bà xin, để đáp lại những gì bà đã đem đến tặng vua. Sau đó bà và đoàn tùy tùng của bà lên đường trở về nước của bà.

Sự Giàu Sang của Sa-lô-môn

(2 Sử 9:13-24)

¹³Số vàng Vua Sa-lô-môn thu nhận hàng năm cân nặng trên hai tấn rưỡi,^(b) ¹⁴ngoài lợi tức thu được từ các doanh nhân và các thương gia, và từ tất cả các vua Ả-rập và các quan trưởng ở các tỉnh đem vàng và bạc đến triều cống Sa-lô-môn. ¹⁵Vua Sa-lô-môn làm hai trăm chiếc khiên lớn bọc vàng dát mỏng. Mỗi chiếc dùng gần bảy ký^(c) vàng. ¹⁶Ông cũng làm ba trăm chiếc khiên nhỏ hơn bọc vàng dát mỏng. Mỗi chiếc dùng gần ba ký rưỡi^(d) vàng. Rồi vua cho đặt các khiên đó trong Cung Rừng Li-băng. ¹⁷Ngoài ra vua cũng làm một chiếc ngai lớn bằng ngà, bọc vàng ròng. ¹⁸Chiếc ngai có sáu bậc cấp, với một bộ gác chân bằng vàng được gắn liền với chiếc ngai. Hai bên chỗ ngồi là hai chỗ gác tay; bên cạnh hai chỗ gác tay là tượng hai con sư tử. ¹⁹Ngoài ra còn có tượng mười hai con sư tử khác, mỗi con đứng ở mỗi đầu của sáu bậc cấp. Chưa hề có vương quốc nào làm ngai giống như vậy. ²⁰Tất cả các ly chén Vua Sa-lô-môn dùng để uống đều bằng vàng, và tất cả các vật dụng trong cung Rừng Li-băng đều bằng vàng ròng. Không có vật chi làm bằng bạc, vì trong thời của Sa-lô-môn bạc không có giá trị bao nhiêu. ²¹Số là vua có một đoàn tàu đi Tạt-si chung với các tôi tớ của Hu-ram. Cứ ba năm đoàn tàu ở Tạt-si ấy trở về mang theo vàng, bạc, ngà voi, khỉ, và công.

²²Vì thế Vua Sa-lô-môn trỗi hơn các vua trên đất về giàu có và khôn ngoan. ²³Tất cả các vua trên đất mong được diện kiến Sa-lô-môn để nghe sự khôn ngoan mà Đức Chúa Trời đã ban cho tâm trí ông. ²⁴Ai đến cũng đem theo lễ vật; nào là các vật bằng

(a) 9:9 nt: 120 ta-lâng

(b) 9:13 nt: 666 ta-lâng

(c) 9:15 nt: 600 sê-ken

(d) 9:16 nt: 300 sê-ken (1 Vua 10:17 ghi 3 mi-na)

bạc, bằng vàng, quần áo, vũ khí, hương liệu, ngựa, và lửa; cứ thế hết năm này qua năm khác.

²⁵Sa-lô-môn có bốn ngàn chuồng ngựa với mười hai ngàn con ngựa để kéo các xe chiến mã. Ông cho chúng ở trong các thành của các đơn vị sử dụng các xe chiến mã trú đóng gần bên vua tại Giê-ru-sa-lem. ²⁶Vậy ông trị vì trên các vua từ Sông Cả cho đến đất của dân Phi-li-tin, cho đến tận biên giới Ai-cập. ²⁷Vua làm cho bạc trở nên tầm thường ở Giê-ru-sa-lem như sỏi đá và gỗ bá hương nhiều như gỗ cây sung mọc ở các chân đồi. ²⁸Sa-lô-môn cho mua ngựa từ Ai-cập và từ khắp xứ mang về.

Vua Sa-lô-môn Bằng Hà

(1 Vua 11:41-43)

²⁹Những việc khác của Sa-lô-môn, từ đầu đến cuối, há chẳng đã được chép trong sách Sử Ký của Tiên Tri Na-than, trong sách Tiên Tri của A-hi-gia người Si-lô, và trong sách Khải Tượng của I-đô đáng tiên kiến về việc Giê-rô-bô-am con của Nê-bát hay sao? ³⁰Sa-lô-môn trị vì trên I-sơ-ra-ên tại Giê-ru-sa-lem bốn mươi năm. ³¹Sa-lô-môn an giấc với tổ tiên ông và được chôn trong Thành Đa-vít cha ông. Rê-hô-bô-am con trai ông lên ngôi kế vị.

Vương Quốc Bị Chia Hai

(1 Vua 12:1-19)

10 ¹Rê-hô-bô-am đến Si-chem, vì cả I-sơ-ra-ên đã đến Si-chem để lập ông làm vua. ²Khi Giê-rô-bô-am con của Nê-bát nghe điều đó –vì khi ấy ông còn ở Ai-cập, nơi ông đã trốn khỏi Vua Sa-lô-môn– ông từ Ai-cập trở về. ³Người ta phái người đến mời ông đến. Vậy Giê-rô-bô-am và toàn thể hội chúng I-sơ-ra-ên đến nói với Rê-hô-bô-am, ⁴“Cha ngài đã đặt trên chúng tôi một ách nặng nề. Vậy bây giờ xin ngài làm nhẹ bớt gánh lao dịch nặng nhọc của cha ngài và ách nặng nề cha ngài đã đặt trên chúng tôi, chúng tôi sẽ phục vụ ngài.”

⁵Rê-hô-bô-am đáp với họ, “Hãy về đi, ba ngày sau hãy trở lại gặp ta.” Vậy dân ra về.

⁶Bấy giờ Vua Rê-hô-bô-am tham khảo ý kiến của các vị đại thần cao niên, những vị đã từng phục vụ dưới triều của Sa-lô-môn cha ông, khi ông ấy còn sống. Ông hỏi họ, “Các người khuyên ta phải trả lời với dân này thế nào?”

⁷Họ tâu với ông, “Nếu ngày nay hoàng thượng quyết định làm đầy tớ cho dân này và phục vụ họ, dùng lời tử tế nhã nhặn đối đáp với họ, thì họ sẽ làm tôi của hoàng thượng mãi mãi.”

⁸Nhưng ông gạt bỏ lời khuyên của các vị đại thần cao niên đã tâu với ông. Ông tham khảo ý kiến của những người trẻ, những người lớn lên cùng thế hệ với ông, và đang phục vụ ông. ⁹Ông hỏi họ, “Các người khuyên chúng ta phải trả lời thế nào với dân này, những kẻ đã nói với ta rằng, ‘Xin làm nhẹ bớt cái ách cha ngài đã đặt trên chúng tôi?’”

¹⁰Những người trẻ lớn lên cùng thế hệ với ông tâu, “Xin hoàng thượng hãy nói với dân này, những kẻ đã nói với hoàng thượng, ‘Cha ngài đã bắt chúng tôi mang một ách nặng nề, bây giờ xin ngài làm cho ách chúng tôi được nhẹ bớt,’ xin hoàng thượng hãy

nói với chúng, ‘Ngón tay út của ta còn lớn hơn cái lưng của cha ta. ¹¹Này, nếu cha ta đã đặt một ách nặng trên các người, ta sẽ chất thêm cho ách các người nặng hơn nữa. Cha ta đã trừng phạt các người bằng roi, nhưng ta sẽ trừng phạt các người bằng bọ cạp.’”

¹²Vậy ngày thứ ba Giê-rô-bô-am và toàn dân đến gặp Rê-hô-bô-am, như lời nhà vua đã nói, “Ba ngày sau hãy đến gặp ta.” ¹³Vua đáp lời với dân cách xằng xớm. Vua Rê-hô-bô-am chẳng quan tâm gì đến những lời khuyên của các vị đại thần cao niên. ¹⁴Ông đáp với họ theo lời khuyên của những người trẻ, “Cha ta đã đặt một ách nặng nề trên các người, ta sẽ chất thêm cho ách các người nặng hơn. Cha ta đã trừng phạt các người bằng roi, nhưng ta sẽ trừng phạt các người bằng bọ cạp.” ¹⁵Vậy vua chẳng nghe theo lời yêu cầu của dân, bởi đó là việc Đức Chúa Trời đã cho xảy ra, để làm ứng nghiệm lời Ngài, mà CHÚA đã cậy A-hi-gia người Si-lô nói trước với Giê-rô-bô-am con trai Nê-bát.

¹⁶Khi tất cả những người đại diện dân I-sơ-ra-ên thấy vua không nghe theo họ, họ nói với vua, “Chúng ta có được chia phần gì với Đa-vít chẳng? Chúng ta chẳng hưởng được gì với con cháu của Giê-se. Hỡi I-sơ-ra-ên, ai nấy hãy trở về trại mình. Hỡi Đa-vít, từ nay khá coi chừng nhà ông.”

Thế là dân I-sơ-ra-ên trở về trại của họ. ¹⁷Nhưng Rê-hô-bô-am vẫn trị vì trên những người I-sơ-ra-ên cư ngụ trong các thành ở Giu-đa.

¹⁸Khi Vua Rê-hô-bô-am sai Ha-đô-ram, ^(a) quan trông coi việc cưỡng bách lao động, đến với dân, dân I-sơ-ra-ên ném đá ông ấy chết. Vua Rê-hô-bô-am liền vội vàng lên xe chạy trốn về Giê-ru-sa-lem. ¹⁹Vậy dân I-sơ-ra-ên đã làm loạn chống lại nhà Đa-vít cho đến ngày nay.

Giu-đa và Bên-gia-min Cùng Cố Thành Trì

11 ¹Khi Rê-hô-bô-am về đến Giê-ru-sa-lem, ông liền triệu tập toàn thể nhà Giu-đa và chi tộc Bên-gia-min, được một trăm tám mươi ngàn tinh binh, để tiến đánh dân I-sơ-ra-ên, hầu tái lập vương quốc dưới quyền Rê-hô-bô-am. ²Nhưng có lời của Đức Chúa Trời đến với Sê-ma-gia người của Đức Chúa Trời rằng, ³“Hãy nói với Rê-hô-bô-am con trai Sa-lô-môn, vua Giu-đa, với toàn thể nhà Giu-đa và Bên-gia-min, và với toàn dân I-sơ-ra-ên còn lại rằng: ⁴CHÚA phán thế này: Các người không được đi lên đánh anh em các người, người I-sơ-ra-ên. Ai nấy hãy trở về nhà mình, vì việc này do Ta mà đến.” Vậy họ nghe theo lời CHÚA và trở về nhà mình, mà không đi đánh Giê-rô-bô-am.

⁵Rê-hô-bô-am ở tại Giê-ru-sa-lem. Ông xây dựng các thành để bảo vệ Giu-đa. ⁶Ông xây dựng Bết-lê-hem, Ê-tam, Tê-cô-a, ⁷Bết Xua, Sô-cô, A-đu-lam, ⁸Gát, Ma-rê-sa, Xíp, ⁹A-đô-ra-im, La-kích, A-xê-ca, ¹⁰Xô-ra, Ai-gia-lôn, và Hếp-rôn, những thành trì kiên cố của Giu-đa và Bên-gia-min. ¹¹Ông củng cố các thành ấy, đặt các tư lệnh quân đội, và dự trữ lương thực, dầu, và rượu trong các thành ấy. ¹²Ông cũng đặt các khiên lớn và giáo mác trong tất cả thành ấy và biến chúng trở thành các thành trì kiên cố. Vậy Giu-đa và Bên-gia-min được vững vàng dưới quyền cai trị của ông.

(a) **10:18** 1 Vua 12:18 ghi “A-đô-ram”

Các Tư Tế và Những Người Lê-vi Ủng Hộ Rê-hô-bô-am

¹³Các tư tế và những người Lê-vi ở trong các địa hạt của họ trong khắp nước I-sơ-ra-ên kéo về với ông. ¹⁴Những người Lê-vi đều rời bỏ điền sản và tài sản của họ mà di chuyển về Giu-đa và Giê-ru-sa-lem, vì Giê-rô-bô-am và các con ông không cho họ tiếp tục thi hành chức vụ tư tế của CHÚA nữa, ¹⁵nhưng ông ấy tự ý bổ nhiệm các tư tế phục vụ trên các nơi cao để lo việc cúng tế các tượng dê đực và các tượng bò con ông đã làm ra. ¹⁶Trong tất cả các chi tộc của I-sơ-ra-ên, những ai để lòng tìm kiếm CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, đều đi theo những người Lê-vi về Giê-ru-sa-lem, để dâng các lễ vật lên CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ. ¹⁷Họ đã giúp làm vững mạnh Vương Quốc Giu-đa và củng cố quyền lực của Rê-hô-bô-am trong ba năm, vì trong ba năm ấy họ bước đi trong đường lối của Đa-vít và Sa-lô-môn đã đi.

Gia Đình của Rê-hô-bô-am

¹⁸Rê-hô-bô-am cưới Ma-ha-lát ái nữ của Giê-ri-mốt con trai của Đa-vít và bà A-bi-ha-in con gái của Ê-li-áp con trai của Giê-se. ¹⁹Bà sinh cho ông các con trai: Giê-út, Sê-ma-ri-a, và Xa-ham. ²⁰Sau đó ông cưới thêm Ma-a-ca con gái của Áp-sa-lôm. Bà sinh cho ông: A-bi-gia, Át-tai, Xi-xa, và Sê-lô-mít. ²¹Rê-hô-bô-am yêu thương Ma-a-ca con gái của Áp-sa-lôm hơn tất cả các vợ khác và các cung phi của ông. Số là ông có mười tám vợ và sáu mươi cung phi, hai mươi tám con trai và sáu mươi con gái. ²²Rê-hô-bô-am lập A-bi-gia con trai Ma-a-ca lên làm thái tử, đứng đầu các anh em chàng, bởi vì ông muốn chàng làm vua kế vị ông sau này. ²³Ông hành động khá khôn khéo. Ông phân tán các con trai ông ra, để chúng sống rải rác trong các thành kiên cố của đất Giu-đa và Bên-gia-min. Ông chu cấp cho chúng khá sung túc và cưới nhiều vợ cho chúng.

Ai-cập Xâm Lăng Giu-đa

(1 Vua 14:25-28)

12 ¹Thời gian trôi qua, khi Rê-hô-bô-am đã củng cố địa vị được vững vàng, và quyền lực của ông được mạnh mẽ, ông lìa bỏ luật pháp của CHÚA, và toàn dân I-sơ-ra-ên theo ông cũng làm như vậy. ²Vì có họ không trung thành với CHÚA, nên vào năm thứ năm của Vua Rê-hô-bô-am, Si-sắc vua Ai-cập kéo quân đến tấn công Giê-ru-sa-lem. ³Ông dẫn theo một ngàn hai trăm xe chiến mã, sáu mươi ngàn kỵ binh, và một đại quân bộ binh đông vô số, gồm dân Li-by-a, dân Su-ki-im, và dân Ê-thi-ô-pi^(a) từ Ai-cập đi lên với ông. ⁴Ông chiếm lấy các thành kiên cố của Giu-đa và tiến gần Giê-ru-sa-lem. ⁵Bấy giờ Tiên Tri Sê-ma-gia đến gặp Rê-hô-bô-am và các thủ lãnh của Giu-đa lúc họ đang họp tại Giê-ru-sa-lem để bàn kế hoạch đối phó với Si-sắc, ông nói với họ, “CHÚA phán thế này: Các ngươi đã bỏ Ta, nên Ta sẽ bỏ mặc các ngươi trong tay Si-sắc.”

⁶Các thủ lãnh của I-sơ-ra-ên và vua bèn hạ mình xuống và nói, “CHÚA rất đúng.” ⁷Khi CHÚA thấy họ đã hạ mình xuống, lời của CHÚA đến với Sê-ma-gia, phán rằng, “Chúng đã biết hạ mình xuống, nên Ta sẽ không tiêu diệt chúng hoàn toàn. Ta sẽ cho chúng

(a) 12:3 nt: dân Cút

vài lối thoát. Ta sẽ không dùng tay Si-sắc giáng cơn thịnh nộ của Ta trên Giê-ru-sa-lem.
⁸Tuy nhiên chúng phải làm tôi cho nó, để chúng biết thế nào là sự khác biệt giữa việc làm tôi cho Ta và làm tôi cho các đế quốc ở các nước khác.”

⁹Vậy Si-sắc vua Ai-cập đến vây hãm Giê-ru-sa-lem. Ông ấy chiếm đoạt tất cả các kho tàng trong Đền Thờ CHÚA và các kho tàng trong hoàng cung. Ông lấy đem đi tất cả, kể cả các chiếc khiên dát vàng mà Sa-lô-môn đã làm. ¹⁰Vì thế Rê-hô-bô-am đã làm những khiên dát đồng để thay vào, rồi trao các khiên ấy cho các quan chỉ huy quân thị vệ canh gác cổng hoàng cung. ¹¹Mỗi khi vua đến Đền Thờ CHÚA, các thị vệ mang các khiên ấy đi theo. Sau đó họ đem đặt lại trong phòng của đội quân thị vệ. ¹²Bởi vì vua đã biết hạ mình khiêm tốn, nên cơn giận của CHÚA quay khỏi ông mà không tuyệt diệt ông. Và lại, trong Giu-đa cũng còn một vài điều tốt.

Rê-hô-bô-am Bằng Hà

¹³Rê-hô-bô-am đã củng cố địa vị của ông ở Giê-ru-sa-lem và trị vì. Rê-hô-bô-am được bốn mươi một tuổi khi ông lên ngôi làm vua. Ông trị vì mười bảy năm tại Giê-ru-sa-lem, thành mà CHÚA đã chọn trong tất cả các chi tộc của I-sơ-ra-ên để đặt danh Ngài tại đó. Mẹ ông là bà Na-a-ma người Am-môn. ¹⁴Ông làm điều tội lỗi, vì ông không để lòng tìm kiếm CHÚA.

¹⁵Các hoạt động của Rê-hô-bô-am, từ đầu đến cuối, há chẳng được chép trong sách Sử Ký của Tiên Tri Sê-ma-gia và trong sách Gia Phả của Đấng Tiên Kiến I-đô sao? Giữa Rê-hô-bô-am và Giê-rô-bô-am có chiến tranh không ngớt. ¹⁶Rê-hô-bô-am an giấc với tổ tiên ông và được chôn trong Thành Đa-vít. A-bi-gia con trai ông lên ngôi kế vị.

A-bi-gia Trị Vì Giu-đa

(1 Vua 15:1-8)

13 ¹Vào năm thứ mười tám của triều đại Vua Giê-rô-bô-am, A-bi-gia bắt đầu trị vì ở Giu-đa. ²Ông trị vì ba năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông là Mi-ca-gia^(a) con gái^(b) của U-ri-ên ở Ghi-bê-a. Lúc bấy giờ có cuộc chiến giữa A-bi-gia và Giê-rô-bô-am. ³A-bi-gia dẫn một đạo quân gồm bốn trăm ngàn tinh binh dũng mãnh ra trận. Giê-rô-bô-am cũng dẫn một đại quân gồm tám trăm ngàn tinh binh và dũng sĩ kéo ra dàn trận. ⁴A-bi-gia đứng trên sườn Núi Xê-ma-ra-im trên Cao Nguyên Ép-ra-im và nói, “Hỡi Giê-rô-bô-am và toàn thể I-sơ-ra-ên, hãy nghe ta nói. ⁵Các người há không biết rằng CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, đã ban vương quyền cho Đa-vít và con cháu của người qua giao ước bằng muối, để trị vì trên I-sơ-ra-ên mãi mãi sao? ⁶Thế mà Giê-rô-bô-am con của Nê-bát, một đầy tớ của Sa-lô-môn con Đa-vít, đã nổi lên chống lại chủ của hắn, ⁷và một bọn côn đồ vô lại^(c) đã tụ tập chung quanh hắn. Chúng đã khinh thường Rê-hô-bô-am con của Sa-lô-môn khi Rê-hô-bô-am còn trẻ, không dám cả quyết, và không thể đối phó với chúng.

(a) 13:2 Một số bản LXX và bản Syriac ghi Ma-a-ca (11:20)

(b) 13:2 Chữ này cũng có thể hiểu là cháu gái

(c) 13:7 nt: con cái của Bê-li-an

⁸Bây giờ các người nghĩ các người có thể chống chọi với vương quốc của CHÚA trong tay con cháu của Đa-vít, vì các người ỷ lại vào số đông và cậy vào mấy con bò con bằng vàng mà Giê-rô-bô-am đã đúc để tôn lên làm thần cho các người thờ lạy sao? ⁹Há chẳng phải các người đã đuổi các tư tế của CHÚA, là con cháu của A-rôn và những người Lê-vi, mà tự lập cho các người các tư tế giống như các dân ở các xứ khác hay sao? Hễ ai đem một con bò tơ và bảy con chiên đực đến cúng là được các người phong cho chức tư tế để phụng vụ các thần, mà thật ra chẳng phải là thần linh gì cả.

¹⁰Còn chúng ta đây, CHÚA vẫn luôn là Đức Chúa Trời chúng ta. Chúng ta không lìa bỏ Ngài. Chúng ta có các tư tế phụng vụ CHÚA, là các con cháu của A-rôn, và những người Lê-vi phụ giúp họ. ¹¹Mỗi buổi sáng và mỗi buổi chiều họ đều dâng các của lễ thiêu và dâng hương lên Ngài. Họ dâng Bánh Hiện Diện sắp thành hàng trên bàn thờ bằng vàng ròng. Họ đốt các ngọn đèn của cây đèn bằng vàng để ban đêm các ngọn đèn ấy luôn cháy sáng, vì chúng ta vâng giữ mạng lệnh của CHÚA, Đức Chúa Trời chúng ta, còn các người đã lìa bỏ Ngài. ¹²Này, Đức Chúa Trời đang dẫn đầu đạo quân chúng ta, và các tư tế đang cầm trong tay các kèn trện để thổi lên chống lại các người. Hỡi I-sơ-ra-ên, chớ chống lại CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên các người, vì các người sẽ không thắng đâu.”

¹³Nhưng Giê-rô-bô-am đã sai một đội quân đi vòng phía sau họ để đánh bọc hậu họ. Vậy chúng giáp mặt tấn công quân Giu-đa, đồng thời đội quân đi vòng phía sau cũng đánh thốc vào. ¹⁴Khi quân Giu-đa nhìn lại, và kìa, họ bị lưỡng đầu thọ địch. Họ lớn tiếng kêu CHÚA cứu, và các tư tế thổi kèn vang dậy. ¹⁵Bấy giờ quân Giu-đa thét lên một tiếng gào la xung trận. Khi quân Giu-đa thét lên tiếng gào la xung trận, Đức Chúa Trời đánh bại Giê-rô-bô-am và toàn quân I-sơ-ra-ên trước mặt A-bi-gia và toàn quân Giu-đa. ¹⁶Quân I-sơ-ra-ên chạy trốn trước mặt quân Giu-đa, và Đức Chúa Trời đã phó chúng vào tay họ. ¹⁷A-bi-gia và quân của ông đã đánh chúng bị đại bại, và quân I-sơ-ra-ên đã tổn thất năm trăm ngàn tinh binh. ¹⁸Như thế quân I-sơ-ra-ên đã bị đè bẹp và quân Giu-đa đã thắng lúc đó, vì họ đã nhờ cậy CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ. ¹⁹A-bi-gia đuổi theo Giê-rô-bô-am và chiếm lấy các thành của ông ấy: Bê-tên và các thị trấn phụ thuộc, Giê-sa-na và các thị trấn phụ thuộc, và Ép-rôn và các thị trấn phụ thuộc. ²⁰Giê-rô-bô-am không khôi phục được quyền lực của ông trong thời của A-bi-gia. CHÚA đánh ông và ông qua đời. ²¹Trong khi đó A-bi-gia càng ngày càng mạnh. Ông cưới mười bốn vợ, sinh hai mươi hai con trai và mười sáu con gái.

²²Các hoạt động khác của A-bi-gia, chính sách của ông, và những lời tuyên bố của ông đều được chép trong sách Sử Ký của Tiên Tri I-đô.

A-sa Trị Vì Giu-đa

14 ¹A-bi-gia an giấc với tổ tiên ông. Người ta chôn ông trong Thành Đa-vít. A-sa con trai ông lên ngôi kế vị. Trong thời của A-sa, đất nước được hưởng thái bình mười năm. ²A-sa làm điều tốt và đứng trước mắt CHÚA, Đức Chúa Trời của ông. ³Ông dẹp bỏ các bàn thờ các thần ngoại bang và các tế đàn trên những nơi cao. Ông đập nát các trụ thờ bằng đá và đốn hạ các trụ thờ Nữ Thần A-sê-ra. ⁴Ông ra lệnh cho dân Giu-đa phải tìm kiếm CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ, và phải vâng theo các

luật lệ và các điều răn của Ngài. ⁵Ông cũng dẹp bỏ các tế đàn trên những nơi cao và các bàn thờ dâng hương cho các thần tượng khỏi tất cả các thành của Giu-đa. Vương quốc được an lạc trong thời của ông. ⁶Ông xây dựng để củng cố các thành của Giu-đa, vì đất nước được hòa bình. Không ai gây hấn gì với ông trong những năm đó, vì CHÚA đã ban cho ông được nghỉ ngơi an lạc. ⁷Ông nói với dân Giu-đa, “Chúng ta hãy xây dựng các thành này cho vững chắc. Hãy xây tường chung quanh, xây các pháo tháp, các cổng và các then cài. Đất nước này thuộc về chúng ta, vì chúng ta đã tìm kiếm CHÚA, Đức Chúa Trời chúng ta. Chúng ta đã tìm kiếm Ngài, và Ngài đã ban cho chúng ta được bình an tứ phía.” Vậy họ xây dựng và được thành tựu.

⁸A-sa có một đội quân gồm ba trăm ngàn người Giu-đa mang khiên và giáo mác và hai trăm tám mươi ngàn người Bên-gia-min mang khiên và cung tên. Tất cả những người ấy đều là những chiến sĩ can trường.

Quân Ê-thi-ô-pi Bị Đại Bại

⁹Lúc đó Xê-ra người Ê-thi-ô-pi ^(a) dẫn một đại quân đông vô số ^(b) và ba trăm xe chiến mã đến xâm lăng Giu-đa và tiến gần Ma-rê-sa. ¹⁰A-sa dẫn quân đội của ông ra dàn trận để đối phó với chúng trong Thung Lũng Xê-pha-tha ở Ma-rê-sa. ¹¹A-sa kêu cầu CHÚA, Đức Chúa Trời của ông, rằng, “CHÚA ôi, ngoài Ngài ra, không ai có thể giúp người yếu đuối đầu với kẻ mạnh. Lạy CHÚA, Đức Chúa Trời của chúng con, xin giúp chúng con, vì chúng con nương cậy Ngài. Chúng con nhân danh Ngài đối phó với đoàn quân đông đảo này. Lạy CHÚA, Đức Chúa Trời của chúng con, xin đừng để phàm nhân thắng hơn Ngài.”

¹²CHÚA đánh quân Ê-thi-ô-pi trước mặt A-sa và trước mặt quân Giu-đa; quân Ê-thi-ô-pi bỏ hàng ngũ chạy trốn. ¹³A-sa và đạo quân ở với ông truy kích chúng đến tận Ghê-ra. Rất nhiều quân sĩ Ê-thi-ô-pi tử trận, và chúng không thể phục hồi quyền lực được nữa. Chúng đã bị đánh bại trước mặt CHÚA và trước lực lượng của Ngài. Quân Giu-đa cướp đoạt rất nhiều chiến lợi phẩm. ¹⁴Họ tiêu diệt tất cả các thị trấn xung quanh Ghê-ra, vì cơn kinh hãi của CHÚA đã giáng trên chúng. Họ cướp lấy rất nhiều chiến lợi phẩm trong tất cả các thị trấn đó, vì chiến lợi phẩm ở các nơi đó rất nhiều. ¹⁵Họ cũng tấn công các trại chăn nuôi và bắt đi rất nhiều chiên, dê, và lạc đà. Sau đó họ trở về Giê-ru-sa-lem.

Sứ Điệp của Tiên Tri A-xa-ri-a

15 ¹Thần của CHÚA ngự trên A-xa-ri-a con của Ô-đết. ²Ông đi ra đón A-sa và nói với ông ấy, “Tâu Vua A-sa và toàn thể người Giu-đa và người Bên-gia-min, xin nghe tôi nói: CHÚA sẽ ở với quý vị nếu quý vị cứ ở với Ngài. Nếu quý vị tìm kiếm Ngài, quý vị sẽ tìm được Ngài; nhưng nếu quý vị bỏ Ngài, Ngài sẽ bỏ quý vị. ³Đã khá lâu trong I-sơ-ra-ên không có một thần thật sự là thần, không có một tư tế để dạy dỗ, và cũng không có Luật Pháp, ⁴nhưng khi gặp cơn khốn quẫn, họ đã quay về

(a) 14:9 nt: Cút

(b) 14:9 nt: hàng ngàn của hàng ngàn; ctd: cả triệu

với CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, và tìm kiếm Ngài, và họ đã tìm được Ngài. ⁵Trong khoảng thời gian đó, không ai cảm thấy an toàn để đi tới đi lui, vì những cuộc xáo trộn lớn đã xảy ra cho toàn dân trong các nước. ⁶Nước này tấn công nước khác, thành nọ tiến đánh thành kia, vì Đức Chúa Trời đã phó họ cho mọi thứ khổ đau loạn lạc. ⁷Nhưng riêng quý vị, xin hãy can đảm lên! Đừng để tay quý vị trở nên yếu đuối, vì những việc quý vị làm sẽ được ban thưởng.”

A-sa Lãnh Đạo Cuộc Cải Cách

⁸Khi A-sa nghe những lời ấy, những lời tiên tri do Tiên Tri A-xa-ri-a con của Ô-đết^(a) rao báo, ông được can đảm, ông dẹp bỏ tất cả các hình tượng gồm ghiếc khắp nơi trong lãnh thổ của chi tộc Giu-đa và chi tộc Bên-gia-min, cùng trong tất cả các thành ông đã chiếm được trên Cao Nguyên Ép-ra-im. Ông sửa lại bàn thờ CHÚA ở trước tiền đình của Đền Thờ CHÚA. ⁹Ông tập hợp toàn dân Giu-đa và Bên-gia-min, cùng những người Ép-ra-im, người Ma-na-se, và người Si-mê-ôn đang tạm trú ở giữa họ lại, vì rất đông người đã rời bỏ I-sơ-ra-ên để theo về với ông, vì họ thấy CHÚA, Đức Chúa Trời của ông, ở với ông. ¹⁰Họ tập hợp về Giê-ru-sa-lem vào tháng thứ ba của năm thứ mười lăm triều đại A-sa. ¹¹Ngày hôm đó họ lấy một phần trong các chiến lợi phẩm họ mang về, bảy trăm con bò và bảy ngàn con chiên, đem sát tế dâng lên CHÚA. ¹²Họ kết ước với nhau sẽ hết lòng và hết linh hồn tìm kiếm CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ. ¹³Họ quyết định rằng kẻ nào không tìm kiếm CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, sẽ bị xử tử, bất kể già hay trẻ, nam hay nữ. ¹⁴Họ hô lên một tiếng lớn, một tiếng hô to khảng khái, cùng với tiếng kèn và tiếng tù và vang lừng phụ họa, để lập một lời thệ nguyện với CHÚA. ¹⁵Toàn dân trong nước Giu-đa vui mừng về lời thệ nguyện ấy, vì họ đã tuyên thệ với tất cả tấm lòng, bởi họ rất muốn tìm kiếm Ngài, và họ đã tìm được Ngài. CHÚA ban cho họ được an toàn bình tịnh tứ phía.

¹⁶Vua A-sa cách chức quốc mẫu của Ma-a-ca bà nội^(b) ông, vì bà đã làm một hình tượng gồm ghiếc cho Nữ Thần A-sê-ra. A-sa đốn hạ hình tượng đó, nghiền nát nó, và thiêu nó ra tro tại Khe Kít-rôn. ¹⁷Nhưng các tế đàn trên những nơi cao ở I-sơ-ra-ên vẫn chưa được trừ bỏ. Tuy nhiên lòng của A-sa luôn chân thành suốt đời của ông. ¹⁸Ông đem vào Đền Thờ Đức Chúa Trời những của lễ do cha ông và chính ông dâng hiến, gồm bạc, vàng, và các thứ vật dụng. ¹⁹Đất nước không có chiến tranh cho đến năm thứ ba mươi lăm của triều đại A-sa.

Các Lâm Lỗi của A-sa

16 ¹Năm thứ ba mươi sáu của triều đại A-sa, Ba-a-sa vua I-sơ-ra-ên kéo quân đến tấn công Giu-đa và xây dựng Ra-ma cho kiên cố, để ngăn ngừa những ai vào hay ra lãnh thổ của A-sa vua Giu-đa. ²Bấy giờ A-sa lấy bạc và vàng trong các kho của Đền Thờ CHÚA và các kho của hoàng cung gởi đến Bên Ha-đát vua A-ram đang trị vì tại Đa-mách, nói rằng, ³“Xin lập một hiệp ước giữa tôi và ngài, giống như đã có giữa

(a) **15:8** nt: Hebrew chép, “Tiên Tri Ô-đết” (xt 15:1)

(b) **15:16** nt: mẹ (từ này trong Hebrew có thể hiểu là bà nội, bà ngoại, bà cố, bà tổ, v.v.)

cha tôi và cha ngài. Nay, tôi đã gởi đến ngài bạc và vàng. Xin ngài hủy bỏ hiệp ước với Ba-a-sa vua I-sơ-ra-ên, để ông ấy rút khỏi xứ tôi.”⁴ Bên Ha-đát nghe lời đề nghị của Vua A-sa. Ông ra lệnh cho các tư lệnh quân đội tấn công các thành của I-sơ-ra-ên. Chúng chiếm được I-giôn, Đan, A-bên Ma-im, và tất cả các thành dự trữ lương thực ở Náp-ta-li.⁵ Khi Ba-a-sa nghe báo cáo về việc đó, ông rời khỏi Ra-ma và công trình xây dựng bị ngưng lại.⁶ Bấy giờ Vua A-sa huy động toàn dân Giu-đa đến, mang đi tất cả đá và gỗ mà Ba-a-sa đã chuẩn bị để xây dựng Ra-ma. Ông dùng chúng để xây dựng Ghê-ba và Mích-pa.

⁷Lúc đó Đấng Tiên Kiến Ha-na-ni đến gặp A-sa vua Giu-đa và nói với ông, “Vì ngài nhờ cậy vào vua A-ram, thay vì nhờ cậy CHÚA, Đức Chúa Trời của ngài, nên đạo quân của A-ram đã thoát khỏi tay ngài.”⁸ Há chẳng phải quân Ê-thi-ô-pi và quân Li-by-a^(a) là một đạo quân đông đúc với rất nhiều xe chiến mã và kỵ binh hay sao? Nhưng vì ngài đã nương cậy vào CHÚA, nên CHÚA^(b) đã trao chúng vào tay ngài,⁹ vì mắt CHÚA rảo nhìn khắp đất để làm vững mạnh những ai có lòng trung thành với Ngài. Về việc này, ngài đã làm thật điên rồ, do đó từ nay ngài sẽ đương đầu với chiến tranh không ngớt.”

¹⁰Nghe thế A-sa rất giận Đấng Tiên Kiến và bắt ông ấy giam vào ngục, bởi ông rất giận ông ấy về việc đó. Lúc ấy A-sa cũng sử dụng cực hình để đàn áp những người khác trong dân.

A-sa Bị Bệnh và Qua Đời

(1 Vua 15:23-24)

¹¹Các hoạt động khác của A-sa, từ đầu đến cuối, đều được chép trong sách Các Vua Giu-đa và I-sơ-ra-ên.¹² Năm thứ ba mươi chín của triều đại ông, A-sa bị bệnh ở chân. Chứng bệnh càng ngày càng trở nên trầm trọng; dù vậy trong khi bị bệnh ông đã không tìm kiếm CHÚA, mà chỉ tìm sự chữa trị của các y sĩ.¹³ A-sa an giấc với tổ tiên ông. Ông qua đời trong năm thứ bốn mươi một của triều đại ông.¹⁴ Người ta chôn ông trong hang mộ ông đã đục sẵn cho ông trong Thành Đa-vít. Người ta đặt thi hài ông trên một cái giường đầy hương liệu do chuyên viên chế tạo thuốc thơm sử dụng kỹ thuật chế tạo thuốc thơm chuẩn bị sẵn. Để tỏ lòng thương tiếc ông, họ đã đốt một đồng lửa rất lớn trong tang lễ.

Triều Đại của Giê-hô-sa-phát

17¹Giê-hô-sa-phát con trai ông lên ngôi kế vị và làm cho mình vững mạnh đối với I-sơ-ra-ên.² Ông đặt quân đội trong các thành kiên cố của Giu-đa, và lập các đồn quân sự trong khắp lãnh thổ của Giu-đa và trong các thành của Ép-ra-im, mà A-sa cha ông đã chiếm được.³ CHÚA ở với Giê-hô-sa-phát, vì trong những năm đầu của triều đại ông, ông đã bước đi theo đường lối của Đa-vít tổ tiên ông; ông không cầu vấn các Thần Ba-anh,⁴ nhưng tìm kiếm CHÚA, Đức Chúa Trời của cha ông, bước theo các điều răn Ngài, và không làm như vương quốc I-sơ-ra-ên.⁵ Vì thế CHÚA lập

(a) 16:8 nt: quân Cút và quân Lu-bim

(b) 16:8 nt: Ngài

vương quốc của ông được vững chắc trong tay ông. Toàn dân Giu-đa mang quà đến tặng Giê-hô-sa-phát, do đó ông trở nên rất giàu và rất được tôn trọng. ⁶Ông chuyên tâm đi theo các đường lối CHÚA. Ông dẹp bỏ các tế đàn trên những nơi cao và các trụ thờ Nữ Thần A-sê-ra ở Giu-đa.

⁷Vào năm thứ ba của triều đại ông, ông sai các đại thần Bên Ha-in, Ô-ba-đi-a, Xa-cha-ri-a, Nê-tha-nên, và Mi-ca-gia đến các thành của Giu-đa để dạy giáo luật. ⁸Cùng tháp tùng với họ có những người Lê-vi: Sê-ma-gia, Nê-tha-ni-a, Xê-ba-đi-a, A-sa-ên, Sê-mi-ra-mốt, Giô-na-than, A-đô-ni-gia, Tô-bi-gia, và Tô-ba-đô-ni-gia – những người Lê-vi; ngoài ra còn có Ê-li-sa-ma và Giê-hô-ram – hai vị tư tế. ⁹Họ đi khắp nước Giu-đa giảng dạy. Họ đem Sách Luật Pháp của CHÚA đến tất cả các thành của Giu-đa và giảng dạy cho dân. ¹⁰CHÚA giảng cơn kinh hãi trên mọi vương quốc trong các xứ chung quanh Giu-đa, nên chúng không dám gây chiến với Giê-hô-sa-phát. ¹¹Một số người Phi-li-tin mang các tặng phẩm và tiền bạc đến triều cống Giê-hô-sa-phát. Người Ả-rập cũng đem đến tặng ông nhiều đàn chiên và dê: bảy ngàn bảy trăm chiên đực và bảy ngàn bảy trăm dê đực. ¹²Vậy Giê-hô-sa-phát càng ngày trở nên cường thịnh. Ông xây dựng nhiều thành trì chiến lược và nhiều thành phố với kho dự trữ lương thực trong khắp Giu-đa.

¹³Ông thực hiện nhiều kế hoạch quốc phòng trong các thành ở Giu-đa. Ngay tại Giê-ru-sa-lem, ông có các đơn vị quân đội dũng mãnh và tinh nhuệ trú đóng. ¹⁴Đây là con số của họ theo các gia tộc của họ:

Trong chi tộc Giu-đa có các chỉ huy trưởng một ngàn quân, dưới quyền thống lĩnh của Át-na. Ông chỉ huy ba trăm ngàn chiến sĩ dũng mãnh. ¹⁵Kế ông có Giê-hô-ha-nan, người chỉ huy hai trăm tám chục ngàn quân. ¹⁶Kế đến có A-ma-si-a con của Xích-ri, một người dâng hiến chính mình để phục vụ CHÚA. Ông chỉ huy hai trăm ngàn quân dũng mãnh.

¹⁷Trong chi tộc Bên-gia-min có Ê-li-a-đa, một anh hùng dũng lược. Ông chỉ huy hai trăm ngàn quân chuyên sử dụng cung nỏ và khiên. ¹⁸Kế ông có Giê-hô-xa-bát, người chỉ huy một trăm tám mươi ngàn quân sẵn sàng đi ra chiến trận.

¹⁹Đó là những người sẵn sàng chờ lệnh của vua, không kể các đơn vị mà vua đã cho trú đóng trong các thành kiên cố khắp nước Giu-đa.

Liên Minh giữa Giê-hô-sa-phát và A-háp

(1 Vua 22:1-27)

18 ¹Lúc ấy Giê-hô-sa-phát đã trở nên rất giàu có và rất được tôn trọng. Ông kết hôn để lập liên hệ đồng minh với A-háp. ²Sau đó vài năm ông đi xuống Sa-ma-ri để thăm A-háp. A-háp làm thịt rất nhiều chiên và bò để thết đãi ông và đoàn tùy tùng theo ông. Sau đó A-háp xúi giục ông đi với ông ấy lên tấn công Ra-mốt Ghi-lê-át. ³A-háp vua I-sơ-ra-ên nói với Giê-hô-sa-phát vua Giu-đa, “Ngài có muốn đi lên tấn công Ra-mốt Ghi-lê-át với tôi không?”

Ông trả lời ông ấy, “Tôi sẽ đi với ngài. Dân tôi là dân ngài. Chúng tôi sẽ cùng ra trận với ngài.”

⁴Tuy nhiên Giê-hô-sa-phát nói tiếp với vua I-sơ-ra-ên, “Tôi xin ngài, chúng ta phải cầu hỏi ý CHÚA trước đã.” ⁵Vậy vua I-sơ-ra-ên triệu tập các tiên tri lại, bốn trăm người cả thầy, và hỏi họ, “Chúng ta có nên kéo quân lên đánh Ra-mốt Ghi-lê-át không, hay chúng ta nên ngưng lại?”

Họ đáp, “Hãy đi lên, vì Đức Chúa Trời sẽ phó nó vào trong tay vua.”

⁶Nhưng Giê-hô-sa-phát hỏi, “Ở đây còn có tiên tri nào khác của CHÚA, để chúng ta có thể thỉnh ý chăng?”

⁷Vua I-sơ-ra-ên nói với Giê-hô-sa-phát, “Còn một người nữa chúng ta có thể thỉnh ý CHÚA, Mi-cai-a con của Im-la, nhưng tôi ghét ông ấy, vì ông ấy không bao giờ nói tiên tri điều gì lành về tôi, nhưng chỉ nói toàn điều dữ thôi.”

Giê-hô-sa-phát nói, “Xin ngài đừng nói thế.”

⁸Bấy giờ vua I-sơ-ra-ên gọi một trong các quan của ông đến và bảo, “Hãy đem Mi-cai-a con của Im-la đến đây gấp.”

⁹Vả, lúc ấy vua I-sơ-ra-ên và Giê-hô-sa-phát vua Giu-đa đều mặc triều phục và đang ngồi trên ngai của họ trong sân đập lúa ở cổng Thành Sa-ma-ri, và tất cả tiên tri đều nói tiên tri trước mặt họ. ¹⁰Xê-đê-ki-a con của Kê-na-a-na làm cho ông các sừng bằng sắt và nói, “CHÚA phán thế này: Với các sừng này, người sẽ húc dân A-ram cho đến khi chúng bị tiêu diệt.” ¹¹Tất cả các tiên tri khác cũng nói tiên tri tương tự và bảo, “Hãy đi lên Ra-mốt Ghi-lê-át và sẽ được thắng lợi. CHÚA sẽ ban nó vào tay vua.”

¹²Vị sứ giả có phận sự đi gọi Mi-cai-a nói với ông, “Này, tất cả tiên tri đều đã nói hợp với ý vua; mong rằng những gì ông nói cũng sẽ phù hợp với họ, tức hợp với ý vua.”

¹³Nhưng Mi-cai-a đáp, “Tôi chỉ sinh mạng của CHÚA mà thề rằng tôi sẽ nói những gì Đức Chúa Trời phán bảo mà thôi.”

¹⁴Khi ông được đưa đến trước mặt vua, vua nói với ông, “Mi-cai-a, chúng ta có nên kéo lên Ra-mốt Ghi-lê-át đánh giặc, hay chúng ta nên ngưng lại?”

Ông trả lời, “Hãy đi lên và sẽ được thắng lợi; chúng sẽ bị trao vào tay vua.”

¹⁵Nhưng vua nói với ông, “Đã bao lần ta nói với người rằng người phải nhân danh CHÚA mà thề người sẽ không nói điều chi khác hơn sự thật sao?”

¹⁶Bấy giờ Mi-cai-a nói, “Tôi thấy toàn dân I-sơ-ra-ên tản lạc trên khắp các núi, như chiên không có người chăn. CHÚA phán, ‘Những kẻ ấy không có người lãnh đạo. Ai nấy hãy trở về nhà mình bình an vô sự.’”

¹⁷Vua I-sơ-ra-ên nói với Giê-hô-sa-phát, “Tôi đã chẳng nói với ngài rằng ông ấy không bao giờ nói điều gì lành về tôi mà chỉ nói toàn điều dữ đấy sao?”

¹⁸Mi-cai-a nói, “Vậy hãy nghe sứ điệp của CHÚA: Tôi thấy CHÚA ngồi trên ngai của Ngài, với tất cả các thiên thần đứng hầu bên phải và bên trái Ngài. ¹⁹CHÚA phán, ‘Ai sẽ xúi giục A-háp vua I-sơ-ra-ên để nó đi lên Ra-mốt Ghi-lê-át hầu ngã gục ở đó?’ Bấy giờ các vị thiên thần phát biểu, vị này nói thế này, vị kia nói thế khác, ²⁰cho đến khi có một vị thần đi ra, tiến đến trước mặt CHÚA, và tâu rằng, ‘Thần xin đi xúi giục ông ấy.’ CHÚA hỏi vị thần ấy, ‘Người sẽ làm thế nào?’ ²¹Vị thần ấy đáp, ‘Thần sẽ ra đi và làm một thần nói dối trong miệng tất cả tiên tri của ông ấy.’ Ngài phán, ‘Người sẽ xúi giục nó và người sẽ thành công. Hãy đi và làm như thế.’ ²²Vậy chúa thượng đã thấy

đó, CHÚA đã đặt một thần nói dối trong miệng các tiên tri này của ngài. CHÚA định sẽ giáng họa cho ngài đó.”

²³Bấy giờ Xê-đê-ki-a con của Kê-na-a-na đến gần Mi-cai-a, tát vào má ông, và nói, “Thần của CHÚA đã đi ngả nào rồi khỏi tôi mà đến nói với ông?”

²⁴Mi-cai-a trả lời, “Ông sẽ khám phá ra điều đó trong ngày ông chui vào phòng trong cùng để lẩn trốn.”

²⁵Bấy giờ vua I-sơ-ra-ên ra lệnh, “Hãy bắt Mi-cai-a và trao cho A-môn quan trấn thủ kinh thành, cùng trao cho Hoàng Tử Giô-ách, ²⁶và bảo, ‘Vua truyền lệnh thế này: Hãy nhốt tên này trong ngục và cho nó ăn uống đủ sống cầm hơi cho đến khi ta trở về bình an.’”

²⁷Mi-cai-a nói, “Nếu ngài trở về bình an thì CHÚA đã không phán qua tôi.” Rồi ông nói tiếp, “Hỡi mọi người, hỡi tất cả các người, xin hãy nghe rõ điều đó.”

A-háp Tử Trận

(1 Vua 22:28-35)

²⁸Vậy vua I-sơ-ra-ên và Giê-hô-sa-phát vua Giu-đa đi lên Ra-mốt Ghi-lê-át. ²⁹Vua I-sơ-ra-ên nói với Giê-hô-sa-phát, “Tôi sẽ cải trang, còn ngài xin cứ mặc vương bào.” Thế là vua I-sơ-ra-ên cải trang, và họ cùng nhau ra trận. ³⁰Bấy giờ vua A-ram đã ra lệnh cho các sĩ quan chỉ huy các xe chiến mã của ông, “Các người chớ tấn công ai, bất luận nhỏ hay lớn, nhưng hãy tấn công một mình vua I-sơ-ra-ên cho ta.” ³¹Vậy khi giáp trận, các sĩ quan chỉ huy các xe chiến mã thấy Giê-hô-sa-phát, họ nói, “Đó là vua I-sơ-ra-ên.” Thế là họ tập trung lực lượng vây đánh ông tới tấp. Thấy vậy Giê-hô-sa-phát kêu cầu lớn tiếng, và CHÚA giúp ông. Đức Chúa Trời khiến chúng dang xa ông. ³²Sau đó các sĩ quan chỉ huy các xe chiến mã thấy đó không phải là vua I-sơ-ra-ên, họ quay lại và không truy kích ông nữa. ³³Bấy giờ một lính xạ tiễn giương cung bắn đại về hướng địch quân, không ngờ mũi tên trúng ngay vào giữa kẻ áo giáp của vua I-sơ-ra-ên. Ông nói với người đánh xe cho ông, “Hãy quay xe lại và đem ta ra khỏi trận mạc, vì ta đã bị thương.” ³⁴Ngày hôm đó trận chiến càng lúc càng trở nên khốc liệt hơn. Vua I-sơ-ra-ên đã gượng đứng trên xe chiến mã của ông để đối diện với quân A-ram đến chiều tối, và khi mặt trời lặn, ông đã tắt thở.

Giê-hô-sa-phát Bị Tiên Tri của CHÚA Quở Trách

19 ¹Cuối cùng Giê-hô-sa-phát vua Giu-đa đã trở về cung điện của ông tại Giê-ru-sa-lem được bình an. ²Bấy giờ Giê-hu con của Đấng Tiên Kiến Ha-na-ni ra đón và nói với Vua Giê-hô-sa-phát, “Sao ngài lại giúp đỡ kẻ ác và thương kẻ ghét CHÚA? Vì có đó CHÚA giận ngài. ³Tuy nhiên ngài đã làm được vài điều tốt. Ngài đã diệt trừ khỏi đất nước các trụ thờ Nữ Thần A-sê-ra, và ngài đã để lòng tìm kiếm Đức Chúa Trời.”

Cải Tổ Ngành Tư Pháp

⁴Vậy Giê-hô-sa-phát ở Giê-ru-sa-lem một thời gian. Sau đó ông ra đi thăm dân, từ Bê-e Sê-ba đến các vùng trên Cao Nguyên Ép-ra-im, để đem họ trở về với CHÚA, Đức

Chúa Trời của tổ tiên họ. ⁵Ông bổ nhiệm các quan án trong khắp nước, đặt họ trong các thành kiên cố của Giu-đa, thành nào cũng có. ⁶Ông ra lệnh cho họ, “Khá cẩn trọng trong những việc các người làm. Không phải các người xét xử cho người, nhưng các người xét xử cho CHÚA, Đấng ở với các người mỗi khi các người tuyên án. ⁷Vậy bây giờ các người hãy hết lòng kính sợ CHÚA. Hãy cẩn thận và thi hành công lý, vì CHÚA, Đức Chúa Trời chúng ta sẽ không dung tha kẻ nào bẻ cong công lý, thiên vị, và nhận của hối lộ.”

⁸Ngoài ra ở Giê-ru-sa-lem, Giê-hô-sa-phát bổ nhiệm một số người Lê-vi, một số tư tế, và một số trưởng tộc làm thẩm phán để xét xử dân I-sơ-ra-ên cho CHÚA và giải quyết những vụ tranh tụng. Sau khi trở về Giê-ru-sa-lem, ^(a) ⁹ông ra lệnh cho họ, “Các người phải thi hành chức vụ của mình như thế này: kính sợ CHÚA, trung tín, và giữ lòng thanh liêm một cách trọn vẹn. ¹⁰Bất cứ vụ kiện tụng nào anh chị em ^(b) các người sống ở các thành đưa đến các người, bất kể là giết người đổ máu, hoặc vi phạm luật pháp, điều răn, luật lệ, hay mạng lệnh, các người phải cảnh cáo họ rằng đừng vì muốn thắng kiện mà phạm tội với CHÚA, để cơn giận của CHÚA sẽ không giáng trên các người và trên anh chị em ^(c) các người. Các người phải làm như thế để khỏi mắc tội. ¹¹Này, Trưởng Tế A-ma-ri-a sẽ chịu trách nhiệm mọi việc liên quan đến CHÚA; Xê-ba-ri-a con của Ích-ma-ên, thủ lãnh của chi tộc Giu-đa, sẽ chịu trách nhiệm mọi việc liên quan đến vua; và những người Lê-vi sẽ là những quan chức phụ giúp để công lý được thi hành. Hãy cam đảm thi hành chức vụ của mình, vì CHÚA sẽ ở với những ai làm theo lẽ phải.”

Được Giải Cứu Lạ Lùng

20 ¹Sau việc đó, quân Mô-áp, quân Am-môn, và các đồng minh của quân Am-môn kéo nhau đến tấn công Giê-hô-sa-phát. ²Lúc ấy một số người đến báo cáo với Giê-hô-sa-phát rằng, “Một đại quân đông đúc từ hướng Ê-đôm, phía bên kia Biển Chết, đang tiến qua đánh ngài. Hiện giờ chúng đang hạ trại tại Ha-xa-xôn Ta-ma, tức Ên Ghê-đi.” ³Nghe thế Giê-hô-sa-phát lấy làm sợ hãi. Ông quyết tâm tìm kiếm CHÚA và truyền lệnh cho cả nước Giu-đa phải kiêng ăn cầu nguyện. ⁴Thế là toàn dân Giu-đa đều họp lại với nhau để tìm kiếm CHÚA. Thật vậy dân chúng trong tất cả các thành của Giu-đa cùng nhau kéo về để tìm kiếm CHÚA. ⁵Bấy giờ Giê-hô-sa-phát đứng trước hội chúng của Giu-đa và Giê-ru-sa-lem trong sân mới của Đền Thờ CHÚA, ⁶và cầu nguyện rằng, “Lạy CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên chúng con, Ngài chẳng phải là Đức Chúa Trời đang ngự trị trên trời sao? Ngài chẳng phải đang cầm quyền thống trị trên mọi vương quốc của mọi dân tộc sao? Quyền năng và sức mạnh đều ở trong tay Ngài. Quả thật không ai có thể chống cự Ngài. ⁷Lạy Đức Chúa Trời của chúng con, chẳng phải Ngài đã đuổi các dân trong xứ này trước mặt dân I-sơ-ra-ên của Ngài, và ban nó cho dòng dõi của Áp-ra-ham bạn Ngài vĩnh viễn sao? ⁸Họ đã ở trong xứ đó và xây dựng trong đó một đền thánh cho danh Ngài, mà rằng, ⁹“Nếu tai họa xảy đến cho chúng con, bất kể là gươm đao vì bị đoán phạt, hay ôn dịch, hoặc nạn đói, nhưng khi chúng

(a) **19:8** Có bản khác dịch, “Họ lập tòa án để xét xử tại Giê-ru-sa-lem.”

(b) **19:10** nt: các anh em

(c) **19:10** nt: các anh em

con đứng trước Đền Thờ này, đứng trước thánh nhan Ngài –vì Đền Thờ này mang danh Ngài– mà kêu cầu Ngài trong cơn hoạn nạn, thì Ngài sẽ nghe chúng con và giải cứu chúng con.’¹⁰ Kìa, bây giờ, dân Mô-áp, dân Am-môn, và dân ở trên Núi Sê-i-rơ, những kẻ Ngài đã không cho phép dân I-sơ-ra-ên xâm phạm đến khi họ ra khỏi đất Ai-cập, vì thế họ đã phải đi vòng để khỏi phải đụng chạm đến chúng, và họ đã không tiêu diệt chúng,¹¹ nhưng giờ đây, kính xin Ngài xem cách chúng báo đáp chúng con. Chúng đang tiến đến đánh đuổi chúng con ra khỏi sản nghiệp mà Ngài đã cho chúng con thừa hưởng.¹² Lạy Đức Chúa Trời của chúng con, chẳng lẽ Ngài sẽ không đoán phạt chúng sao? Thật chúng con không đủ sức đối phó với đạo quân đông đảo này. Bây giờ chúng con không biết phải làm gì ngoài việc ngược mắt ngưỡng vọng nơi Ngài.”

¹³Lúc ấy toàn dân Giu-đa, cùng với vợ của họ, các con lớn của họ, và các con thơ của họ đều đứng trước mặt CHÚA.¹⁴ Bây giờ Thần của CHÚA ngự trên Gia-ha-xi-ên con của Xa-cha-ri-a –ông là hậu duệ của Bê-na-gia, hậu duệ của Giê-i-ên, hậu duệ của Mát-ta-ni-a, một người Lê-vi thuộc dòng dõi của A-sáp– đang lúc ông đứng giữa hội chúng.¹⁵ Ông nói, “Hỡi toàn dân Giu-đa, dân cư Giê-ru-sa-lem, và Vua Giê-hô-sa-phát, xin quý vị hãy lắng nghe: CHÚA phán với quý vị thế này: ‘Chớ sợ hãi và đừng mất tinh thần, vì cuộc chiến này không phải của các người nhưng là của Đức Chúa Trời.¹⁶ Ngày mai các người sẽ xuống đương đầu với chúng. Nay, chúng sẽ tiến lên qua ngả Dốc Xi-xơ. Các người sẽ gặp chúng ở cuối thung lũng, nơi sắp vào Đồng Hoang Giê-ru-ên.¹⁷ Các người không cần phải chiến đấu trong cuộc chiến này. Hãy dàn trận, rồi đứng yên, và nhìn xem sự giải cứu của CHÚA, Đấng ở với các người, hỡi Giu-đa và Giê-ru-sa-lem.’ Chớ sợ hãi và đừng mất tinh thần. Ngày mai hãy tiến ra đương đầu với chúng, vì CHÚA ở với quý vị.”

¹⁸Giê-hô-sa-phát bèn cúi đầu và sắp mặt xuống đất; toàn dân Giu-đa và dân cư Giê-ru-sa-lem đều phủ phục xuống trước mặt CHÚA và thờ lạy CHÚA.¹⁹ Bây giờ những người Lê-vi con cháu của Kê-hát và các con cháu của Cô-ra đứng dậy lớn tiếng ca ngợi CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, vang lừng cả một vùng trời.

²⁰Sáng hôm sau họ thức dậy sớm và tiến vào Đồng Hoang Tê-cô-a. Khi họ sắp sửa xuất quân, Giê-hô-sa-phát đứng và nói, “Hãy nghe ta, hỡi dân Giu-đa và các người, dân cư Giê-ru-sa-lem: Hãy tin cậy CHÚA, Đức Chúa Trời của các người, các người sẽ được vững lập. Hãy tin các tiên tri Ngài, các người sẽ thành công.”

²¹Sau khi tham khảo với những vị lãnh đạo của dân, ông lập một ca đoàn đi trước đạo quân, vừa đi vừa ca hát tôn ngợi CHÚA, chúc tụng vẻ đẹp của đức thánh khiết Ngài. Họ ca ngợi rằng,

“Hãy cảm tạ CHÚA,

Vì tình thương của Ngài còn đến đời đời.”

²²Khi họ bắt đầu ca ngợi và chúc tụng, CHÚA đặt phục binh đánh úp quân Mô-áp, quân Am-môn, và quân đến từ Núi Sê-i-rơ, những kẻ đến tấn công Giu-đa, khiến chúng bị đại bại.²³ Số là quân Mô-áp và quân Am-môn đứng lên hiệp nhau tàn sát quân đến từ Núi Sê-i-rơ, khiến chúng hoàn toàn bị tiêu diệt. Sau đó, hai đạo quân ấy quay lại tàn sát lẫn nhau.²⁴ Khi quân Giu-đa đến chỗ có tháp canh để nhìn vào đồng hoang,

họ nhìn về phía đoàn quân đông đảo, kìa, họ chỉ thấy toàn xác chết nằm ngổn ngang trên mặt đất, không người nào sống sót.

²⁵Khi Giê-hô-sa-phát và đạo quân của ông đến nơi để thu dọn chiến trường, họ thấy giữa những tử thi rất nhiều vàng bạc châu báu và đồ trang sức quý giá, họ tha hồ đoạt lấy cho mình, đến nỗi mang đi không nổi. Họ phải mất ba ngày để thu lượm các chiến lợi phẩm, vì chúng nhiều quá đổi.

²⁶Ngày thứ tư, họ tập hợp lại trong Thung Lũng Bê-ra-ca. Tại đó họ chúc tụng CHÚA. Đó là lý do tại sao nơi ấy được gọi là Thung Lũng Bê-ra-ca^(a) cho đến ngày nay. ²⁷Sau đó họ lên đường trở về. Mọi người Giu-đa và Giê-ru-sa-lem đều trở về, với Giê-hô-sa-phát đi trước dẫn đầu họ. Họ trở về Giê-ru-sa-lem lòng vui mừng hớn hờ, vì CHÚA đã ban cho họ niềm vui chiến thắng quân thù. ²⁸Họ về đến Giê-ru-sa-lem, tiến vào sân Đền Thờ CHÚA, và dùng các nhạc khí bằng dây, các hạc cầm, và các kèn thau tấu lên chúc tụng vang lừng. ²⁹Cơn kinh hải của Đức Chúa Trời giáng trên các vương quốc của các dân tộc chung quanh khi chúng nghe rằng CHÚA đã đánh tan quân thù của I-sơ-ra-ên thay cho họ. ³⁰Vậy vương quốc của Giê-hô-sa-phát được thái bình, vì Đức Chúa Trời ban cho ông được yên ổn tư bề.

Cuối Cùng của Triều Đại Giê-hô-sa-phát

(1 Vua 22:41-51)

³¹Vậy Giê-hô-sa-phát đã trị vì ở Giu-đa. Ông lên ngai làm vua lúc ba mươi lăm tuổi. Ông trị vì hai mươi lăm năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông là bà A-xu-ba con gái của Sinh-hi. ³²Ông bước đi trong đường lối của A-sa cha ông, không tẻ tách khỏi đường lối đó. Ông đã làm điều tốt trước mặt CHÚA. ³³Tuy nhiên các tế đàn trên những nơi cao vẫn chưa được dẹp bỏ, và dân chúng vẫn chưa hết lòng tin thờ CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ.

³⁴Các hoạt động khác của Giê-hô-sa-phát, từ đầu đến cuối, đều được chép trong sách Sử Ký của Giê-hu con Ha-na-ni, sách đó là một phần trong sách Các Vua I-sơ-ra-ên.

³⁵Về sau Giê-hô-sa-phát vua Giu-đa đã kết đồng minh với A-ha-xi-a vua I-sơ-ra-ên, một kẻ làm nhiều điều rất gian ác. ³⁶Ông đã hiệp tác với ông ấy để đóng tàu đi Tạt-si. Họ đóng một số tàu ở Ê-xi-ôn Ghê-be. ³⁷Lúc ấy Ê-li-ê-xe con của Đô-đa-va-hu ở Ma-rê-sa đã nói tiên tri chống lại Giê-hô-sa-phát rằng, “Vì ngài đã hiệp tác với A-ha-xi-a, nên Đức Chúa Trời sẽ phá hủy công việc của ngài.” Sau đó các chiếc tàu do họ đóng đều bị vỡ chìm, nên dự án đi Tạt-si đã bị đình chỉ.

Triều Đại của Giê-hô-ram

(2 Vua 8:17-24)

21 ¹Sau đó Giê-hô-sa-phát an giấc với tổ tiên ông và được chôn trong Thành Đa-vít. Giê-hô-ram con trai ông lên ngôi kế vị. ²Các em trai của Giê-hô-ram là A-xa-ri-a, Giê-hi-ên, Xa-cha-ri-a, A-xa-ri-a-hu, Mi-ca-ên, và Sê-pha-ti-a. Tất cả những người ấy đều là con trai của Giê-hô-sa-phát vua I-sơ-ra-ên. ³Cha của họ ban cho họ

(a) **20:26** Bê-ra-ca có nghĩa là Chúc Tụng

nhieu quà bằng bạc, vàng, bửu vật, và các thành kiên cố trong nước Giu-đa, nhưng ban vương quyền cho Giê-hô-ram, vì ông ấy là con trưởng. ⁴Nhưng sau khi Giê-hô-ram đã củng cố địa vị của ông trong vương quốc của cha ông để lại, ông dùng gươm giết tất cả các em trai của ông và một số người lãnh đạo có ảnh hưởng giữa người I-sơ-ra-ên.

⁵Giê-hô-ram được ba mươi hai tuổi khi ông lên ngôi làm vua. Ông trị vì tám năm tại Giê-ru-sa-lem. ⁶Ông đi theo đường lối của các vua I-sơ-ra-ên, giống như nhà A-háp đã làm, vì ông cưới con gái của A-háp làm vợ, và làm những điều gian ác trước mặt CHÚA. ⁷Tuy nhiên CHÚA không tiêu diệt nhà Đa-vít vì giao ước Ngài đã lập với Đa-vít; Ngài đã hứa sẽ giữ một ngọn đèn cho ông ấy và cho con cháu của ông ấy mãi mãi. ⁸Trong thời của ông, dân Ê-đôm nổi lên chống lại quyền lực của người Giu-đa và lập một vua cho họ. ⁹Bấy giờ Giê-hô-ram cùng các quan tướng của ông kéo quân dẫn các xe chiến mã đến hạch tội dân Ê-đôm, nhưng quân Ê-đôm đến bao vây ông và các quan tướng chỉ huy quân dẫn xe chiến mã của ông; vì thế ban đêm ông phải thức dậy để mở vòng vây chạy thoát. ¹⁰Vậy dân Ê-đôm đã nổi dậy và thoát khỏi quyền lực của dân Giu-đa cho đến ngày nay. Trong lúc đó dân Líp-na cũng nổi dậy và thoát khỏi quyền cai trị của ông, vì ông đã bỏ CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên ông. ¹¹Ngoài ra ông còn xây dựng các tế đàn trên những nơi cao trong các miền đồi núi của Giu-đa, khiến cho dân cư Giê-ru-sa-lem phạm tội ngoại tình thuộc linh, và làm cho Giu-đa sa vào con đường bại hoại thuộc linh. ¹²Bấy giờ Tiên Tri Ê-li đã gửi cho ông một bức thư, viết rằng, “CHÚA, Đức Chúa Trời của Đa-vít tổ tiên ngài, phán thế này: Bởi vì người đã không bước đi trong đường lối của Giê-hô-sa-phát cha người, hoặc trong đường lối của A-sa vua Giu-đa, ¹³nhưng người đã bước đi trong đường lối của các vua I-sơ-ra-ên, khiến cho dân Giu-đa và dân cư Giê-ru-sa-lem phạm tội ngoại tình thuộc linh, giống như nhà A-háp đã làm. Người cũng đã giết các em ruột người, những người trong gia đình cha người, những người tốt hơn người. ¹⁴Này, CHÚA sẽ giáng một đại họa trên dân của người, trên con cái người, trên các vợ người, và trên tất cả tài vật của người. ¹⁵Bản thân người sẽ bị một chứng bệnh trong đường ruột, đau đớn ngày này qua ngày khác, cho đến khi ruột vỡ ra.”

¹⁶CHÚA cũng đã dấy động tinh thần của dân Phi-li-tin và dân Ả-rập sống gần dân Ê-thi-ô-pi nổi lên chống lại Giê-hô-ram. ¹⁷Họ kéo đến tấn công Giu-đa, xâm lăng xứ sở, và cướp đi tất cả các đồ vật trong hoàng cung. Họ cũng bắt đi tất cả các con trai của ông và các vợ của ông, đến nỗi không còn một người con nào sót lại, ngoại trừ Giê-hô-a-ha^(a) con trai út của ông. ¹⁸Sau tất cả các việc ấy, CHÚA đánh ông bằng một chứng bệnh bất trị trong đường ruột. ¹⁹Suốt hai năm liên tiếp, ông bị chứng bệnh trong đường ruột hành hạ, đến cuối cùng ruột ông vỡ ra, và ông chết trong đau đớn. Trong tang lễ của ông, dân trong nước không đốt một đống lửa lớn để thương tiếc ông, như họ đã từng làm cho cha ông của ông. ²⁰Giê-hô-ram được ba mươi hai tuổi khi lên ngôi làm vua. Ông trị vì tám năm tại Giê-ru-sa-lem. Ông chết đi không ai thương tiếc. Người ta chôn ông trong Thành Đa-vít, nhưng không chôn ông trong lăng tẩm dành cho các vua.

(a) 21:17 Tên khác là A-ha-xi-a

Triều Đại của A-ha-xi-a

(2 Vua 8:25-29)

22 ¹Dân cư ở Giê-ru-sa-lem lập A-ha-xi-a con trai út của Giê-hô-ram lên ngôi kế vị, vì toán quân cùng đi với dân Ả-rập đã đột kích vào trại giết tất cả các con trai lớn của ông. Vậy A-ha-xi-a con của Giê-hô-ram lên ngôi làm vua Giu-đa. ²A-ha-xi-a được hai mươi hai tuổi khi ông bắt đầu trị vì. Ông trị vì một năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên là A-tha-li-a, cháu nội của Ôm-ri. ³Ông cũng đã bước đi trong các đường lối của nhà A-háp, vì mẹ ông đã giục ông làm theo các việc tội lỗi ấy. ⁴Ông đã làm những việc tội lỗi trước mặt CHÚA giống như nhà A-háp đã làm, vì sau khi cha ông chết, những kẻ ủng hộ việc A-háp làm đã trở thành các mưu sĩ của ông, vì thế ông đã sớm bị diệt vong. ⁵Ông đã nghe theo lời bàn của chúng, nên đã kéo quân lên hiệp lực với Giô-ram con của A-háp vua I-sơ-ra-ên đi đánh Ha-xa-ên vua A-ram tại Ra-mốt Ghi-lê-át. Trong trận đó, quân A-ram đã đánh Giô-ram bị thương. ⁶Ông ấy trở về Giê-rê-ên để chữa trị các vết thương ông đã bị trong trận đánh tại Ra-ma ^(a) với Ha-xa-ên vua A-ram.

Lúc ấy A-ha-xi-a con của Giê-hô-ram vua Giu-đa đi xuống Giê-rê-ên để thăm Giô-ram con của A-háp, vì ông ấy đang dưỡng thương ở đó.

⁷Nhưng Đức Chúa Trời đã định cho A-ha-xi-a phải bị diệt vong qua việc ông đến thăm Giô-ram. Số là sau khi ông đến nơi, ông đã đi với Giô-ram ra đón Giê-hu con của Nim-si, người đã được CHÚA xúc dầu để tiêu diệt nhà A-háp. ⁸Khi Giê-hu thi hành án phạt nhà A-háp ông bắt gặp các vương gia của Giu-đa và các con của các em trai A-ha-xi-a, những người đang phục vụ trong triều đình của A-ha-xi-a, ông ấy giết luôn những người đó. ⁹Ông ấy đã cho truy lùng A-ha-xi-a lúc đó đang lẫn trốn ở Sa-ma-ri. Người ta bắt được ông và trao nộp cho ông Giê-hu, và ông đã bị tử hình. Sau đó họ đem xác ông chôn cất tử tế, vì họ nói, “Dù sao ông ấy cũng là cháu nội của Giê-hô-sa-phát, một người đã hết lòng tìm kiếm CHÚA.” Vì thế trong nhà A-ha-xi-a không còn ai đủ bản lĩnh để trị vì vương quốc nữa.

A-tha-li-a Cướp Vương Quyền

(2 Vua 11:1-3)

¹⁰Bấy giờ A-tha-li-a mẹ của A-ha-xi-a thấy con trai bà đã chết, bà trỗi dậy giết tất cả những người trong hoàng tộc của Giu-đa. ¹¹Nhưng Giê-hô-sa-bê-át ^(b) con gái của Vua Giê-hô-ram ^(c) đã lén ẵm Giô-ách con trai của A-ha-xi-a trốn khỏi đám con cháu của hoàng gia bị đem đi xử tử và giấu cậu ấy với người vú trong một phòng ngủ. Vậy Giê-hô-sa-bê-át con gái của Vua Giê-hô-ram, chị của A-ha-xi-a, và cũng là vợ của Tư Tế Giê-hô-gia-đa đã giấu được cậu bé khỏi mắt của A-tha-li-a, vì thế bà ấy đã không giết được cậu bé. ¹²Cậu bé ấy được giấu nuôi trong Đền Thờ của Đức Chúa Trời sáu năm, trong khi A-tha-li-a nắm quyền trị vì trong nước.

(a) **22:6** Tên khác của Ra-mốt(b) **22:11** Tên khác là Giê-hô-sê-ba(c) **22:11** nt: con gái của vua (không ghi Giê-hô-ram)

Giô-ách Được Lập Làm Vua – A-tha-li-a Bị Xử Tử*(2 Vua 11:4-16)*

23 ¹Trong năm thứ bảy, Giê-hô-gia-đa củng cố địa vị của ông. Ông kết ước với các vị chỉ huy hàng trăm quân: A-xa-ri-a con của Giê-rô-ham, Ích-ma-ên con của Giê-hô-ha-nan, A-xa-ri-a con của Ô-bết, Ma-a-sê-gia con của A-đa-gia, và Ê-li-sa-phát con của Xích-ri. ²Những người ấy đi khắp nước Giu-đa mời những người Lê-vi trong tất cả các thành của Giu-đa và các vị tộc trưởng các thị tộc người I-sơ-ra-ên tập hợp về Giê-ru-sa-lem. ³Toàn thể hội chúng lập một giao ước với vua trong Đền Thờ của Đức Chúa Trời. Ông nói với họ, “Này, con của vua sẽ trị vì chúng ta, y như CHÚA đã phán về dòng dõi của Đa-vít. ⁴Đây là những gì anh em sẽ làm: Một phần ba của anh em, tức các tư tế và những người Lê-vi, sẽ đến trong ngày Sa-bát và có nhiệm vụ canh gác các cửa Đền Thờ; ⁵một phần ba khác sẽ canh gác chỗ vua ở; và một phần ba còn lại sẽ canh gác ở các cổng bước lên nền Đền Thờ. Tất cả những người còn lại sẽ tập hợp vào các sân Đền Thờ CHÚA. ⁶Tuy nhiên không ai được phép vào bên trong Đền Thờ CHÚA, ngoại trừ các tư tế và những người Lê-vi có trách nhiệm phục vụ trong đó. Chỉ những người ấy mới được vào, vì họ đã được biệt riêng ra thánh. Còn tất cả những người khác sẽ ở ngoài chờ thi hành mệnh lệnh CHÚA giao phó. ⁷Người Lê-vi có nhiệm vụ ở chung quanh vua để bảo vệ vua. Ai nấy đều cầm gươm trong tay. Hễ ai xông vào Đền Thờ, hãy thẳng tay giết chết. Anh em phải theo sát bên vua để bảo vệ, bất cứ vua đi vào hay đi ra.”

⁸Vậy những người Lê-vi và tất cả các vị chỉ huy quân Giu-đa đều làm theo mọi điều Tư Tế Giê-hô-gia-đa đã truyền. Ai nấy tụ họp đông đủ lực lượng của mình, gồm những người tới phiên phục vụ trong ngày Sa-bát và những người đã hết phiên phục vụ trong ngày Sa-bát, vì Tư Tế Giê-hô-gia-đa không cho ai vừa mãn phiên phục vụ hôm đó được về nhà. ⁹Bấy giờ Tư Tế Giê-hô-gia-đa phát cho các sĩ quan chỉ huy các đơn vị hàng trăm quân các giáo mác, mộc, và khiên của Vua Đa-vít, vốn để sẵn trong Đền Thờ của Đức Chúa Trời. ¹⁰Sau đó ông chia tất cả các toán quân ấy ra các vị trí của họ. Mỗi người cầm binh khí trong tay, đứng từ bên phải Đền Thờ cho đến bên trái Đền Thờ, quanh bàn thờ và Đền Thờ, cốt để ở chung quanh vua hầu bảo vệ vua. ¹¹Kế đến họ đưa hoàng tử ra, đội vương miện trên đầu chàng, trao cho chàng một bản sao của Chứng Ước, và lập chàng làm vua. Giê-hô-gia-đa và các con trai ông xúc dầu cho chàng, và họ tung hô, “Đức Vua Vạn Tuế!”

¹²Khi A-tha-li-a nghe tiếng dân chúng vừa chạy vừa tung hô vua, bà liền đến Đền Thờ CHÚA để gặp dân. ¹³Bà nhìn, và kìa, vua đang đứng trên bậc ở cổng chính. Các vị chỉ huy và ban kèn đang ở bên cạnh vua. Mọi người trong xứ reo mừng, và kèn thổi vang lừng. Ban nhạc thổi nhạc, và ca đoàn cất tiếng ca ngợi theo sự điều khiển của những người hướng dẫn. Thấy vậy A-tha-li-a xé áo của bà và la lên, “Phản tặc! Phản tặc!” ¹⁴Tư Tế Giê-hô-gia-đa truyền lệnh cho các vị chỉ huy hàng trăm quân, tức những người đang chỉ huy các đơn vị ở đó, “Hãy lôi bà ấy ra khỏi toán quân hộ giá, và nếu ai đi theo bà ấy, hãy dùng gươm giết đi.” Số là tư tế đã nói, “Chớ giết bà ấy trong khu vực Đền Thờ CHÚA.” ¹⁵Vậy họ bắt bà, và khi bà đến cổng dành cho ngựa vào hoàng cung, họ giết bà tại đó.

Giê-hô-gia-đa Lãnh Đạo Cuộc Cải Cách

(2 Vua 11:17-20)

¹⁶Giê-hô-gia-đa lập một giao ước giữa ông với toàn dân và với vua rằng họ sẽ làm dân của CHÚA. ¹⁷Toàn dân kéo đến đền thờ của Thần Ba-anh và đập nó đổ xuống. Họ đập nát các bàn thờ và các hình tượng ra từng mảnh vụn. Họ giết Mát-tan tư tế của Thần Ba-anh ở trước các bàn thờ. ¹⁸Kế đó Giê-hô-gia-đa đặt những người điều hành sự phục vụ Đền Thờ CHÚA dưới quyền các tư tế, tức con cháu của Lê-vi, là dòng họ Đa-vít đã chỉ định để lo những việc trong Đền Thờ CHÚA, hầu dâng các của lễ thiêu lên CHÚA với sự vui mừng và ca ngợi, như đã chép trong Luật Pháp của Môi-se, và như Đa-vít đã truyền. ¹⁹Ông cũng đặt những người giữ cửa canh gác ở các lối vào Đền Thờ CHÚA, hầu không ai ô uế được đi vào. ²⁰Sau đó ông mời tất cả các vị chỉ huy hàng trăm quân, các nhà quý tộc, các vị lãnh đạo trong dân, và toàn dân trong nước lại, rồi ông rước vua từ Đền Thờ CHÚA đi xuống. Họ tiến qua Cổng Thượng của hoàng cung và đặt vua ngồi trên ngai. ²¹Toàn dân vui mừng hớn hở, và kinh thành được ổn định vì A-tha-li-a đã bị giết bằng gươm.

Giô-ách Trùng Tu Đền Thờ

(2 Vua 12:1-16)

24 ¹Giô-ách được bảy tuổi khi lên ngôi làm vua. Ông trị vì bốn mươi năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên là Xi-bi-a quê ở Bê-e Sê-ba. ²Giô-ách làm điều tốt trước mặt CHÚA suốt những ngày Tư Tế Giê-hô-gia-đa còn sống. ³Giê-hô-gia-đa cưới cho ông hai vợ, và ông sinh được các con trai và các con gái.

⁴Sau đó ít lâu Giô-ách quyết chí trùng tu Đền Thờ CHÚA. ⁵Ông triệu tập các tư tế và những người Lê-vi lại, rồi nói với họ, “Hãy đi ra các thành của Giu-đa và quyên góp tiền dâng hằng năm của toàn dân I-sơ-ra-ên, rồi đem về trùng tu Đền Thờ Đức Chúa Trời. Các ông hãy mau thực hiện việc này.” Nhưng người Lê-vi cứ rề rà không chịu ra đi. ⁶Vì thế vua gọi Giê-hô-gia-đa, người lãnh đạo của họ, đến và nói với ông ấy, “Tại sao ngài không yêu cầu người Lê-vi đi ra khắp nước Giu-đa và Thành Giê-ru-sa-lem nhận lấy sự đóng góp của dân, rồi đem về chi dụng cho Đền Thờ, như Môi-se tô tở của CHÚA và hội chúng I-sơ-ra-ên đã làm cho Lều Chứng Cớ?”

⁷Số là các đệ tử của người đàn bà gian ác A-tha-li-a đã phá hoại Đền Thờ của Đức Chúa Trời, thậm chí chúng đã lấy tất cả các vật thánh được dâng hiến, ở trong Đền Thờ CHÚA, đem để trong đền thờ của Thần Ba-anh. ⁸Vì vậy vua truyền làm một cái thùng tiền dâng và để thùng ấy bên ngoài cổng đi vào Đền Thờ CHÚA. ⁹Sau đó họ thông báo khắp nước Giu-đa và tại Giê-ru-sa-lem rằng: Xin mọi người đem đến dâng lên CHÚA những gì Môi-se tô tở của Đức Chúa Trời đã quy định cho dân I-sơ-ra-ên phải làm khi họ còn ở trong đồng hoang. ¹⁰Tất cả các thủ lãnh và toàn dân đều hoan hỉ đem phần dâng hiến của mình đến bỏ vào thùng đó cho đến khi thùng đầy. ¹¹Khi thùng đã đầy, những người Lê-vi mang thùng ấy đến các viên chức của vua. Quan thư ký của vua và vị phụ tá của thượng tế đến, đổ tiền ra, đếm nhận, và mang thùng tiền để lại chỗ cũ. Họ cứ làm như thế ngày này qua ngày khác, do đó họ nhận được một số tiền lớn. ¹²Vua và Giê-hô-gia-đa trao số tiền đó cho những người quản cai việc tái

thiết Đền Thờ CHÚA. Họ muốn các thợ nề và thợ mộc tu bổ Đền Thờ CHÚA. Họ cũng thuê các thợ sắt và thợ đồng sửa sang Đền Thờ CHÚA. ¹³Vậy những người lãnh trách nhiệm đã làm việc rất chăm chỉ, và công việc tái thiết tiến hành rất tốt dưới sự lãnh đạo của họ. Họ hoàn tất công việc trùng tu Đền Thờ Đức Chúa Trời, để nó giống như kiểu mẫu nguyên thủy của nó và còn làm cho nó vững chắc hơn.

¹⁴Khi đã làm xong mọi việc, họ mang số tiền còn lại đến trao cho vua và Giê-hô-gia-đa. Họ dùng số tiền đó làm các vật dụng trong Đền Thờ CHÚA, các vật dụng để thờ phượng và để dâng các của lễ thiêu, như vá, muống, và các vật dụng bằng vàng và bằng bạc. Suốt thời gian Giê-hô-gia-đa còn sống, họ trung tín dâng các của lễ thiêu trong Đền Thờ CHÚA mỗi ngày. ¹⁵Nhưng rồi Giê-hô-gia-đa cũng phải qua đời, vì ông đã quá già. Ông đã được cao niên trường thọ. Ông qua đời lúc một trăm ba mươi tuổi. ¹⁶Người ta chôn ông trong Thành Đa-vít, trong khu các lăng tẩm của các vua, vì ông đã làm những việc tốt trong dân I-sơ-ra-ên cho Đức Chúa Trời và cho Đền Thờ Ngài.

Giô-ách Bỏ CHÚA, Bạc Nghĩa, và Bị Báo Trả Nhân Tiền

¹⁷Sau khi Giê-hô-gia-đa qua đời, các lãnh tụ của Giu-đa đến bái kiến vua, và vua đã nghe theo lời xúi giục của họ. ¹⁸Họ bỏ sự thờ phượng trong Đền Thờ CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ, mà quay qua thờ lạy các trụ thờ Nữ Thần A-sê-ra và các thần tượng khác. Vì tội đó của họ, Ngài nổi giận đối với Giu-đa và Giê-ru-sa-lem. ¹⁹Ngài đã sai các tiên tri của Ngài đến với họ để đem họ trở lại với CHÚA. Các vị ấy đã chứng minh cho họ thấy những điều sai lầm của họ, nhưng họ không nghe. ²⁰Lúc ấy Thần của Đức Chúa Trời ngự trên Xa-cha-ri-a con của Tư Tế Giê-hô-gia-đa. Ông đứng trước mặt dân chúng và nói với họ, “Đức Chúa Trời phán thế này: Tại sao các người vi phạm mạng lệnh của CHÚA? Các người sẽ không thành công đâu. Vì các người đã bỏ CHÚA, nên Ngài phải bỏ các người đó.”

²¹Họ liền lập mưu với nhau để chống lại ông, và được lệnh của vua, họ ném đá ông chết ngay tại sân Đền Thờ CHÚA. ²²Như thế Vua Giô-ách không nhớ đến tình nghĩa mà cha của Xa-cha-ri-a là Giê-hô-gia-đa đã làm cho ông mà giết chết con trai của ông ấy. Trước khi tắt thở Xa-cha-ri-a đã nói, “Cầu xin CHÚA đoái xem việc này và báo trả cho con.”

²³Vừa hết năm đó và qua đầu năm sau, quân A-ram kéo đến tấn công Giô-ách. Chúng tiến vào lãnh thổ Giu-đa và đến tận Giê-ru-sa-lem. Chúng giết tất cả các thủ lãnh của dân. Chúng lấy tất cả chiến lợi phẩm và gửi về cho vua chúng ở Đa-mách. ²⁴Dù quân A-ram chỉ đến với một đạo quân rất nhỏ, nhưng CHÚA đã trao một đội quân rất lớn vào tay chúng, vì họ đã bỏ CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ. Vì thế chúng đã thi hành án phạt đối với Giô-ách. ²⁵Khi quân A-ram rút đi, chúng đã bỏ Giô-ách ở lại với những vết thương trầm trọng. Các tôi tớ ông đã lập mưu chống lại ông, để báo trả cho máu của con trai Tư Tế Giê-hô-gia-đa. Chúng đã ám sát ông, và ông bị đâm chết trên giường. Người ta chôn ông trong Thành Đa-vít, nhưng không chôn trong khu lăng tẩm dành cho các vua. ²⁶Đây là những người đã lập mưu chống lại ông: Xa-bát con của bà Si-mê-át một phụ nữ Am-môn và Giê-hô-xa-bát con của bà Sim-rít một phụ nữ Mô-áp. ²⁷Còn các hoạt động của các con ông, những sấm ngôn nghiêm trọng

về ông, và việc trùng tu Đền Thờ của Đức Chúa Trời, đều đã được chép trong sách Sử Ký của Các Vua. Sau đó A-ma-xi-a con trai ông lên ngôi kế vị.

Triều Đại của A-ma-xi-a

(2 Vua 14:2-6)

25 ¹A-ma-xi-a được hai mươi lăm tuổi khi lên ngôi làm vua. Ông trị vì hai mươi chín năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên là Giê-hô-a-đin, người Giê-ru-sa-lem. ²Ông làm điều tốt trước mặt CHÚA, nhưng không hết lòng với Ngài. ³Khi tay ông đã nắm vững vương quyền, ông ra lệnh xử tử các tội tớ ông, những người đã ám sát cha ông. ⁴Tuy nhiên ông không xử tử các con của những người ấy, nhưng hành sử đúng theo những gì đã chép trong sách Luật Pháp của Môi-se, trong đó CHÚA đã truyền rằng, “Cha sẽ không chết vì tội của con, và con sẽ không chết vì tội của cha. Tội ai làm người ấy chịu.”

Đánh Bại Quân Ê-đôm

⁵Sau đó A-ma-xi-a triệu tập dân Giu-đa lại và cứ theo các thị tộc của họ mà lập những người chỉ huy hàng ngàn người và những người chỉ huy hàng trăm người. Ông làm điều đó cho cả người Giu-đa và người Bên-gia-min. Ông lập sổ bộ cho tất cả những người từ hai mươi tuổi trở lên, và nhờ vậy ông có được một đạo quân ba trăm ngàn người có thể động viên đi ra trận và có khả năng sử dụng giáo mác và thuẫn khiên. ⁶Ông cũng thuê một đạo quân dũng mãnh gồm một trăm ngàn người I-sơ-ra-ên với giá ba ngàn bốn trăm ký bạc.^(a) ⁷Nhưng có một người của Đức Chúa Trời đến với ông và nói, “Tâu hoàng thượng, xin ngài đừng cho quân I-sơ-ra-ên đi với ngài, vì CHÚA không ở với đạo quân I-sơ-ra-ên ấy đâu, và Ngài cũng không ở với các con cháu của Ép-ra-im. ⁸Nhưng nếu ngài muốn xuất quân, xin ngài hãy mạnh mẽ dẫn quân ra đi. Ngài hãy anh dũng xông ra chiến trận. Đức Chúa Trời sẽ đánh đổ quân thù trước mặt ngài, vì Đức Chúa Trời có quyền giúp đỡ và có quyền lật đổ.”

⁹A-ma-xi-a hỏi người của Đức Chúa Trời, “Nhưng ta đã lỡ trả cho đội quân I-sơ-ra-ên ấy ba ngàn bốn trăm ký bạc rồi, bây giờ phải tính sao đây?”

Người của Đức Chúa Trời đáp, “CHÚA sẽ ban cho ngài được lợi bội phần hơn số đó.”

¹⁰Vậy A-ma-xi-a tách đạo quân đến từ Ép-ra-im ra và cho họ về nhà. Họ nổi giận với đạo quân Giu-đa và ra về với lòng đầy phẫn nộ.

¹¹Sau đó A-ma-xi-a lấy hết can đảm dẫn quân của ông xông xuống Thung Lũng Muối, tại đó họ đánh hạ mười ngàn quân Sê-i-rơ. ¹²Quân Giu-đa cũng bắt sống được mười ngàn tù binh. Họ dẫn chúng lên một mỏm đá và xô chúng xuống vực sâu, khiến chúng chết tan da nát thịt. ¹³Nhưng đạo quân A-ma-xi-a đã cho trở về và không cho ra trận với ông, thì trên đường về chúng đã xông vào các thành của Giu-đa từ Sa-ma-ri đến Bết Hô-rôn, giết hại ba ngàn người, và cướp đi rất nhiều của cải.

¹⁴Sau khi đã đánh giết quân Ê-đôm trở về, A-ma-xi-a mang các tượng thần của dân ở Núi Sê-i-rơ về với ông. Ông lập chúng lên làm các thần của ông. Ông quỳ lạy

(a) 25:6 nt: 100 ta-lăng

trước mặt các tượng thần đó và dâng hương cho chúng. ¹⁵Vì thế cơn giận của CHÚA nổi bừng lên với A-ma-xi-a. Ngài sai một vị tiên tri đến nói với ông, “Tại sao ngài lại tìm cầu các thần của loài người là những thứ không có khả năng giải cứu dân đã thờ phượng chúng khỏi tay của ngài?”

¹⁶Đang khi người ấy vẫn còn nói, vua phán với ông, “Chúng ta đã lập người lên làm cố vấn của vua khi nào thế? Hãy im đi, người muốn chết phải không?”

Bấy giờ người ấy ngừng, rồi lại nói tiếp, “Tôi biết Đức Chúa Trời đã quyết định tiêu diệt ngài, vì ngài đã làm điều ấy và không nghe lời khuyên của tôi.”

A-ma-xi-a Kiêu Ngạo và Bị Bại

(2 Vua 14:8-14)

¹⁷Sau đó A-ma-xi-a vua Giu-đa bàn với các cố vấn của ông, rồi gởi lời thách đố đến với Giô-ách ^(a) con của Giê-hô-a-ha, cháu của Giê-hu, vua I-sơ-ra-ên, rằng, “Hãy đến và gặp mặt nhau trong chiến trận.”

¹⁸Giô-ách vua I-sơ-ra-ên đáp lời A-ma-xi-a vua Giu-đa rằng, “Một cây gai ở Li-băng sai một sứ giả đến với cây bá hương ở Li-băng và nói, ‘Xin gả con gái ông làm vợ con trai tôi.’ Nhưng chưa chi thì các thú rừng ở Li-băng đã đi qua và giẫm nát cây gai ấy. ¹⁹Ông đã đánh bại dân Ê-đôm nên bây giờ lòng ông sinh kiêu ngạo. Tôi khuyên ông hãy ở nhà mà hưởng lộc. Tại sao ông lại muốn gây rắc rối để chuốc lấy thảm họa cho ông và cho cả Giu-đa?”

²⁰Nhưng A-ma-xi-a không nghe, vì điều đó cũng từ Đức Chúa Trời đến, Ngài muốn trao chúng vào tay quân thù của chúng, vì chúng đã tìm cầu các thần của Ê-đôm. ²¹Thế là Giô-ách vua I-sơ-ra-ên kéo quân ra trận. Ông ấy và A-ma-xi-a vua Giu-đa đối diện với nhau tại Bết Sê-mêch trong lãnh thổ của Giu-đa. ²²Quân Giu-đa bị đại bại trước mặt quân I-sơ-ra-ên, mạnh ai nấy chạy trốn về trại mình. ²³Giô-ách vua I-sơ-ra-ên bắt sống A-ma-xi-a vua Giu-đa con của Giô-ách, con cháu của Giê-hô-a-ha ^(b) tại Bết Sê-mêch, và dẫn ông ấy về Giê-ru-sa-lem. Ông đập đổ tường thành Giê-ru-sa-lem từ Cổng Ép-ra-im cho đến Cổng Góc, khoảng hai trăm mét. ^(c) ²⁴Ông lấy tất cả vàng, bạc, và mọi khí dụng trong Đền Thờ Đức Chúa Trời, dưới sự quản lý của Ô-bết Ê-đôm. Ông cũng lấy tất cả của cải châu báu trong các kho tàng của hoàng cung, và bắt đem đi một số người, rồi trở về Sa-ma-ri.

Cuối Triều Đại của A-ma-xi-a

(2 Vua 14:17-20)

²⁵A-ma-xi-a con của Giô-ách vua Giu-đa còn sống thêm mười lăm năm sau khi Giô-ách con của Giê-hô-a-ha vua I-sơ-ra-ên qua đời. ²⁶Này, các hoạt động khác của A-ma-xi-a, từ đầu đến cuối, há chẳng phải đã được chép trong sách Sử Ký của Các Vua Giu-đa và I-sơ-ra-ên sao? ²⁷Kể từ khi A-ma-xi-a lìa bỏ và không theo CHÚA nữa, người ta đã lập mưu lật đổ ông ở Giê-ru-sa-lem, khiến ông phải bỏ cung điện chạy trốn đến La-kích,

(a) **25:17** Cũng được gọi là Giê-hô-ách

(b) **25:23** Cũng có tên khác là A-ha-xi-a

(c) **25:23** nt: 400 cubits (*‘ammah*)

nhưng họ đã truy đuổi ông đến tận La-kích và đã hạ sát ông tại đó. ²⁸Họ để xác ông lên ngựa và chở về chôn trong một thành ở Giu-đa, ^(a) bên cạnh cha ông của ông.

Triều Đại của U-xi-a

(2 Vua 14:21-22)

26 ¹Bấy giờ dân Giu-đa bắt lấy Hoàng Tử U-xi-a, ^(b) một thiếu niên mười sáu tuổi, và lập lên làm vua kế vị A-ma-xi-a cha chàng. ²Sau khi vua cha của chàng đã an giấc với tổ tiên của ông ấy, nhà vua xây dựng lại Thành Ê-lốt và đặt nó dưới vương quyền của Giu-đa. ³U-xi-a lên ngôi làm vua lúc mười sáu tuổi, và ông trị vì năm mươi hai năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên là Giê-cô-li-a người Giê-ru-sa-lem. ⁴Ông làm điều tốt trước mặt CHÚA giống như A-ma-xi-a cha ông đã làm một thời. ⁵Ông để lòng tìm kiếm Đức Chúa Trời từ thời của Xa-cha-ri-a, một người thông hiểu các khái tượng của Đức Chúa Trời, và hễ ông tìm kiếm CHÚA bao lâu, Đức Chúa Trời làm cho ông được thành công thịnh vượng bấy lâu. ⁶Ông tiến quân đến đánh bại dân Phi-li-tin và đập đổ các tường thành ở Gát, tường thành ở Giáp-nê, và tường thành ở Ách-đốt. Sau đó ông xây dựng các thành khác trong vùng Ách-đốt và các nơi khác trong xứ Phi-li-tin để chế ngự chúng. ⁷Đức Chúa Trời đã phù hộ ông đánh bại dân Phi-li-tin và dân Ả-rập sống ở vùng Gu-rơ Ba-anh. Ngoài ra ông cũng đánh bại dân Mê-un. ⁸Dân Am-môn phải nộp triều cống cho U-xi-a. Danh tiếng ông được đồn đến tận biên giới Ai-cập, vì ông đã trở nên rất hùng mạnh.

⁹U-xi-a cũng xây dựng các pháo tháp ở Giê-ru-sa-lem tại Cổng Góc, tại Cổng Thung Lũng, và tại Góc Tường Thành; ông làm cho chúng trở nên kiên cố. ¹⁰Ông xây dựng các tiền đồn với pháo tháp trong đồng hoang. Ông cho đào nhiều giếng nước, vì ông có nhiều đàn súc vật được nuôi trên các sườn đồi và trong các cánh đồng. Ông có các tá điền làm việc cho ông trong các ruộng rẫy và trong các vườn nho trên các sườn đồi và trong các thung lũng phì nhiêu, vì ông yêu thích nông nghiệp. ¹¹Ngoài ra U-xi-a còn có một đạo quân thiện chiến chuyên nghiệp; họ kéo quân ra trận theo từng đội ngũ. Đạo quân ấy được Quan Bộ Trưởng Quân Đội Giê-i-ên và quan phụ tá của ông là Ma-a-sê-gia tổ chức và huấn luyện. Đạo quân ấy được đặt dưới quyền chỉ huy của Ha-na-ni-a, một trong các tướng lãnh của vua. ¹²Tổng số các sĩ quan chỉ huy các đội quân dũng mãnh của các thị tộc là hai ngàn sáu trăm người. ¹³Dưới quyền điều động của họ là ba trăm lẻ bảy ngàn năm trăm chiến sĩ tinh nhuệ, một lực lượng rất hùng hậu, sẵn sàng vâng lệnh vua đối phó với quân thù. ¹⁴U-xi-a trang bị cho toàn thể đạo quân của ông thuẫn khiên, giáo mác, mũ sắt, áo giáp, cung tên, và trình ném với đạn đá. ¹⁵Tại Giê-ru-sa-lem ông làm những dàn máy bắn tên và bắn đá theo phát minh của những người tài giỏi. Ông cho đặt chúng trên các pháo tháp và các góc tường thành. Nhờ sự trợ giúp lạ lùng như thế, ông đã trở nên rất hùng mạnh. Danh tiếng ông được đồn đãi khắp phương xa.

(a) 25:28 Có bản dịch: trong Thành Đa-vít

(b) 26:1 Cũng có tên khác là A-xa-ri-a

U-xi-a Kiêu Ngạo và Bị Phạt

¹⁶Nhưng khi ông đã trở nên hùng mạnh, ông sinh lòng kiêu ngạo, và điều đó đã khiến ông bị sụp đổ. Ông đã làm sai đối với CHÚA, Đức Chúa Trời của ông. Ông vào Đền Thờ CHÚA và đích thân đốt hương dâng trên bàn thờ dâng hương. ¹⁷Tư Tế A-xa-ri-a đi theo ông, cùng một đoàn tám mươi tư tế của CHÚA, tất cả đều là dũng sĩ. ¹⁸Họ đương đầu với ông và nói, “Tâu Vua U-xi-a, đây không phải là công việc của ngài để đốt hương dâng lên CHÚA, mà là công việc của các tư tế, con cháu của A-rôn, những người đã được biệt riêng ra thánh để đốt hương. Xin ngài ra khỏi nơi thánh, vì ngài đang vi phạm luật nơi thánh. Việc ngài làm không phải là tôn kính CHÚA Đức Chúa Trời đâu.”

¹⁹U-xi-a liền nổi giận với họ trong khi tay ông đang cầm bình hương để sắp sửa đốt hương. Đang khi ông nổi giận với các tư tế, phung nổi lên trên trán ông ngay trước mắt các tư tế, trong Đền Thờ CHÚA, bên cạnh bàn thờ dâng hương. ²⁰Khi Trưởng Tế A-xa-ri-a và tất cả các tư tế khác đang nhìn ông, và này, họ thấy phung nổi lên trên trán ông, họ vội vàng đuổi ông ra khỏi nơi đó. Và chính ông cũng vội vàng muốn đi ra, vì CHÚA đã đánh phạt ông. ²¹Như vậy Vua U-xi-a mắc bệnh phung cho đến ngày ông băng hà. Ông sống riêng rẽ một mình trong một căn nhà. Vì ông mắc bệnh phung nên ông không được phép đến Đền Thờ CHÚA để thờ phượng nữa. Giô-tham con trai ông điều hành công việc triều chính và xét xử việc của dân trong nước.

²²Tất cả các hoạt động khác của U-xi-a, từ đầu đến cuối, đều được chép trong sách của Tiên Tri Ê-sai con trai A-mô. ²³Cuối cùng người ta nói ông chết vì chứng bệnh phung. U-xi-a an giấc với tổ tiên ông và được chôn bên cạnh tổ tiên ông trong cánh đồng dành để chôn cất các vua. Giô-tham con trai ông chính thức lên ngôi kế vị.

Triều Đại của Giô-tham

(2 Vua 15:32-38)

27 ¹Giô-tham được hai mươi lăm tuổi khi lên ngôi làm vua, và ông trị vì mười sáu năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên là Giê-ru-sa con gái của Xa-đốc. ²Ông làm điều tốt trước mặt CHÚA theo như những điều U-xi-a cha ông đã làm. Nhưng không như cha ông, ông không bao giờ đi vào Đền Thờ CHÚA. Trong lúc đó dân chúng vẫn tiếp tục làm những điều bại hoại. ³Ông xây dựng Cổng Thượng cho Đền Thờ CHÚA. Ông xây dựng khá nhiều cho tường thành ở Đồi Ô-phên. ⁴Ông xây dựng các thành trong miền cao nguyên của Giu-đa. Ông cũng xây dựng các đồn lũy và các pháo tháp trong những vùng rừng rậm. ⁵Ông giao chiến với vua dân Am-môn và đánh bại chúng. Dân Am-môn bị buộc phải cống nạp cho ông ba ngàn bốn trăm ký bạc, ^(a) hai ngàn hai trăm tấn ^(b) lúa mì, và hai ngàn hai trăm tấn lúa mạch trong năm đó. Năm thứ nhì và năm thứ ba dân Am-môn cũng phải nộp những cống phẩm với số lượng như vậy. ⁶Vậy Giô-tham trở nên hùng cường, vì ông nhất định đi theo đường lối của CHÚA, Đức Chúa Trời của ông.

(a) 27:5 nt: 100 ta-lăng

(b) 27:5 nt: 10.000 cô-rơ

⁷Các hoạt động khác của Giô-tham, tất cả các cuộc chiến trong thời ông, và các chính sách của ông, này, chúng đều được chép trong sách Các Vua I-sơ-ra-ên và Giu-đa. ⁸Ông được hai mươi lăm tuổi khi lên làm vua, và ông trị vì mười sáu năm tại Giê-ru-sa-lem. ⁹Giô-tham an giấc với tổ tiên ông. Người ta chôn ông trong Thành Đa-vít. A-kha con trai ông lên ngôi kế vị.

Triều Đại của A-kha

(2 Vua 16:1-4)

28 ¹A-kha được hai mươi tuổi khi lên ngôi làm vua, và ông trị vì mười sáu năm tại Giê-ru-sa-lem. Ông không làm điều tốt trước mặt CHÚA giống như Đa-vít tổ tiên ông, ²nhưng đi theo đường lối của các vua I-sơ-ra-ên. Ông đúc cho ông các hình tượng của Thần Ba-anh. ³Ông đốt hương cho các thần tượng trong Thung Lũng Bên Hin-nôm. Ông thiêu sống các con trai ông trong lửa để dâng cho thần tượng, theo như các tập tục gớm ghiếc của các dân CHÚA đã đuổi đi trước mặt dân I-sơ-ra-ên. ⁴Ông dâng của lễ thiêu và dâng hương ở các tế đàn trên những nơi cao, trên các núi đồi, và dưới những cây xanh rậm rạp.

A-ram và I-sơ-ra-ên Đánh Bại Giu-đa

⁵Vì thế, CHÚA, Đức Chúa Trời của ông, đã trao ông vào tay vua A-ram. Chúng đánh bại ông và bắt rất nhiều quân dân của ông làm tù binh, rồi đem về Đa-mách.

Ông cũng bị trao vào tay của vua I-sơ-ra-ên, người đã đánh bại ông, khiến ông bị tổn thất nhân mạng rất nặng nề. ⁶Chỉ trong một ngày mà Pê-ca con của Rê-ma-li-a đã giết chết một trăm hai mươi ngàn quân Giu-đa, tất cả đều là những chiến sĩ can trường, bởi vì họ đã bỏ CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ. ⁷Ngoài ra, Xích-ri, một dũng sĩ người Êp-ra-im, cũng đã giết chết Ma-a-sê-gia con trai vua, A-xơ-ri-cam quan tổng quản hoàng cung, và Ên-ca-na quan tể tướng.

⁸Quân I-sơ-ra-ên bắt và dẫn đi hai trăm ngàn đồng bào của chúng để làm tù binh, kể cả vợ, con trai, và con gái của họ. Chúng cũng đoạt lấy rất nhiều của cải làm chiến lợi phẩm và đem tất cả về Sa-ma-ri.

Tiên Tri Ô-đết Can Thiệp

⁹Nhưng một vị tiên tri của CHÚA tên là Ô-đết đã chờ sẵn ở đó để đón đoàn quân mang các chiến lợi phẩm trở về Sa-ma-ri. Ông nói với họ, “Này, vì CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên anh em, đã nổi giận với Giu-đa. Ngài đã trao họ vào tay anh em, và trong cơn giận anh em đã giết họ rất nhiều. Việc này đã thấu đến trời xanh. ¹⁰Bây giờ anh em còn muốn bắt các đàn ông và các đàn bà của Giu-đa và Giê-ru-sa-lem về làm nô lệ của anh em nữa sao? Nhưng khi làm như thế anh em há không biết rằng anh em đang phạm tội với CHÚA, Đức Chúa Trời của anh em sao? ¹¹Bây giờ xin nghe tôi nói: Hãy thả đồng bào mình mà anh em đã bắt làm tù binh để họ trở về; còn không cơn giận bừng bừng của CHÚA sẽ giáng xuống trên anh em.”

¹²Bấy giờ một số thủ lãnh của người Êp-ra-im là A-xa-ri-a con của Giê-hô-ha-nan, Bê-rê-ki-a con của Mê-sin-lê-mốt, Giê-hi-ki-a con của Sanh-lum, và A-ma-sa con của Hát-lai đứng lên phản đối những người từ chiến trường mang các tù binh về. ¹³Họ nói với chúng, “Các người không được mang các tù binh ấy về đây, vì bắt người ta về đây là đã phạm tội với CHÚA rồi. Các người tính chất thêm tội lỗi trên những tội chúng ta đã phạm sao? Tội của chúng ta đã quá lớn, và cơn thịnh nộ đã bùng bùng nổi lên nghịch lại I-sơ-ra-ên rồi đó.”

¹⁴Nghe thế các binh sĩ bèn thả các tù binh ra và bỏ các cửa của cải đã chiếm làm chiến lợi phẩm ra trước mặt những người chỉ huy và cả hội chúng. ¹⁵Kể đó những người đã được nhắc tên ở trên đứng dậy, tiếp thu các tù binh, lấy quần áo từ đồng chiến lợi phẩm mặc cho những người đang trần truồng, phân phát quần áo và giày dép cho những người đang cần, để họ mặc và mang vào, cung cấp thức ăn và thức uống cho họ, xức dầu cho những người bị thương, và đỡ tất cả những người yếu đuối lên lưng lừa, rồi dẫn tất cả những tù binh đó trở về với bà con của họ ở Giê-ri-cô, thành của các cây chà là. Sau đó họ lên đường trở về Sa-ma-ri.

A-kha Cầu Cứu với A-sy-ri

¹⁶Lúc ấy Vua A-kha sai các sứ giả đến cầu cứu với các vua A-sy-ri để xin chúng đến giúp ông. ¹⁷Số là dân Ê-đôm đã kéo trở lại tấn công Giu-đa và bắt đi một số tù binh. ¹⁸Quân Phi-li-tin cũng đã đến tấn công các thành ở vùng đồng bằng và ở các địa phương Miền Nam của Giu-đa. Chúng đã chiếm lấy Bết Sê-mêch, Ai-gia-lôn, Ghê-đê-rốt, Sô-cô và các thị trấn phụ thuộc, Tim-na và các thị trấn phụ thuộc, và Ghim-xô và các thị trấn phụ thuộc. Chúng chiếm lấy và định cư ở những nơi đó. ¹⁹Vì có A-kha vua người I-sơ-ra-ên, CHÚA đã đem Giu-đa xuống thấp, vì ông ấy đã cổ xúy cho sự gian tà thuộc linh trong Giu-đa và không ngừng bất trung với CHÚA. ²⁰Tin-gát Pin-nê-se vua A-sy-ri đã đến với ông, nhưng thay vì đến giúp ông, hắn đã bức hiếp ông. ²¹A-kha phải lấy các bảo vật trong Đền Thờ CHÚA và trong hoàng cung, cùng các bảo vật của các thủ lãnh đem dâng cho vua A-sy-ri; hắn nhận tất cả các vật đó nhưng không giúp ông gì cả.

A-kha Bội Đạo và Chết

²²Trong lúc khốn quẫn Vua A-kha lại càng bất trung với CHÚA hơn. Thật chỉ có Vua A-kha mới tồi tệ như thế. ²³Ông dâng của tế lễ cho các thần của Đa-mách là dân đã đánh bại ông. Ông nói, “Vì các thần của dân A-ram đã phù hộ chúng, nên ta phải dâng của tế lễ cho các thần ấy để các thần ấy phù hộ ta.” Nhưng các thần ấy chính là duyên cớ khiến cho ông bị bại vong và làm cho cả I-sơ-ra-ên bị bại vong theo. ²⁴A-kha lấy tất cả vật dụng trong Đền Thờ Đức Chúa Trời ra và cắt nát các vật dụng trong Đền Thờ Đức Chúa Trời thành những mảnh vụn. Ông đóng các cửa Đền Thờ CHÚA và xây cho ông các am miếu để cúng tế các thần tượng trong mỗi xóm xinh của Giê-ru-sa-lem. ²⁵Trong mỗi thành của Giu-đa, ông xây các tế đàn trên những nơi cao để cúng thờ các thần khác, và chọc CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên ông, nổi cơn thịnh nộ.

²⁶Tất cả các hoạt động của ông, mọi chính sách của ông, từ đầu đến cuối, này, chúng đã được chép trong sách Các Vua Giu-đa và I-sơ-ra-ên. ²⁷A-kha an giấc với tổ tiên ông. Người ta chôn ông trong Thành Giê-ru-sa-lem, nhưng không đặt thi hài ông trong lăng tẩm dành cho các vua I-sơ-ra-ên. Ê-xê-chia con trai ông lên ngôi kế vị.

Triều Đại của Ê-xê-chia

(2 Vua 18:1-3)

29 ¹Ê-xê-chia được hai mươi lăm tuổi khi lên ngôi làm vua; ông trị vì hai mươi chín năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên là A-bi-gia con gái của Xa-cha-ri-a. ²Ông làm điều tốt trước mặt CHÚA, giống như mọi điều Đa-vít tổ tiên ông đã làm. ³Tháng thứ nhất trong năm đầu của triều đại ông, ông mở các cửa Đền Thờ CHÚA ra và sửa chữa lại. ⁴Ông mời các tư tế và những người Lê-vi đến và tập hợp họ tại quảng trường ở phía đông. ⁵Ông nói với họ, “Thưa quý vị là những người Lê-vi, xin nghe tôi nói: Hãy làm cho quý vị ra thánh và hãy làm cho Đền Thờ CHÚA, Đức Chúa Trời của quý vị, ra thánh. Hãy đem tất cả những đồ ô uế ra khỏi nơi thánh. ⁶Vì cha ông chúng ta đã bất trung và làm những điều xấu xa tội lỗi trước mặt CHÚA, Đức Chúa Trời chúng ta; họ đã lìa bỏ Ngài, ngoảnh mặt khỏi nơi ở của CHÚA, và quay lưng lìa bỏ Ngài; ⁷họ đã đóng các cửa của tiền đình và tắt các đèn; họ đã không dâng hương và không dâng các của lễ thiêu trong nơi thánh lên Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên. ⁸Vì thế cơn giận của CHÚA đã giáng trên Giu-đa và Giê-ru-sa-lem. Ngài đã phó họ để bị hoạn nạn, hải hùng, và khinh chê như quý vị đã thấy tận mắt. ⁹Thật vậy vì có đó, cha chúng ta đã ngã chết dưới mũi gươm; các con trai, các con gái, và vợ chúng ta đã bị bắt đem đi lưu đày. ¹⁰Bây giờ tôi quyết tâm lập một giao ước với CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, để cơn giận của Ngài có thể quay khỏi chúng ta. ¹¹Thưa quý vị, ^(a) bây giờ đừng bỏ bê nữa, vì CHÚA đã chọn quý vị để đứng hầu trước mặt Ngài và phục vụ Ngài. Quý vị là những người hầu việc Ngài và dâng hương lên Ngài.”

¹²Thế là những người Lê-vi sau đây bèn đứng dậy làm việc: Ma-hát con của A-ma-sai, Giô-ên con của A-xa-ri-a, các con cháu của Kê-hát, các con cháu của Mê-ra-ri, Kịch con của Áp-đi, A-xa-ri-a con của Giê-ha-lê-lên, các con cháu của Ghệt-sôn, Giô-a con của Xim-ma, Ê-đen con của Giô-a, ¹³các con cháu của Ê-li-xa-phan, Sim-ri, Giê-u-ên, các con cháu của A-sáp, Xa-cha-ri-a, Mát-ta-ni-a, ¹⁴các con cháu của Hê-man, Giê-hu-ên, Si-mê-i, các con cháu của Giê-đu-thun, Sê-ma-gia, và U-xi-ên.

¹⁵Họ tập hợp anh em của họ lại và thanh tẩy chính họ theo lệnh vua đã truyền và theo các nghi thức lời CHÚA đã dạy. Sau đó họ vào thanh tẩy Đền Thờ CHÚA. ¹⁶Các tư tế vào trong nơi thánh của Đền Thờ CHÚA để dọn dẹp cho sạch sẽ. Họ đem mọi thứ ô uế họ tìm thấy trong Đền Thờ CHÚA ra và vứt ngoài sân của Nhà CHÚA. Sau đó những người Lê-vi đến lấy những thứ đó và đem bỏ dưới Khe Kít-rôn. ¹⁷Ngày thứ nhất của tháng thứ nhất họ bắt đầu thanh tẩy; đến ngày thứ tám của tháng đó, họ thanh tẩy được đến ngoài tiền đình của Đền Thờ CHÚA. Họ tiếp tục làm sạch thêm

(a) 29:11 nt: Hồi các con

tám ngày nữa, để Đền Thờ CHÚA trở nên hoàn toàn thánh sạch; đến ngày thứ mười sáu của tháng thứ nhất, công việc thanh tẩy Đền Thờ hoàn tất.

¹⁸Sau đó họ vào gặp Vua Ê-xê-chia và nói, “Chúng tôi đã hoàn tất việc thanh tẩy toàn thể Đền Thờ CHÚA, kể cả bàn thờ dâng của lễ thiêu và các dụng cụ liên hệ, bàn thờ dâng bánh hằng hiến và các dụng cụ liên hệ. ¹⁹Ngoài ra tất cả các dụng cụ mà Vua A-kha đã bắt trung và quăng đi trong thời ông trị vì, chúng tôi đã thiết kế chúng lại và làm cho thánh sạch. Nay, chúng đang ở trước bàn thờ CHÚA và sẵn sàng để được dùng.”

Cử Hành Lễ Chuộc Tội

²⁰Sáng hôm sau Vua Ê-xê-chia dậy sớm, triệu tập các quan chức trong kinh thành lại, và cùng nhau đi lên Đền Thờ CHÚA. ²¹Họ dẫn theo bảy con bò đực, bảy con chiên đực, bảy con cừu con đực, và bảy con dê đực, để làm của lễ chuộc tội cho vương quốc, cho đền thánh, và cho Giu-đa. Ông truyền cho các tư tế là con cháu của A-rôn sát tế chúng và dâng chúng trên bàn thờ CHÚA. ²²Vậy các tư tế sát tế bảy con bò đực và lấy máu chúng rảy trên bàn thờ. Kế đến họ sát tế bảy con chiên đực và lấy máu chúng rảy trên bàn thờ. Sau đó họ sát tế bảy con cừu con đực và lấy máu chúng rảy trên bàn thờ. ²³Cuối cùng họ đem bảy con dê đực làm của lễ chuộc tội đến trước mặt vua và toàn thể hội chúng; họ đặt tay trên chúng. ²⁴Các tư tế sát tế chúng và dâng máu chúng trên bàn thờ để chuộc tội cho toàn dân I-sơ-ra-ên, vì vua đã truyền phải dâng của lễ thiêu và của lễ chuộc tội cho toàn dân I-sơ-ra-ên.

²⁵Ông cất đặt những người Lê-vi vào sân Đền Thờ CHÚA, mang theo các náo bạt, các hạc cầm, các đàn lia, theo lệnh của Đa-vít, của Đấng Tiên Kiến Gát, và của Tiên Tri Na-than, vì mệnh lệnh của CHÚA được truyền qua các vị tiên tri của Ngài. ²⁶Những người Lê-vi đứng cầm các nhạc khí của Đa-vít, còn các tư tế đứng cầm kèn trong tay. ²⁷Ê-xê-chia ra lệnh cho các tư tế dâng của lễ thiêu trên bàn thờ. Khi của lễ thiêu bắt đầu dâng, ca đoàn cất tiếng hát vang lừng tôn ngợi CHÚA, ban kèn thổi kèn, và ban nhạc sử dụng các nhạc khí của Đa-vít vua I-sơ-ra-ên trỗi nhạc hòa theo. ²⁸Toàn thể hội chúng quỳ xuống thờ lạy, ca đoàn tiếp tục ca hát, và ban kèn tiếp tục thổi kèn. Mọi người cứ như thế mà thờ phượng cho đến khi các của lễ thiêu được dâng xong.

²⁹Khi các của lễ thiêu đã được dâng xong, vua và mọi người hiện diện với ông đều quỳ sấp mặt xuống mà thờ lạy. ³⁰Vua Ê-xê-chia và các triều thần truyền cho người Lê-vi ca ngợi CHÚA bằng những bài thánh thi của Đa-vít và của Đấng Tiên Kiến A-sáp. Họ bèn dâng lên những bài ca với niềm vui mừng, và mọi người quỳ sấp mặt xuống và thờ lạy.

Tái Lập Sự Thờ Phượng

³¹Bấy giờ Ê-xê-chia cất tiếng nói, “Bây giờ quý vị đã làm cho mình ra thánh cho CHÚA rồi, hãy đến gần, hãy mang các thú vật hiến tế và các của lễ cảm tạ vào Nhà CHÚA.” Vậy hội chúng mang đến các thú vật hiến tế và các của lễ cảm tạ. Về các của lễ thiêu, ai muốn mang đến bao nhiêu tùy lòng. ³²Số của lễ thiêu mà hội chúng đã mang đến dâng là bảy mươi con bò đực, một trăm con chiên đực, hai trăm con cừu con đực.

Tất cả đều được làm của lễ thiêu dâng lên CHÚA. ³³Số thú vật đã được biệt riêng ra thánh và đem đến dâng là sáu trăm con bò đực và ba ngàn con chiên.

³⁴Tuy nhiên vì số tư tế quá ít, không đủ để lột da các con thú được dâng làm của lễ thiêu, nên những người Lê-vi bà con của họ đã tình nguyện phụ giúp họ cho đến khi công việc được hoàn tất, và cho đến khi một số tư tế khác được thánh hóa và bổ sung vào. Số là những người Lê-vi đã sốt sắng hơn các tư tế trong việc làm cho mình được thánh hóa. ³⁵Thật vậy số của lễ thiêu, với mỡ cho của lễ cầu an, và của lễ quán dâng cặp theo từng của lễ thiêu thật quá nhiều.

Vậy sự thờ phượng trong Đền Thờ CHÚA đã được tái lập. ³⁶Ê-xê-chia và toàn dân rất vui mừng vì những gì Đức Chúa Trời đã làm cho dân, bởi việc tái lập sự thờ phượng trong Đền Thờ vốn không được chuẩn bị kỹ từ trước nhưng đã được thực hiện cách tốt đẹp.

Cử Hành Lễ Vượt Qua

30 ¹Ê-xê-chia sai các sứ giả đi khắp I-sơ-ra-ên và Giu-đa; ông cũng gửi thư cho các chi tộc Ép-ra-im và Ma-na-se, mời họ đến Đền Thờ CHÚA tại Giê-ru-sa-lem để dự Lễ Vượt Qua, hầu tỏ lòng nhớ ơn CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên. ²Vì vua, triều thần, và toàn thể hội chúng ở Giê-ru-sa-lem đã biểu quyết sẽ tổ chức Lễ Vượt Qua vào tháng thứ hai. ³Sở dĩ họ không thể giữ lễ đó đúng theo chu kỳ đã định thường niên^(a) vì không đủ các tư tế được thánh hóa để phụng tế, đồng thời dân chúng cũng chưa được tập hợp đông đủ về Giê-ru-sa-lem. ⁴Vua và toàn thể hội chúng đều cho quyết định như thế là phải lễ. ⁵Vậy họ gửi thông báo ra cho toàn dân I-sơ-ra-ên, từ Bê-e Sê-ba đến Đan, mời mọi người về Giê-ru-sa-lem dự Lễ Vượt Qua, hầu tỏ lòng nhớ ơn CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, vì lâu nay họ đã bỏ qua và không tổ chức lễ ấy hằng năm như đã quy định. ⁶Vậy những người đưa thư mang các thư của vua và của triều thần đến khắp nơi trong I-sơ-ra-ên và Giu-đa mời gọi rằng:

“Hỡi người I-sơ-ra-ên, hãy trở về với CHÚA, Đức Chúa Trời của Áp-ra-ham, I-sác, và I-sơ-ra-ên, để Ngài có thể quay lại với các ngươi, những người sống sót nhờ trốn thoát tay các vua A-sy-ri. ⁷Đừng giống như cha ông các ngươi và bà con các ngươi trước đây mà bất trung với CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ, khiến Ngài phải biến họ thành một chứng tích điều tàn, như các ngươi đã thấy. ⁸Đừng cứng cổ như cha ông các ngươi, nhưng hãy thuận phục CHÚA. Hãy đến thờ phượng nơi đền thánh Ngài, nơi Ngài đã biệt riêng ra thánh đời đời. Hãy thờ phượng CHÚA, Đức Chúa Trời của các ngươi, để cơn thịnh nộ phừng phừng của Ngài sẽ quay khỏi các ngươi. ⁹Nếu các ngươi trở về với CHÚA, bà con các ngươi và con cháu các ngươi có thể được những kẻ bắt chúng đem lưu đày tỏ lòng thương xót đối với chúng, và biết đâu chúng sẽ được trở về lại xứ này, vì CHÚA, Đức Chúa Trời của các ngươi, là Đấng khoan dung độ lượng và thương xót. Nếu các ngươi quay về với Ngài, Ngài sẽ không quay mặt khỏi các ngươi mãi đâu.”

(a) 30:3 Chu kỳ đã định thường niên là tháng giêng (Xuất 12:1-28)

¹⁰Vậy những người đưa thư đi từ thành này đến thành khác, khắp địa phận của các chi tộc Ép-ra-im và Ma-na-se cho đến tận những miền xa xôi của chi tộc Xê-bu-lun, nhưng chúng nhạo cười và chế giễu họ. ¹¹Dẫu vậy cũng có một số người của các chi tộc A-se, Ma-na-se, và Xê-bu-lun chịu hạ mình và đi đến Giê-ru-sa-lem dự lễ. ¹²Tại Giu-đa tay Đức Chúa Trời ở với họ nên ai nấy đều một lòng vâng lệnh vua và các triều thần mà làm theo lời CHÚA. ¹³Vì thế trong tháng thứ hai, một đoàn người rất đông tụ họp về Giê-ru-sa-lem để dự Lễ Bánh Không Men.

¹⁴Họ đứng dậy dẹp bỏ các bàn thờ tà thần ở Giê-ru-sa-lem. Họ dẹp bỏ tất cả các bàn thờ dâng hương cho chúng và đem quẳng chúng xuống Khe Kít-rôn.

¹⁵Họ giết con chiên của Lễ Vượt Qua vào ngày mười bốn tháng thứ hai. Bấy giờ các tư tế và những người Lê-vi lấy làm hổ thẹn và vội vàng làm thủ tục thanh tẩy chính họ, rồi đem các cửa lễ thiêu vào Đền Thờ CHÚA. ¹⁶Họ đứng vào vị trí của họ theo như Luật Pháp của Môi-se, người của Đức Chúa Trời, đã quy định. Các tư tế nhận lấy máu của thú vật hiến tế do những người Lê-vi trao cho và đem rảy trên bàn thờ, ¹⁷vì trong hội chúng vẫn có nhiều người chưa làm thủ tục thanh tẩy chính mình để có thể dự lễ, nên những người Lê-vi phải giết một con chiên của Lễ Vượt Qua cho mỗi người chưa được thanh tẩy để làm cho họ ra thánh đối với CHÚA. ¹⁸Số là có rất đông người, đặc biệt những người từ các chi tộc Ép-ra-im, Ma-na-se, I-sa-ca, và Xê-bu-lun về, họ không làm thủ tục thanh tẩy chính họ như đã quy định, nhưng lại ăn thịt con vật hiến tế của Lễ Vượt Qua, vì thế Ê-xê-chia đã cầu nguyện cho họ rằng, “Cầu xin CHÚA nhân lành tha thứ họ, ¹⁹những người có lòng thành tìm kiếm Đức Chúa Trời là CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ, mặc dù họ đã không làm theo thủ tục thanh tẩy như đã quy định.”

²⁰CHÚA nhậm lời cầu nguyện của Ê-xê-chia và cho dân được an lành. ^(a) ²¹Dân I-sơ-ra-ên tụ họp về Giê-ru-sa-lem giữ Lễ Bánh Không Men trong bảy ngày với lòng phấn khởi vui mừng. Những người Lê-vi và các tư tế ngày nào cũng hát ca tôn ngợi CHÚA; còn ban nhạc thì dùng các nhạc khí thổi nhạc vang lừng chúc tụng CHÚA.

²²Ê-xê-chia đã nói những lời khích lệ bày tỏ lòng tri ân đối với những người Lê-vi thông hiểu lễ chế đã nhiệt tình lo tổ chức đại lễ nhớ ơn CHÚA.

Vậy dân ăn các món đặc biệt của kỳ lễ bảy ngày; họ dâng các cửa lễ cầu an và dâng lời cảm tạ ^(b) lên CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ. ²³Bấy giờ toàn thể hội chúng đồng ý giữ lễ thêm bảy ngày nữa. Vậy họ giữ lễ thêm bảy ngày nữa với lòng hớn hờ vui mừng. ²⁴Vì Ê-xê-chia vua Giu-đa đã tặng cho hội chúng các thú vật hiến tế, gồm một ngàn bò đực và bảy ngàn chiên; các triều thần cũng tặng một ngàn con bò đực và mười ngàn chiên và dê. Rất nhiều tư tế đã làm thủ tục thanh tẩy chính mình để có thể đáp ứng đủ cho nhu cầu phụng tế.

²⁵Toàn thể hội chúng Giu-đa, các tư tế và những người Lê-vi, tất cả người I-sơ-ra-ên khắp nơi đã tập họp về, kể cả những ngoại kiều sống trong nước I-sơ-ra-ên, và những kiều dân trong nước Giu-đa, ai nấy đều hớn hờ vui mừng. ²⁶Vậy tại Giê-ru-sa-lem mọi

(a) 30:20 nt: chữa lành (*ra-pha*)

(b) 30:22 ctd: xưng tội với Chúa

người đã có niềm vui rất lớn mà từ khi Sa-lô-môn con của Đa-vít làm vua I-sơ-ra-ên cho đến bây giờ người ta chưa hề có được như thế ở Giê-ru-sa-lem. ²⁷Các tư tế và những người Lê-vi đứng dậy chúc phước cho dân, và Đức Chúa Trời nhậm lời chúc phước của họ. Quả thật lời cầu nguyện của họ đã thấu đến thiên đàng, nơi ngự thánh của Ngài.

Đẹp Bỏ Các Đèn Miếu Thờ Thần Tượng

31 ¹Bấy giờ sau khi mọi việc ấy đã xong, mọi người I-sơ-ra-ên đi ra các thành ở Giu-đa đập bể thành mảnh vụn tất cả các trụ thờ thần tượng, đốn hạ các trụ thờ Nữ Thần A-sê-ra, phá đổ tất cả các tế đàn trên những nơi cao và các bàn thờ ở những nơi đó. Họ dẹp bỏ các thứ đó ra khỏi mọi nơi ở Giu-đa, Bên-gia-min, Ép-ra-im, và Ma-na-se cho đến khi họ dẹp bỏ chúng hoàn toàn. Sau đó mọi người I-sơ-ra-ên trở về; ai nấy trở về sản nghiệp mình, trong thành mình.

Chỉnh Đốn Hàng Giáo Phẩm

²Ê-xê-chia cắt đặt các tư tế và những người Lê-vi vào các ban ngành của họ, người nào vào việc nấy. Các tư tế đảm trách những việc của các tư tế, những người Lê-vi lo những việc của người Lê-vi, để dâng các của lễ thiêu, các của lễ cầu an, lo các việc tế tự, cảm tạ, và ca hát từ các cổng của các lều trong khu vực Đèn Thờ CHÚA trở vào. ³Vua cũng dâng hiến phần của mình để làm các của lễ thiêu dâng lên hằng ngày vào mỗi buổi sáng và mỗi buổi chiều, các của lễ thiêu dâng hằng tuần vào mỗi ngày Sa-bát, hằng tháng vào những ngày trăng mới, và những ngày đại lễ như đã ghi trong Luật Pháp của CHÚA. ⁴Ngoài ra ông còn truyền cho dân ở Giê-ru-sa-lem đóng góp phần của họ như đã quy định, để giúp các tư tế và những người Lê-vi dành trọn thì giờ vào việc giảng dạy và thi hành Luật Pháp của CHÚA. ⁵Vừa khi lệnh vua được ban ra, dân I-sơ-ra-ên dâng hiến rất nhiều hoa lợi đầu mùa của lúa gạo, rượu mới, dầu, mật ong, và mọi sản phẩm của ruộng nương. Họ mang đến rất nhiều. Lợi tức nào họ cũng dâng một phần mười. ⁶Dân I-sơ-ra-ên và dân Giu-đa sống trong các thành của Giu-đa đã mang các của dâng một phần mười trong các đàn bò, các đàn chiên dê, và một phần mười của mọi thứ họ đã biệt riêng ra thánh cho CHÚA, Đức Chúa Trời của họ. Họ đã dẫn nhiều đàn súc vật đến và mang các lễ vật về chất thành nhiều đống. ⁷Từ tháng thứ ba họ bắt đầu mang về chất thành đống và cho đến tháng thứ bảy mới xong. ⁸Khi Ê-xê-chia và quần thần của ông thấy các đống lễ vật, họ chúc tụng CHÚA và chúc phước cho dân I-sơ-ra-ên của Ngài.

⁹Ê-xê-chia hỏi các tư tế và những người Lê-vi về các đống lễ vật người ta dâng còn để ngoài trời. ¹⁰Trưởng Tế A-xa-ri-a, con cháu trong dòng dõi Xa-đốc, trả lời và nói, “Từ khi dân bắt đầu đem các của dâng vào Nhà CHÚA, chúng tôi đã có đủ ăn và còn thừa rất nhiều, bởi vì CHÚA đã ban phước cho dân của Ngài, và các đống đó là những gì còn dư lại.”

¹¹Ê-xê-chia bèn truyền cho dọn dẹp các phòng trong khu vực Đèn Thờ CHÚA để làm các nhà kho, và người ta đã dọn dẹp như thế. ¹²Sau đó họ trung tín đem vào đó các của dâng, các của lễ một phần mười, và các vật gì họ đã biệt riêng ra thánh. Cô-na-ni-a một người Lê-vi được bổ nhiệm để quản lý các kho ấy, và Si-mê-i em ông được cử làm

phụ tá. ¹³Theo lệnh của Vua Ê-xê-chia và A-xa-ri-a quan đặc trách mọi việc ở Đền Thờ Đức Chúa Trời, các ông Giê-hi-ên, A-xa-xi-a, Na-hát, A-sa-hên, Giê-ri-mốt, Giô-xa-bát, Ê-li-ên, Ít-ma-ki-a, Ma-hát, A-xa-ri-a, và Bê-na-gia được cử làm giám thị để phụ giúp Cô-na-ni-a và Si-mê-i em ông ấy.

¹⁴Cô-rê con của Im-na người Lê-vi, người giữ cửa ở Cổng Đông, được bổ nhiệm làm người quản lý các cửa dâng lạc ý lên Đức Chúa Trời và chịu trách nhiệm phân phát các lễ vật đã dâng lên CHÚA và các lễ vật cực thánh. ¹⁵Dưới quyền ông có các ông Ê-đen, Mi-ni-a-min, Giê-sua, Sê-ma-gia, A-ma-ri-a, và Sê-ca-ni-a phụ giúp, để trung tín phân phát các cửa dâng cho các tư tế sống trong các thành của các tư tế, theo các ban ngành của họ, bất luận già hay trẻ. ¹⁶Hễ người nam nào từ ba tuổi trở lên, có tên trong sổ gia phả của họ, và đã theo phiên thứ của mình mà vào Đền Thờ CHÚA để phục vụ hằng ngày, thầy đều được chia phần các lễ vật. ¹⁷Họ cũng chia phần cho các tư tế có tên trong gia phả theo gia tộc của họ và những người Lê-vi từ hai mươi tuổi trở lên có tên trong danh sách những người phục vụ theo chức vụ và ban ngành của họ. ¹⁸Ngoài ra họ còn chia phần cho mọi người trong gia đình các tư tế đã được liệt kê vào gia phả, bất luận là các con thơ, vợ, hoặc các con trai, và các con gái ở tuổi thiếu niên, vì những người ấy đã trung tín biệt riêng mình ra thánh để dự phần trong công tác phục vụ.

¹⁹Về các tư tế, những người trong dòng dõi của A-rôn, những người sinh sống trong các ruộng đồng trực thuộc các thành của họ, thì trong mỗi thành đều có một số người được chỉ định đích danh để đảm trách việc phân phát các phần cho những người nam thuộc thành phần tư tế và cho mọi người Lê-vi có tên trong gia phả.

²⁰Ê-xê-chia đã làm như thế trong toàn cõi Giu-đa. Ông làm những gì tốt, đúng, và trung thành trước mặt CHÚA, Đức Chúa Trời của ông. ²¹Trong mọi việc ông bắt đầu làm cho sự phục vụ Nhà Đức Chúa Trời, và cho sự thi hành Luật Pháp và các điều răn, ông đều tìm kiếm Đức Chúa Trời và làm một cách hết lòng; do đó ông được thành công thịnh vượng.

Sên-na-chê-ríp Xâm Lăng

32 ¹Sau các việc ấy, tức các việc làm trung tín của Ê-xê-chia, Sên-na-chê-ríp vua A-sy-ri kéo quân đến xâm lăng Giu-đa. Hắ chia quân bao vây các thành kiên cố, vì nghĩ rằng hắ sẽ chiếm được các thành ấy. ²Khi Ê-xê-chia thấy Sên-na-chê-ríp đã kéo quân đến và biết rõ chủ tâm của hắ muốn tấn công Giê-ru-sa-lem, ³ông bàn với các triều thần và các vị chỉ huy quân đội của ông, và quyết định ngăn chặn các nguồn nước ở bên ngoài thành lại, và họ giúp ông thực hiện được điều đó. ⁴Vậy họ huy động nhiều người đến hiệp nhau ngăn chặn các nguồn nước và các khe suối chảy qua vùng đất ấy. Họ bảo, “Tại sao để cho các vua A-sy-ri đến đây và thấy có nhiều nước chứ?” ⁵Đồng thời ông nỗ lực xây lại những chỗ đổ vỡ của tường thành và xây các pháo tháp trên tường thành. Ông xây thêm một bức tường thành bên ngoài bức tường thành đã có sẵn và làm cho thành kiên cố bằng cách xây dựng các chiến hào cho khu vực Thành Đa-vít. Ngoài ra ông cho chế tạo nhiều vũ khí và các khiên. ⁶Ông đặt các sĩ quan chỉ huy quân dân để chiến đấu, rồi tập hợp họ đến trước mặt ông nơi

quảng trường ở cổng thành. Ông khích lệ họ và nói, ⁷“Hãy mạnh mẽ và can đảm lên. Chớ sợ hãi và đừng kinh hoàng trước mặt vua A-sy-ri và trước mặt đạo quân đông đảo của hắn, vì Đấng ở với chúng ta mạnh hơn hắn. ⁸Ở với hắn chỉ là một đạo quân người phàm xác thịt, còn ở với chúng ta là CHÚA, Đức Chúa Trời chúng ta, Đấng giúp đỡ chúng ta và đánh giặc với chúng ta.” Quân dân được vững lòng nhờ những lời khích lệ của Ê-xê-chia vua Giu-đa.

⁹Sau đó Sên-na-chê-ríp vua A-sy-ri kéo toàn thể đại quân của hắn đến bao vây La-kích. Từ đó hắn sai các sứ giả của hắn đến Giê-ru-sa-lem và nói với Ê-xê-chia vua Giu-đa và dân Giu-đa ở Giê-ru-sa-lem rằng, ¹⁰“Sên-na-chê-ríp vua A-sy-ri phán thế này: Các người tin cậy vào ai mà cứ ở trong Giê-ru-sa-lem để bị bao vây như vậy? ¹¹Há chẳng phải Ê-xê-chia đã thuyết phục các người rằng, ‘CHÚA, Đức Chúa Trời chúng ta, sẽ giải cứu chúng ta khỏi tay vua A-sy-ri’ để các người phải chết đói và chết khát sao? ¹²Há chẳng phải Ê-xê-chia này là người đã dẹp bỏ các tế đàn trên những nơi cao và các bàn thờ để dâng của tế lễ cho Ngài, và truyền lệnh cho dân Giu-đa và dân Giê-ru-sa-lem rằng, ‘Các người chỉ thờ phượng trước một bàn thờ và chỉ dâng hương trên đó mà thôi’ hay sao? ¹³Các người há không biết những gì ta và cha ông ta đã làm cho các dân ở các nước khác hay sao? Các thần của các dân ở các nước đó há có thể giải cứu đất nước của chúng khỏi tay ta chăng? ¹⁴Có thần nào trong tất cả các thần của các dân mà cha ông ta đã tận diệt có thể giải cứu dân của thần đó khỏi tay ta chăng? Thế thì Đức Chúa Trời của các người há có thể giải cứu các người khỏi tay ta được sao? ¹⁵Vậy bây giờ chớ để Ê-xê-chia lừa gạt các người. Chớ để hắn thuyết phục các người như thế. Chớ tin hắn, vì không có thần nào của dân nào hay của nước nào có thể cứu dân của thần đó khỏi tay ta hay tay của cha ông ta được. Thế thì làm thế nào Đức Chúa Trời của các người có thể cứu các người khỏi tay ta?”

¹⁶Các tôi tớ của hắn còn nói thêm những lời khác xúc phạm đến CHÚA Đức Chúa Trời và chống lại Ê-xê-chia tôi tớ Ngài. ¹⁷Hắn còn gửi các thư ra nhục mạ CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, và nói những lời xúc phạm đến Ngài rằng, “Giống như các thần của các dân các nước không thể cứu chúng khỏi tay ta, thì Đức Chúa Trời của Ê-xê-chia cũng sẽ không thể cứu dân của hắn khỏi tay ta.” ¹⁸Chúng nói lớn tiếng trong ngôn ngữ của người Giu-đa cho những người ở Giê-ru-sa-lem đang ở trên đầu tường thành để làm cho họ hoang mang lo sợ và khủng hoảng tinh thần hầu có thể tấn công chiếm thành. ¹⁹Chúng nói về Đức Chúa Trời của Giê-ru-sa-lem như thể nói về các thần của các dân trên thế gian, bởi các thần ấy chỉ là sản phẩm do tay người ta làm ra.

Sên-na-chê-ríp Bị Bại và Chết

²⁰Bấy giờ Vua Ê-xê-chia và Tiên Tri Ê-sai con của A-mô cất tiếng lớn hướng lên trời khẩn nguyện và kêu cầu. ²¹CHÚA bèn sai một thiên sứ của Ngài đến trong trại quân của vua A-sy-ri và giết tất cả các chiến sĩ dũng mãnh, các tướng tá, và các sĩ quan của hắn. Vì thế hắn phải trở về nước của hắn trong nhục nhã. Khi hắn vào đền thờ thần của hắn để cúng bái, các con của hắn đã dùng gươm đâm chết hắn trong đó. ²²Như vậy CHÚA đã giải cứu Ê-xê-chia và dân cư Giê-ru-sa-lem khỏi tay Sên-na-chê-ríp vua

A-sy-ri, và khỏi mọi kẻ thù khác. Ngài ban cho ông được bình an tứ phía. ²³Nhiều người mang các của lễ đến Giê-ru-sa-lem dâng lên CHÚA và các quà quý giá cống hiến Ê-xê-chia vua Giu-đa. Từ đó ông được mọi dân chung quanh nể trọng.

Ê-xê-chia Bị Bệnh và Được Chữa Lành

²⁴Trong những ngày ấy Ê-xê-chia bị bệnh và gần chết. Ông cầu nguyện với CHÚA. Ngài đáp lời ông và ban cho ông một dấu hiệu. ²⁵Nhưng Ê-xê-chia không báo đáp ơn lành ông đã nhận được, vì lòng ông kiêu ngạo. Vì thế một cơn thịnh nộ đã giáng trên ông, cùng trên Giu-đa và Giê-ru-sa-lem. ²⁶Ê-xê-chia bèn hạ lòng kiêu ngạo của ông xuống; cả ông và dân cư ở Giê-ru-sa-lem đều làm như thế. Do đó suốt thời gian còn lại của triều đại Ê-xê-chia, cơn thịnh nộ của CHÚA đã ngưng giáng xuống.

Sự Giàu Sang của Ê-xê-chia

²⁷Ê-xê-chia rất giàu có và được tôn trọng. Ông xây cất các nhà kho để chứa bạc, vàng, bảo ngọc, thuốc thơm, thuần khiên, và mọi thứ quý giá. ²⁸Ông xây các vựa lẫm để chứa lúa gạo, rượu mới, và dầu ô-liu. Ông cất các chuồng cho các đàn bò, và các ràn cho các đàn chiên. ²⁹Ngoài ra ông xây cho ông nhiều thành, và mua cho ông nhiều đàn chiên và đàn bò, vì Đức Chúa Trời ban cho ông nhiều của cải. ³⁰Chính Ê-xê-chia này là người đã ngăn chặn thượng nguồn của Suối Ghi-hôn và dẫn nước chảy ngầm xuống phía tây của Thành Đa-vít. Ê-xê-chia được thành công trong mọi việc tay ông làm.

³¹Tuy nhiên khi các sứ giả do những kẻ cầm quyền ở Ba-by-lôn phái đến để tìm hiểu về những việc lạ lùng đã xảy ra trong xứ, Đức Chúa Trời đã tạm lìa khỏi ông, để xem trong thâm tâm ông, lòng ông thật sự tin kính Ngài như thế nào.

Kết Thúc Triều Đại Ê-xê-chia

(2 Vua 20:20-21)

³²Những hoạt động khác của Ê-xê-chia, đặc biệt những việc tốt ông làm, này, chúng đều được chép trong Khải Tượng của Tiên Tri Ê-sai con của A-mô, một phần trong sách Các Vua Giu-đa và I-sơ-ra-ên. ³³Ê-xê-chia an giấc với tổ tiên ông. Người ta chôn ông trong các hang mộ trên cao dành cho con cháu của Đa-vít. Toàn dân Giu-đa và Giê-ru-sa-lem đến tỏ lòng tôn kính ông trong tang lễ. Sau đó Ma-na-se con trai ông lên ngôi kế vị.

Triều Đại của Ma-na-se

(2 Vua 21:1-18)

33 ¹Ma-na-se được mười hai tuổi khi lên ngai làm vua. Ông trị vì năm mươi lăm năm tại Giê-ru-sa-lem. ²Ông làm những điều gian tà tội lỗi trước mặt CHÚA, bắt chước những điều gớm ghiếc của các dân CHÚA đã đuổi đi trước mặt người I-sơ-ra-ên. ³Ông xây lại các tế đàn trên những nơi cao mà Ê-xê-chia cha ông đã dẹp bỏ. Ông xây dựng lại các bàn thờ cho Thần Ba-anh, và các trụ thờ cho Nữ Thần A-sê-ra. Ông quỳ xuống súp lạy tất cả các thần tinh tú và thờ phượng chúng. ⁴Ông xây dựng các bàn thờ để thờ các tà thần ngay trong khu vực Đền Thờ CHÚA, nơi CHÚA đã phán,

“Giê-ru-sa-lem là nơi danh Ta sẽ ngự đời đời.” ⁵Ông xây các bàn thờ cho các thần tinh tú trên trời ngay trong hai sân của Đền Thờ CHÚA. ⁶Ông cũng bắt các con trai thơ dại của ông đem thiêu trong lửa để cúng thần trong Thung Lũng Bên Hin-nôm. Ông tin phù thủy, chiêm tinh, thầy bói; ông cầu hỏi đồng bóng và thầy pháp. Ông làm nhiều điều gian tà tội lỗi trước mặt CHÚA, chọc Ngài nổi giận. ⁷Ông lấy hình tượng ông đã làm và đem đặt trong Đền Thờ Đức Chúa Trời, nơi Đức Chúa Trời đã phán với Đa-vít và Sa-lô-môn con trai ông ấy, “Trong Đền Thờ này ở Giê-ru-sa-lem, nơi Ta đã chọn trong tất cả các chi tộc của I-sơ-ra-ên, nơi Ta sẽ đặt danh Ta tại đó đời đời, ⁸Ta sẽ không để cho bàn chân của dân I-sơ-ra-ên rời khỏi đất Ta đã định cho tổ tiên chúng, nếu chúng cẩn thận làm theo mọi điều trong luật pháp, luật lệ, và mạng lệnh mà Ta đã truyền cho chúng qua Môi-se.”

⁹Nhưng Ma-na-se đã xúi giục dân Giu-đa và dân cư Giê-ru-sa-lem làm những điều gian tà tội lỗi hơn tất cả các dân mà CHÚA đã tiêu diệt trước mặt dân I-sơ-ra-ên. ¹⁰CHÚA phán với Ma-na-se và dân của ông, nhưng họ không nghe. ¹¹Vì thế CHÚA đã đem các vị chỉ huy quân đội của vua A-sy-ri đến bắt Ma-na-se, đóng gông ông lại, lấy xích đồng xiềng ông lại, rồi đem ông qua Ba-by-lôn.

¹²Bấy giờ trong cơn khốn quẫn ông tìm kiếm CHÚA, Đức Chúa Trời của ông. Ông hết sức hạ mình xuống trước mặt Đức Chúa Trời của tổ tiên ông. ¹³Ông cầu nguyện với Ngài; ông tha thiết cầu xin Ngài. Ngài đã nghe tiếng kêu cầu của ông và làm cho ông được trở về lại Giê-ru-sa-lem trong vương quốc của ông. Bấy giờ Ma-na-se nhận biết chỉ có CHÚA mới là Đức Chúa Trời của ông.

¹⁴Sau đó ông xây lại tường thành bên ngoài Thành Đa-vít, ở phía tây của Ghi-hôn, trong thung lũng, cho đến lối vào Cổng Cá, rồi tiếp tục xây vòng quanh Đồi Ô-phên. Ông xây bức tường ấy lên thật cao. Sau đó ông đặt các vị chỉ huy quân đội trong tất cả các thành kiên cố của Giu-đa. ¹⁵Ông dẹp bỏ các thần ngoại bang và hình tượng ra khỏi khu vực Đền Thờ CHÚA, và tất cả các bàn thờ mà ông đã xây trên núi của Đền Thờ CHÚA ở Giê-ru-sa-lem và quăng chúng ra ngoài thành. ¹⁶Ông sửa sang lại bàn thờ CHÚA, rồi dâng trên đó các của lễ cầu an và các của lễ tạ ơn. Ông truyền cho dân Giu-đa phải thờ phượng CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên. ¹⁷Tuy nhiên dân chúng vẫn còn tiếp tục dâng các thú vật hiến tế ở các tế đàn trên những nơi cao, mặc dù họ chỉ dâng chúng lên CHÚA, Đức Chúa Trời của họ.

¹⁸Những sinh hoạt khác của Ma-na-se, lời cầu nguyện của ông dâng lên Đức Chúa Trời, những lời của các đấng tiên kiến đã nhân danh CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, nói với ông, này, chúng đều được chép trong sách Sử Ký của Các Vua I-sơ-ra-ên.

¹⁹Lời cầu nguyện của ông và thể nào ông đã được nhậm lời cầu xin, cũng như tất cả các tội lỗi của ông và các vi phạm của ông, những chỗ ông xây cất các tế đàn trên những nơi cao, những nơi ông xây các trụ thờ cho Nữ Thần A-sê-ra và các hình tượng trước khi ông hạ mình xuống, này, chúng đều được chép trong sách Sử Ký của Các Đấng Tiên Kiến. ²⁰Ma-na-se an giấc với tổ tiên ông. Người ta chôn ông trong cung điện của ông. A-môn con trai ông lên ngai kế vị.

Triều Đại của A-môn*(2 Vua 21:19-26)*

²¹A-môn được hai mươi hai tuổi khi lên ngôi làm vua. Ông trị vì hai năm tại Giê-ru-sa-lem. ²²Ông làm những điều gian tà trước mặt CHÚA, như Ma-na-se cha ông đã làm, vì A-môn dâng các thú vật hiến tế cho các hình tượng mà cha ông đã làm, và ông thờ lạy chúng. ²³Ông không hạ mình xuống trước mặt CHÚA như Ma-na-se cha ông đã hạ mình xuống, nhưng A-môn phạm tội càng ngày càng nhiều hơn. ²⁴Các tội tở của ông đã lập mưu làm phản ông. Chúng ám sát ông ngay trong cung điện của ông. ²⁵Nhưng dân trong nước đã xử tử tất cả những kẻ đã thực hiện âm mưu ám sát Vua A-môn. Sau đó dân trong nước đã lập Giô-si-a con trai ông lên ngôi làm vua kế vị.

Triều Đại của Giô-si-a*(2 Vua 22:1-2)*

34 ¹Giô-si-a được tám tuổi khi lên ngôi làm vua. Ông trị vì ba mươi một năm tại Giê-ru-sa-lem. ²Ông làm điều tốt trước mặt CHÚA và bước đi trong các đường lối của Đa-vít tổ tiên ông, không quay qua bên phải hoặc bên trái.

³Năm thứ tám triều đại của ông, dù lúc đó ông chỉ là một thiếu niên, ông bắt đầu tìm kiếm Đức Chúa Trời của Đa-vít tổ tiên ông. Đến năm thứ mười hai ông bắt đầu làm sạch khỏi Giu-đa và Giê-ru-sa-lem các tế đàn trên những nơi cao, các trụ thờ Nữ Thần A-sê-ra, các tượng chạm, và các tượng đúc của các tà thần. ⁴Dưới sự chỉ huy trực tiếp của ông, người ta đập nát các bàn thờ của Thần Ba-anh. Ông hủy phá các bàn thờ dâng hương trên các nơi đó, và ông đập ra thành mảnh vụn các trụ thờ Nữ Thần A-sê-ra, các tượng chạm, và các tượng đúc. Ông nghiền chúng ra thành bụi và đem rắc trên mộ của những kẻ đã dâng các thú vật hiến tế cho chúng. ⁵Ông thiêu xương các tư tế của các thần ấy trên các bàn thờ chúng đã dùng để dâng các thú vật hiến tế cho thần tượng. Vậy ông tẩy sạch khỏi Giu-đa và Giê-ru-sa-lem sự thờ lạy tà thần. ⁶Sau đó ông đến các thành trong lãnh thổ của Ma-na-se, Ép-ra-im, Si-mê-ôn, và tận miền Náp-ta-li, cùng những nơi đổ nát hoang tàn chung quanh chúng và cũng làm như vậy. ⁷Ông đập đổ tan tành các bàn thờ thần tượng và các trụ thờ Nữ Thần A-sê-ra. Ông nghiền nát các hình tượng ra thành bụi và phá hủy tất cả các bàn thờ dâng hương cho các thần tượng trong khắp nước I-sơ-ra-ên; sau đó ông trở về Giê-ru-sa-lem.

Công Trình Tu Bổ Đền Thờ*(2 Vua 22:3-7)*

⁸Vào năm thứ mười tám của triều đại ông, sau khi đã làm sạch khỏi xứ và Đền Thờ sự thờ lạy tà thần, ông sai Sa-phan con của A-xa-li-a, Ma-a-sê-gia thị trưởng của kinh thành, và Giô-a con của Giô-a-ha quan ký lục lo việc sửa sang Đền Thờ CHÚA, Đức Chúa Trời của ông. ⁹Họ đến gặp Thượng Tế Hinh-ki-a để trao số tiền dân đã đem dâng ở Nhà Đức Chúa Trời mà những người Lê-vi chịu trách nhiệm giữ cửa đã nhận được do dân từ các chi tộc Ma-na-se, Ép-ra-im, những người còn sót lại của I-sơ-ra-ên, toàn dân Giu-đa, Bên-gia-min, và dân cư Giê-ru-sa-lem đem đến dâng. ¹⁰Họ trao số tiền đó tận tay những người có uy tín trông coi việc sửa sang Đền Thờ CHÚA. Những

người đó dùng tiền ấy trả công cho những thợ sửa chữa và chỉnh trang Đền Thờ. ¹¹Họ trao số tiền đó cho các thợ mộc và thợ nề để mua đá tảng đẽo sẵn, gỗ để làm sườn nhà và đà ngang cho các tòa nhà của Đền Thờ mà các vua Giu-đa trước đã bỏ bê khiến bị suy sụp. ¹²Những thợ đó đã làm việc rất tận tâm dưới sự điều động của Gia-hát và Ô-ba-đi-a, hai người Lê-vi dòng dõi của Mê-ra-ri, cùng với sự giám thị của Xa-cha-ri-a và Mê-su-lam con cháu của Kê-hát. Những người Lê-vi khác, tất cả vốn là những nhạc sĩ tài ba, ¹³được lập làm quản đốc những người khuân vác và làm giám thị các nhân công trong mọi công tác tái thiết. Một số người Lê-vi khác nữa làm thư ký, quản lý, và người giữ cửa.

Tìm Được Sách Luật Pháp

(2 Vua 22:8-13)

¹⁴Trong khi họ lấy tiền dân chúng đã dâng ở Đền Thờ CHÚA ra đếm để trao cho ông, Tư Tế Hinh-ki-a cho họ biết ông đã tìm được cuộn sách Luật Pháp mà CHÚA đã ban cho dân qua Mô-i-se. ¹⁵Hinh-ki-a nói với Quan Bí Thư Sa-phan, “Tôi đã tìm được cuộn sách Luật Pháp trong Đền Thờ CHÚA.” Kế đó Hinh-ki-a trao cuộn sách ấy cho Sa-phan. ¹⁶Sa-phan mang cuộn sách ấy đến cho vua và báo cáo, “Mọi việc hoàng thượng giao cho các tôi tớ ngài, họ đều thi hành nghiêm túc. ¹⁷Họ đã lấy hết số tiền đã nhận được ở Đền Thờ CHÚA và trao tận tay các giám thị và các nhân công.” ¹⁸Kế đó Quan Bí Thư Sa-phan tâu với vua, “Tư Tế Hinh-ki-a có trao cho hạ thần một cuộn sách.” Rồi Sa-phan đọc sách ấy cho vua nghe. ¹⁹Sau khi vua nghe những lời ghi trong sách Luật Pháp, vua xé rách y phục của ông. ²⁰Vua truyền lệnh cho Hinh-ki-a, A-hi-cam con của Sa-phan, Áp-đôn con của Mi-chê, Quan Bí Thư Sa-phan, và A-sa-gia mưu sĩ của vua rằng, ²¹“Các người hãy đi cầu hỏi ý CHÚA cho ta và cho những người còn sót lại trong I-sơ-ra-ên và Giu-đa về những lời đã chép trong cuộn sách tìm được ấy, vì cơn thịnh nộ của CHÚA sẽ đổ xuống trên chúng ta thật lớn thay, vì cha ông chúng ta đã không vâng giữ những lời của CHÚA mà làm theo mọi điều đã chép trong sách ấy.”

Tham Vấn Nữ Tiên Tri Hun-đa

(2 Vua 22:14-20)

²²Vậy Hinh-ki-a và những người vua sai đi với ông đến gặp Nữ Tiên Tri Hun-đa. Bà là vợ của Sanh-lum con của Tô-khát cháu của Hạc-ra, người giữ các áo lễ của Đền Thờ. Bà ấy đang ở Quận Nhì của Giê-ru-sa-lem. ²³Bà nói với họ, “CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, phán thế này: Hãy nói với người sai các ông đến gặp tôi: ²⁴CHÚA phán thế này: ‘Này, Ta sẽ đem tai họa giáng xuống nơi này và trên dân cư ở đây, để làm ứng nghiệm mọi lời nguyên rủa đã chép trong sách mà người ta đã đọc trước mặt vua Giu-đa. ²⁵Bởi vì chúng đã quên Ta mà dâng hương cho các thần khác. Chúng đã dùng mọi tác phẩm do tay chúng làm ra chọc giận Ta; vì thế cơn giận của Ta trút ra ở nơi này, và nó sẽ không nguôi đâu.’ ²⁶Còn về vua Giu-đa, người đã sai các ông đi cầu hỏi CHÚA, đây là những gì các ông hãy nói với người ấy: CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên, phán thế này: ‘Về những lời người đã nghe: ²⁷Vì lòng người mềm mại, người đã hạ mình xuống trước mặt Đức Chúa Trời khi nghe những lời Ngài phán về

nơi này và dân cư ở đây, người đã hạ mình xuống trước mặt Ta, người đã xé rách y phục của người và khóc trước mặt Ta,’ CHÚA phán, ²⁸‘Này, Ta sẽ đem người về với tổ tiên người, và người sẽ được chôn cất bình an, mắt người sẽ không phải nhìn thấy những tai họa Ta sẽ giáng xuống nơi này và trên dân cư ở đây.’” Vậy họ trở về thuật lại cho vua sứ điệp họ đã nhận được.

Tái Lập Giao Ước

(2 Vua 23:1-20)

²⁹Bấy giờ vua sai các sứ giả đi mời tất cả các vị trưởng lão của Giu-đa và Giê-ru-sa-lem đến. ³⁰Kế đó vua với toàn dân Giu-đa và dân cư Giê-ru-sa-lem đi lên Đền Thờ CHÚA, với các tư tế và những người Lê-vi, tức mọi người, cả lớn lẫn nhỏ. Vua đọc cho họ nghe mọi lời trong Sách Giao Ước đã tìm được trong Đền Thờ CHÚA. ³¹Sau đó vua đứng tại chỗ của mình và lập một giao ước trước mặt CHÚA, hứa nguyện sẽ bước đi theo CHÚA, vâng giữ các điều răn, các mạng lệnh, và các luật lệ của Ngài một cách hết lòng và hết linh hồn mình, và sẽ làm theo mọi lời của giao ước đã ghi trong sách. ³²Ông yêu cầu mọi người sống ở Giê-ru-sa-lem và chi tộc Bên-gia-min tuyên thệ sẽ làm theo như thế. Vậy mọi người đang ở Giê-ru-sa-lem lúc đó đều hứa nguyện sẽ vâng giữ giao ước của Đức Chúa Trời, thần của tổ tiên họ.

³³Giô-si-a dẹp bỏ mọi thần tượng gớm ghiếc ra khỏi toàn thể lãnh thổ của dân I-sơ-ra-ên. Ông yêu cầu mọi người sống trong lãnh thổ của dân I-sơ-ra-ên lúc bấy giờ chỉ thờ phượng một mình CHÚA, Đức Chúa Trời của họ, mà thôi. Suốt những ngày của đời ông, họ không lìa bỏ CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ, nhưng luôn tin thờ Ngài.

Cử Hành Lễ Vượt Qua

35 ¹Giô-si-a cử hành Lễ Vượt Qua để nhớ ơn CHÚA tại Giê-ru-sa-lem. Họ giết con vật hiến tế của Lễ Vượt Qua vào ngày mười bốn tháng thứ nhất. ²Ông lập các tư tế vào các chức vụ của họ và khuyến khích họ lo việc phụng vụ tại Đền Thờ CHÚA. ³Ông nói với người Lê-vi, những người có bốn phận dạy dỗ toàn dân I-sơ-ra-ên, những người đã được biệt riêng ra thánh cho CHÚA, “Hãy để Rương Thánh vào Đền Thờ mà Sa-lô-môn con của Đa-vít vua I-sơ-ra-ên đã xây. Bấy giờ các người không cần phải khiêng Rương ấy cho nặng vai mình nữa. Hãy để thì giờ lo phục vụ CHÚA, Đức Chúa Trời của các người, và hãy phục vụ dân I-sơ-ra-ên của Ngài. ⁴Hãy theo thứ tự trong gia tộc các người và theo ban ngành của các người mà đến Đền Thờ để phục vụ như Đa-vít vua I-sơ-ra-ên đã chỉ dạy, và như Sa-lô-môn con vua ấy đã chỉ bảo. ⁵Hãy đứng trong sân Đền Thờ theo ban ngành của gia tộc các người để giúp đỡ đồng bào các người, những người đã được phân phối cho mỗi gia tộc Lê-vi, để các người giúp đỡ họ khi họ đến thờ phượng. ⁶Hãy giết các thú vật hiến tế của Lễ Vượt Qua, hãy làm cho các người ra thánh, và hãy chuẩn bị đồng bào các người, để ai nấy có thể làm theo mọi lời CHÚA đã dùng Môi-se chỉ dạy.”

⁷Giô-si-a góp phần bằng ba mươi ngàn con chiên và dê, cùng ba ngàn con bò, bắt từ các đàn súc vật của ông, để dân dùng làm các con vật hiến tế cho Lễ Vượt Qua. Tất cả các thú vật đó đều do vua tặng. ⁸Các triều thần của ông cũng tự ý góp phần cho

dân, cho các tư tế, và cho những người Lê-vi. Hinh-ki-a, Xa-cha-ri-a, và Giê-hi-ên, tức những người điều hành công việc tại Đền Thờ của Đức Chúa Trời, đã góp phần bằng hai ngàn sáu trăm con chiên và dê, cùng ba trăm con bò cho các tư tế, để dùng làm các con vật hiến tế cho Lễ Vượt Qua. ⁹Ngoài ra, Cô-na-ni-a, hai em trai ông ấy là Sê-ma-gia và Nê-tha-nên, cùng Ha-sa-bi-a, Giê-i-ên, và Giô-xa-bát, các thủ lãnh của người Lê-vi, cũng đã góp phần bằng năm ngàn con chiên và dê, cùng năm trăm con bò cho người Lê-vi, để dùng làm các con vật hiến tế cho Lễ Vượt Qua.

¹⁰Vậy mọi sự đã chuẩn bị sẵn sàng: các tư tế đứng vào vị trí của họ, và những người Lê-vi đứng theo ban ngành của họ như lệnh vua đã truyền. ¹¹Họ bắt đầu giết các thú vật hiến tế cho Lễ Vượt Qua. Các tư tế nhận lấy máu và rảy trên bàn thờ, còn những người Lê-vi thì lột da các thú vật. ¹²Họ chia thịt các con thú dâng làm của lễ thiêu cho các đơn vị gia đình theo từng thị tộc trong dân để dâng lên CHÚA như đã chép trong Sách của Môi-se. Họ cũng làm tương tự với các con bò. ¹³Họ nướng thịt con vật hiến tế của Lễ Vượt Qua trên lửa như đã quy định. Còn các vật thánh khác, họ nấu trong các nồi, các vạc, và các chảo; nấu xong họ vội vàng đem phân phát cho dân. ¹⁴Sau cùng họ chuẩn bị phần cho họ và cho các tư tế, bởi vì các tư tế trong dòng dõi A-rôn đã bận rộn dâng các của lễ thiêu và thiêu mỡ cho đến tối. Vậy những người Lê-vi đã chuẩn bị phần cho họ và cho các tư tế trong dòng dõi A-rôn.

¹⁵Các ca sĩ trong ca đoàn, con cháu của A-sáp, đứng ở vị trí của họ mà ca ngợi theo như lệnh của Đa-vít, A-sáp, Hê-man, và Giê-đu-thun đáng tiên kiến của vua truyền lại. Những người giữ cửa vẫn ở các cửa và không phải rời khỏi vị trí của họ, vì những người Lê-vi bà con của họ đã chuẩn bị sẵn phần cho họ và mang đến cho họ.

¹⁶Thế là nội ngày hôm đó họ đã cử hành đại lễ rất chu đáo để nhớ ơn CHÚA, gồm việc giữ Lễ Vượt Qua và dâng các của lễ thiêu trên bàn thờ CHÚA như Vua Giô-si-a đã truyền. ¹⁷Lúc đó những người I-sơ-ra-ên hiện diện đã giữ Lễ Vượt Qua và Lễ Bánh Không Men bảy ngày. ¹⁸Chưa bao giờ có Lễ Vượt Qua nào được tổ chức quy mô như thế trong I-sơ-ra-ên, kể từ thời của Tiên Tri Sa-mu-ên cho đến bây giờ; cũng không một vua I-sơ-ra-ên nào đã giữ Lễ Vượt Qua như Giô-si-a đã giữ, tức có các tư tế, những người Lê-vi, và toàn dân Giu-đa và I-sơ-ra-ên về tham dự chung với dân cư Giê-ru-sa-lem. ¹⁹Lễ Vượt Qua ấy đã được giữ trong năm thứ mười tám của triều đại Giô-si-a.

Giô-si-a Bị Nê-cô Đánh Bại và Qua Đời

²⁰Sau tất cả các việc đó, sau khi Giô-si-a đã sửa sang xong Đền Thờ, Nê-cô vua Ai-cập kéo quân lên để giao chiến ở Cật-kê-mít bên bờ Sông Ô-phơ-rát. Giô-si-a kéo quân ra để chặn đánh ông ấy. ²¹Nê-cô sai sứ giả đến nói với ông, “Thưa vua Giu-đa, tôi với ông nào có chuyện xích mích gì chẳng? Ngày nay tôi kéo quân lên đây không phải để giao chiến với ông, nhưng để đối phó với một vương quốc đang gây chiến với tôi. Đức Chúa Trời đã truyền cho tôi phải kéo quân đi gấp rút. Vậy xin ông đừng can thiệp vào công việc của Đức Chúa Trời, Đấng đang ở với tôi, kẻo Ngài sẽ tiêu diệt ông.”

²²Nhưng Giô-si-a không nghe lời ông ấy. Ông cải trang và kéo quân ra nghinh chiến. Ông không nghe những lời của Nê-cô đã nhận từ miệng Đức Chúa Trời truyền lại. Vì thế ông kéo quân ra đón đánh quân Ai-cập trong Thung Lũng Mê-gi-đô. ²³Quân xạ tiễn của Ai-cập bắn trúng Vua Giô-si-a. Vua bèn nói với các tôi tớ ông, “Hãy đem ta ra khỏi mặt trận, vì ta đã bị trọng thương.” ²⁴Các tôi tớ của ông đem ông ra khỏi xe chiến mã của ông, họ đặt ông trên một xe chiến mã khác, rồi chở ông về Giê-ru-sa-lem. Về đến nơi thì ông tắt thở. Ông được chôn trong mộ của tổ tiên ông. Toàn thể Giu-đa và Giê-ru-sa-lem để tang than khóc Giô-si-a.

²⁵Giê-rê-mi đã làm một bài ai ca để khóc Giô-si-a. Tất cả các ca viên, nam lẫn nữ, đều nhắc đến Giô-si-a trong những bài ai ca của họ cho đến ngày nay. Từ đó họ làm cho những bài ai ca trở thành một truyền thống trong I-sơ-ra-ên, và này, họ đã ghi bài ai ca đó vào Tập Ai Ca.

²⁶Những hoạt động khác của Giô-si-a, những việc tốt ông làm theo những điều đã chép trong Luật Pháp của CHÚA, ²⁷những hoạt động của ông, từ đầu đến cuối, này, chúng đều được chép trong sách Các Vua I-sơ-ra-ên và Giu-đa.

Triều Đại của Giê-hô-a-ha

(2 Vua 23:30-34)

36 ¹Sau đó dân trong xứ lập Giê-hô-a-ha con của Giô-si-a lên ngôi làm vua kế vị cha ông ở Giê-ru-sa-lem. ²Giê-hô-a-ha được hai mươi ba tuổi khi lên ngôi làm vua. Ông trị vì ba tháng tại Giê-ru-sa-lem. ³Vua Ai-cập truất phế ông tại Giê-ru-sa-lem và phạt cả nước phải nộp triều cống ba ngàn bốn trăm ký^(a) bạc và ba mươi bốn ký^(b) vàng.

⁴Vua Ai-cập lập Ê-li-a-kim em của Giê-hô-a-ha làm vua trị vì dân Giu-đa tại Giê-ru-sa-lem, và đổi tên ông ấy thành Giê-hô-gia-kim. Nê-cô bắt Giê-hô-a-ha anh ông đem lưu đầy ở Ai-cập.

Triều Đại của Giê-hô-gia-kim

(2 Vua 23:36-24:6)

⁵Giê-hô-gia-kim được hai mươi lăm tuổi khi lên ngôi làm vua. Ông trị vì mười một năm tại Giê-ru-sa-lem. Ông làm điều tội lỗi trước mặt CHÚA, Đức Chúa Trời của ông. ⁶Nê-bu-cát-nê-xa vua Ba-by-lôn lên đánh ông và dùng xích đồng xiềng ông lại và đem ông qua Ba-by-lôn. ⁷Nê-bu-cát-nê-xa lấy các vật dụng trong Đền Thờ CHÚA đem qua Ba-by-lôn và để chúng trong cung điện của ông tại Ba-by-lôn.

⁸Các sinh hoạt khác của Giê-hô-gia-kim, những việc gớm ghiếc ông làm, những điều bất lợi cho ông, này, chúng đều được chép trong sách Các Vua I-sơ-ra-ên và Giu-đa. Giê-hô-gia-kim con trai ông lên ngôi kế vị.

(a) 36:3 nt: 100 ta-lâng bạc

(b) 36:3 nt: 1 ta-lâng vàng

Triều Đại của Giê-hô-gia-kin

(2 Vua 24:8-17)

⁹Giê-hô-gia-kin được mười tám^(a) tuổi khi lên ngôi làm vua. Ông trị vì ba tháng mười ngày tại Giê-ru-sa-lem. Ông làm điều tội lỗi trước mặt CHÚA. ¹⁰Vào mùa xuân năm sau Vua Nê-bu-cát-nê-xa sai quân đến bắt ông và đem ông qua Ba-by-lôn cùng các vật dụng có giá trị trong Đền Thờ CHÚA. Sau đó ông ấy lập Xê-đê-ki-a chú^(b) của ông lên làm vua Giu-đa và Giê-ru-sa-lem.

Triều Đại của Xê-đê-ki-a

(2 Vua 24:18-20; Giê 52:1-3)

¹¹Xê-đê-ki-a được hai mươi một tuổi khi lên ngôi làm vua. Ông trị vì mười một năm tại Giê-ru-sa-lem. ¹²Ông làm điều tội lỗi trước mặt CHÚA, Đức Chúa Trời của ông. Ông không hạ mình khiêm tốn trước mặt Tiên Tri Giê-rê-mi, người nói lại với ông những lời phán ra từ miệng CHÚA. ¹³Ông nổi lên phản lại Vua Nê-bu-cát-nê-xa, người đã bắt ông nhân danh Đức Chúa Trời thề sẽ tuyệt đối trung thành. Ông cứng cổ và cứng lòng chống lại CHÚA, Đức Chúa Trời của I-sơ-ra-ên. ¹⁴Ngoài ra tất cả trưởng tế và dân chúng đều đã phạm tội rất nặng. Họ làm theo mọi điều gớm ghiếc để thờ lạy các thần tượng của các dân chung quanh. Họ làm ô uế Đền Thờ CHÚA, nơi Ngài đã biệt riêng ra thánh tại Giê-ru-sa-lem.

Giê-ru-sa-lem Bị Sụp Đổ

(2 Vua 25:1-21; Giê 52:3-11)

¹⁵CHÚA, Đức Chúa Trời của tổ tiên họ, đã liên tục^(c) sai các sứ giả đến cảnh cáo họ, vì Ngài thương xót dân Ngài và nơi Ngài ngự. ¹⁶Nhưng họ nhạo báng các sứ giả của Đức Chúa Trời, khinh bỉ các lời Ngài, và chế giễu các tiên tri Ngài, cho đến khi cơn thịnh nộ của CHÚA đã nổi phùng lên chống lại dân Ngài, bấy giờ thì đã vô phương cứu chữa. ¹⁷Vì thế Ngài đã sai vua dân Canh-đê đến đánh họ, dùng gươm giết chết các trai tráng của họ ngay trong khu đền thánh. Ngài không thương xót thanh niên hay thiếu nữ, già cả hay bệnh tật. Ngài phó tất cả họ vào tay ông ấy. ¹⁸Tất cả vật dụng trong Đền Thờ Đức Chúa Trời, bất kể lớn hay nhỏ, các đồ vật trong các kho báu của Đền Thờ CHÚA, trong các kho tàng của vua, và trong các kho tàng của bầy tôi của vua, ông lấy tất cả và mang qua Ba-by-lôn. ¹⁹Sau đó chúng lấy lửa phóng hỏa Đền Thờ Đức Chúa Trời. Chúng đập phá tường thành Giê-ru-sa-lem đổ xuống, đốt rụi mọi lâu đài dinh thự trong thành, và phá hủy tất cả những gì có giá trị trong thành. ²⁰Ông bắt tất cả những kẻ thoát khỏi lưỡi gươm và đem qua Ba-by-lôn để làm tôi đòi cho ông và cho con cháu ông ở đó, cho đến khi vương quốc Ba-tư được thành lập, ²¹để làm ứng nghiệm những lời CHÚA đã phán qua miệng Giê-rê-mi. Như vậy đất được hưởng thời kỳ nghỉ sa-bát; suốt thời gian bảy mươi năm bị bỏ hoang, đất được nghỉ sa-bát.

(a) 36:9 nt: tám tuổi (2 Vua 24:8)

(b) 36:10 nt: anh em hay bà con (2 Vua 24:17)

(c) 36:15 nt: dậy sớm và sai người đi (thành ngữ)

Sy-ru Tuyên Bố Phóng Thích Người Do-thái Bị Lưu Đày*(Êxra 1:1-4)*

²²Năm thứ nhất của triều đại Sy-ru vua Ba-tư, để lời CHÚA đã phán qua miệng Giê-rê-mi được ứng nghiệm, CHÚA cảm động lòng^(a) Sy-ru vua Ba-tư khiến ông ban hành một chiếu chỉ thông báo trong khắp đế quốc của ông. Chiếu chỉ ấy viết rằng, ²³“Sy-ru vua Ba-tư truyền thế này: CHÚA, Đức Chúa Trời ở trên trời, đã ban cho ta mọi vương quốc trên đất. Ngài đã truyền cho ta phải xây cho Ngài một Đền Thờ ở Giê-ru-sa-lem trong xứ Giu-đa. Vậy ai trong các người là con dân Ngài, nguyện xin CHÚA, Đức Chúa Trời của người ấy, ở với người ấy. Người ấy hãy đi lên...”

(a) 36:22 nt: dấy động tâm linh